

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
ODNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
592

Subotica, 8. kolovoza 2014. Cijena 50 dinara

STO DANA SRBIJANSKE VLADE

PROSLAVA VELIKIH TEKIJ

LEMEŠKA DUŽIJANCA

SALAŠARI SOMBORSKI
NA MARATONU LAĐA

INTERVJU
SLAVEN BAČIĆ

Primjer
vrhunskog
javnog
servisa

Kupi računalo, laptop ili tablet i osvoji ljetovanje!

Sa
Laptopom
na more!

NAGRADNA IGRA TRAJE
DO 30. KOLOVOZA

www.tippnet.rs
024/555-765
Karadordev put 2
Subotica

Јавно комунално предузеће „Суботицaгaс“ • Суботица
Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat • Szabadka
Javno komunalno poduzeće „Suboticaplin“ • Subotica

Za Vaš topli dom

24000 Subotica, Jovana Mikića 58
tel: 024/641-200, fax: 024/641-220
Dežurna služba : 024/641-211

TURIZAM

Dobrodošli u Novi Vinodolski

Kad pomislite na Novi Vinodolski, upitate li se prvo kako je uopće nastao naziv ovog magičnog turističkog mjesta na obali Kvarnerskog zaljeva? Zatim, po čemu se ovo mjesto razlikuje od drugih lijepih gradića diljem hrvatske obale? I na kraju – zašto biste jednom zbilja trebali obići ovaj kraj? Sve te odgovore možete pronaći u ovom tekstu koji slijedi... Međutim, najprije bih prokomentirao otkud mi inspiracija pisati o ovom gradu opet, jer smo se siti načitali vijesti kako je **Lepa Brena** polomila ruke u Novom. Žalosno je kada se to nekome dogodi, ali je još žalosnije da ta vijest puni stupce novina danima.

Mogli smo pričati interesantne priče o bilo kojem hrvatskom ribarskom gradiću, ali samo je jedan u kojem je rođen **Ivan Mažuranić**, prvi hrvatski pučanski ban, poznati pjesnik, autor čuvene poeme *Smrt Smail age Čengića*. Ime grada prati interesantna priča, naime vinodol predstavlja sinonim za »dolinu vina«, jer je ovaj kraj od starina čuven po vinogorjima i vrhunskim vinovim lozama. Nakon turobnih srednjovjekovnih godina, te stradanja od kuge, Mlečana, Turaka i drugih osvajača, mještani su riješili promijeniti lokacije svojih kuća bliže moru, te je tako nastao Novigrad, koji je vremenom dobio kraticu Novi, uz ime doline u kojoj stoji i dan-danas. Kulturno naslijeđe predstavljaju frankopanski kaštel s kulom, stolna crkva, crkvice sv. Trojstva i sv. Marina na istoimenom otočiću, kuća braće Mažuranić, jezgra starog dijela, kao i sačuvan autentični folklor ovoga grada. Vinodolski zakonik iz 1288. godine, značajni pravni dokument, svojevrsni je spomenik hrvatskog običajnog prava. Svakako da je najznačajnije spomenuti Ružicu Vinodola, svetkovinu koja se odigrava početkom svakoga svibnja, te koja prezentira tradicionalne običaje Vinodolaca za vrijeme berbe grožđa. Tada se bira najljepša i najmarljivija djevojka »Ružica«, koju ovjenčanu vinovom lozom stavljaju na čelo vesele povorke, te uz svirku i pjesmu prate do središta grada.

Novi Vinodolski je poznat po veoma ugodnoj klimi i zaštićenosti od udara vjetrova s otvorenog mora predivnim otokom Krk, gdje je inače poznati raj za ljubitelje jedrenja i natjecanja u popularnim regatama. Sigurni smo kako svaki pravi ljubitelj plavoga Jadrana, nemirnih valova i vjetrova u kosi pomiješanog slanim morskim kapljicama i krikom galeba, neće odoljeti takvom morskom izazovu. Vožnja biciklom uređenim stazama i žitnicama vinodolskog zaleđa, uz bajkovite pejzaže koji slove za jedne od najljepših na Jadranu, ostat će vam među najljepšim uspomjenama. Izvrsna hotelijerska i ugostiteljska ponuda prezentiraju ovaj kraj kao vrhunski izbor svakom pasioniranom turistu. Ovdje su često boravili mnogi slavni umjetnici, sportaši, tako se ne dajte iznenaditi ako susretnete recimo **Zdravka Čolića** kako džogira pokraj vas dok šćete vašim omiljenim krugom.

I na kraju, što dodati osim želje da nam ovo ljeto donese više sunčanih dana, a manje kiše, da si možemo priuštiti vesela kupanja i sunčanja u omiljenim uvalama i zaljevima, da zaboravimo na svakodnevne stresove, žurbu i potrebe, i sve to lijepo zamijenimo ponovnim užitkom na zasluženom dopustu, ne samo od radnih navika, već i na dopustu od redovnih briga. One su tu i neće same pobjeći, ali zato mi možemo za tren pobjeći od njih samih...

Piše: **Marjan Antić**
urednik web-portala
www.dobrodosli.net

Zato znajte da ste uvijek dobrodošli u Hrvatsku, kao i u naš web sajt s imenom – www.dobrodosli.net

AKTUALNO

Vlada Srbije nakon 100 dana svog mandata

Samo što nismo – izašli iz krize..... 7

TEMA

Radio-televizija Vojvodine

Profesionalnost za ugled..... 8-9

INTERVJU

dr. Slaven Bačić, predsjednik HNV-a

Vijeće nije svrha samom sebi..... 12-13

SUBOTICA

U susret *Dužijanci 2014.***Zahvala Bogu i pohvala čovjeku 18-19**

ŠIROM VOJVODINE

I u Lemešu

Proslavljen kraj žetve..... 24

KULTURA

Pogled iz zapečka..... 33

SPORT

Darko Tetkov, nogometaš NK Višnjevac

Upornost i ambicije 55

Svijet je ipak lijep

Nakon sto dana mandata nove Vlade Republike Srbije, najčešće pitanje građana je – kada će živjeti bolje? Za većinu građana tih sto dana rada ove Vlade ostat će upamćeni prije svega po usvajanju Zakona o radu. Sindikati su iznijeli primjedbe kako taj Zakon umanjuje prava radnika, te da strukturne reforme ne znače ništa drugo do smanjivanje socijalnih prava. Naravno da je pogrešno ako poslodavac apsolutno ne može otpustiti radnika, ali je i pogrešno radnike svesti na razinu reprodukcionog materijala. I primjedbe pojedinih ekonomista ukazuju da su prema ovom zakonu sva prava na strani kapitala, a veoma mala na strani rada. Jedno je sigurno – ako se prihvodi pojedinaca budu smanjivali, to će smanjiti tražnju. Također, u svoj ovoj priči o ovdašnjim ekonomskim nedaćama figurira i činjenica da u programu Vlade obećavaju subvencije.

O čemu se radi? Vlada Srbije je donijela Uredbu kojom se uređuje dodjela subvencija domaćim i stranim investitorima za investicije u proizvodni sektor, za usluge koje se mogu izvoziti i za strateške projekte u turizmu. U tekstu ove Uredbe o privlačenju direktnih investicija se navodi da velike kompanije mogu dobiti poticaj od 50 posto od opravdanih troškova investicionog projekta, srednja poduzeća do 60 posto, a mala do 70 posto troškova. Taj iznos subvencija važi za investicije do 50 milijuna eura, dok će se za ulaganja koja premašuju navedenu sumu odobravati manji poticaji.

U čemu je »kvaka«? Ako imamo subvencije, onda se za njih negdje mora naći novac. A opet, subvencije su neminovnost. Ako pogledamo primjer Makedonije, veće investicije nisu privukli sve do prošle godine, kada su počeli davati enormno velike subvencije. Ali! Konkretno, glede Srbije, troškovi za subvencije se kose s finansijskom konsolidacijom. Slijedi opet dilema – može li se konsolidirati proračun Srbije bez privrednog rasta, a kojeg neće biti bez investicija. Ne znam kako će se ovdašnje gospodarstvo izvući iz tog »vrzinog kola«, ali za sada komesari koji dolaze iz EU hvale rad srbijanske Vlade. Tekstovi u srbijanskim medijima o europskim temama jesu većinom fokusirani na procedure, jer proces pridruživanja zahtijeva prije svega usklađivanje srbijanskih zakonskih propisa s propisima EU. Jednostavno taj proces eurointegracija predstavlja mehanički i birokratski proces.

O perspektivama građana se malo piše. Hoće li se pridruživanjem zabraniti proizvodnja i prodaja u domaćinstvima proizvedene *švargle* ili *hurke* ostaje pitanje, ali je važnije što se ne piše dovoljno i o problemima u EU, kao što se ne piše dovoljno o tome da će naša slika eurointegracija najviše sličiti Bugarskoj, Grčkoj ili Rumunjskoj, a ne, primjerice, Nizozemskoj.

No, ako vam je svega preko glave u »začaranom krugu« u ove sparne, ljetne dane, glazba koju možete slušati putem interneta je mnogo jeftinija od posjete psihijatru, a moja je preporuka je opuštanje uz glazbu skladatelja i glazbenika **Mateja Meštrovića**, a ako ste možda sentimentalnije raspoložni, uživajte u glazbi *KUD Idijota* i pjesme *Ljudi kao ja* koja sadrži i sljedeće stihove: »Možda ćeš sretan biti ti, možda ćeš vječno živjeti, možda ćeš učiniti, učiniti sve što nisam ja, jer ljudi kao ja nemaju budućnosti, ljudi kao ja stvoreni da izgube«. Bilo kako da bilo, danite malo dušom ljudi, a tu je i naša Dužijanca. Ovaj svijet je ipak lijep.

Z. S.

HRVATSKA RIJEČ PONOVRNO O PITANJU ANGAŽIRANJA DOPISNIKA, ALI I PRED NEOČEKIVANIM FINANCIJSKIM IZDACIMA

Bez suradnika i bez novca

Nije mi jasno kako isto ministarstvo u roku od nekoliko mjeseci može dati dva potpuno suprotna rješenja. Ovo rješenje nas dovodi u izuzetno tešku situaciju i mislim da je izravno upereno protiv Hrvatske riječi i prava Hrvata u ovoj državi, smatra Ivan Karan

NIU *Hrvatska riječ* ponovno je suočena s pitanjem angažiranja oko trideset honorarnih dopisnika koji za naše novine izvještavaju iz vojvođanskih mjesta u kojima žive pripadnici hrvatske nacionalne zajednice, s obzirom da je Ministarstvo financija odbilo suglasnost za dodatnim angažiranjem osoba za rad. Drugo pitanje s kojim je naša medijska kuća suočena ovih dana jesu neočekivani financijski izdaci za zakupninu i režijske troškove koji se uvode na temelju gradske odluke. Osim ne malih izdataka, problem s ovom odlukom je što se uvodi u sred proračunske godine, odnosno proračunom nisu planirana sredstva za ovu namjenu, a s druge strane NIU *Hrvatska riječ* smatra da je ova odluka u suprotnosti s preporukama Mješovitog međudržavnog odbora.

UZIMALA - DAVALA

Kada je riječ o Zakonu o proračunskom sistemu iz prosinca prošle godine kojim se uređuje da broj osoba angažiranih po ugovoru o djelu ne može biti veći od 10 posto ukupnog broja zaposlenih, *Hrvatska riječ* je, prvih mjeseci od stupanja na snagu Zakona, ipak dobila suglasnost nadležnih tijela temeljem Uredbe o postupku za pribavljanje suglasnosti za novo zapošljavanje i dodatno angažiranje. S obzirom da se ovakva zamolba treba podnositi svaka tri mjeseca, u drugom obraćanju naša medijska kuća je ipak dobila odbijenicu. »Od republičke Vlade i Ministarstva financija dobili smo odbijenicu za dodatno angaži-

ranje osoba za rad u *Hrvatskoj riječi*, te za sljedeća tri mjeseca (srpanj, kolovoz i rujan) ne možemo angažirati honorarne dopisnike niti ostale osobe koje su radile kod nas. Također, problem je i kako ćemo isplaćivati osobe koje su angažirane oko pripreme tiskanja knjiga. Možemo samo jednog autora mjesečno rješavati, ali ne i ostale koji su uključeni u izdavanje knjiga: lektora, korektora, recenzente«, kaže **Ivan Karan**, direktor NIU *Hrvatska riječ* i dodaje kako je u ustanovi angažirano oko 30 dopisnika koji redovito pišu za tjednik, *Hrčka* i *Kužiš*. »Osobno mi nije jasno kako je došlo do ovakve odluke i ovakvog rješenja budući da smo prije tri mjeseca dobili drugačije rješenje prema kojemu smo mogli na tri mjeseca angažirati ljude. Nije mi jasno kako isto ministarstvo u roku od nekoliko mjeseci može dati dva potpuno suprotna rješenja. Ovo rješenje nas dovodi u izuzetno tešku situaciju i mislim da je izravno upereno protiv *Hrvatske riječi* i prava Hrvata u ovoj državi«, smatra Karan.

ŠTO JE S PREPORUKAMA MMO?

Kada je pak riječ o ugovoru od strane Grada prema kojemu NIU *Hrvatska riječ* treba platiti zakupninu za četiri mjeseca unaprijed i snositi troškove struje, grijanja, vode, zajedničkih etažnih troškova, Karan kaže da je pokušao iznaći rješenje uz pomoć Hrvatskog nacionalnog vijeća, međutim nije uspjelo. »Smatram da je ova odluka gradonačelnika u suprotnosti s preporukama Mješovitog među-

Ivan Karan

državnog odbora (MMO) gdje se u natuknicama kaže da će Država Srbija osigurati adekvatan prostor za rad NIU *Hrvatska riječ*. Premda je to nadležnost republičke Vlade, smatram da ne isključuje lokalnu samoupravu iz sprovođenja, uostalom gradska vlast, gradonačelnik i njegova stranka su u vlasti i na republič-

koj razini. Ova odluka je izravno uperena protiv dosegnutih prava hrvatske nacionalne manjine, a *Hrvatsku riječ* stavlja pred izuzetno tešku situaciju, jer nemamo te novce, nismo dobili niti obećano povećanje od Pokrajine i nemamo planiran novac za plaćanje zakupa koje će iznositi minimalno 800 000 dinara na godišnjoj razini«, kaže Karan ističući kako su dodatno ove godine i gradske dotacije za *Hrvatsku riječ* manje za oko 800 000 dinara.

Karan ističe da je namirivanje ovih obveza jedino moguće iz vlastitih sredstava što će utjecati na smanjivanje plaća i honorara za oko pet posto, odnosno, u ukupnom iznosu za oko 20 do 30 posto ako se imaju u vidu odredbe novog Zakona o radu i za rujan najavljeno smanjenje plaća zaposlenima u javnom sektoru.

S. M.

Za jezike nacionalnih zajednica 9,5 milijuna

U39 vojvođanskih općina u službenoj uporabi su i jezik i pismo neke od nacionalnih zajednica. Pokrajinsko tajništvo za obratovanje, upravu i nacionalne zajednice, kako prenosi agencija Beta, dodijelilo je u ponedjeljak 4. kolovoza, 80 ugovora u vrijednosti od 9,5 milijuna dinara za financiranje unaprijeđenja službene uporabe jezika i pisama nacionalnih zajednica u Vojvodini.

Sredstva je dobilo 80 tijela i organizacija u čijoj službenoj uporabi je jezik i pismo neke od nacionalnih zajednica, a oko milijun dinara je za osposobljavanje uposlenih za korišćenje tih jezika.

Od ukupne svote, više od 400 000 dinara je za sistem elektronične uprave u uvjetima višejezičnosti, a preostali iznos za višejezične table, obrasce i publikacije.

Resorni tajnik **Mihalj Njilaš** rekao je kako je godinama parcijalno rješavan problem financiranja službene uporabe jezika i pisama manjina u Vojvodini, te je potrebno sustavno rješenje.

Od ukupno 45 vojvođanskih općina, u 39 je pored srpskog jezika, u službenoj uporabi jezik i pismo neke manjinske zajednice, dok se u pojedinim općinama koristi i više jezika.

VLADA SRBIJE NAKON 100 DANA SVOG MANDATA

Samo što nismo – izašli iz krize

Nanizala su se desetljeća u kojima sam slušao kako »tek što nismo izašli iz krize« ili da ćemo iz ekonomske krize izaći kroz godinu, dvije ili pet godina. Nakon prvih sto dana novog mandata Vlade Srbije, premijer **Aleksandar Vučić** je u razgovoru za B92 izjavio da će Srbija izaći iz krize za dvije godine – pojava *deja vu* (već viđenog) ili stvarnost? Također je izjavio da je zbog neodgovornosti iz prošlosti, a misleći na političku vladavinu Demokratske stranke, zemlja sada na putu da za šest mjeseci bankrotira. Naravno da svoje ranije sudjelovanje u »uspješnoj« politici Srbije devedesetih godina nije spominjao, no, pitanje je što sad kaže premijer – hoće li biti jedno ili drugo: bankrot ili izlazak iz krize?

Odgovor od premijera stiže brzo, kao pripremanje instant juhice iz vrećice: »Ako se bude-mo ponašali kao ranije, imat ćemo kaos u prodavaonicama, grčki, argentinski ili ukrajinski scenarij«. Ima tu istine, samo što premijer nije rekao na koje se godine sveukupno odnosi to »ranije ponašanje«.

(NE) UDOBNO PUTOVANJE
PREMA EU

Premijer je istaknuo da je pitanje plaća i mirovina takvo da su one povećavane bez ikakve ekonomske osnove i da su time kupovani glasovi, ali da je ova vlast odlučila da to mijenja i da zaustavi put Srbije prema bankrotstvu. Ako to jest tako, onda valjda treba reći javno i glasno da je Srbija veoma siromašna zemlja, a tome sigurno nije doprinijelo samo navedeno svojevrmeno povećanje plaća i mirovina siromaha, dakle, većine građana! No, ipak, hvala premijeru i na izjavi da »umirovljenici neće biti dovedeni na ivicu propasti«. Dakle, neće se baš jesti kavijar, ali će se za ukup još nekako moći skrpiti

novac. Premijer je rekao da je »ovih dana« stigla i milijarda eura od prijatelja iz Emirata i da će to biti potrošeno za proračun – za mirovine i plaće, kao i za pokrivanje nekih kredita. Izgleda da nas

POHVALE DAVENPORTA

Šef Delegacije EU u Srbiji **Michael Davenport** iznio je ocijenu kako je Vlada Srbije u prvih sto dana svog mandata pokaza-

usvojen set medijskih zakona, što je ozbiljan korak u pravcu dugo očekivanog provođenja Medijske strategije usvojene 2011. godine. Poduzete su i mjere na planu fiskalne konsolidacije, koje bi trebale dati rezultate u bliskoj budućnosti«, rekao je Davenport, kako prenosi Tanjug.

Davenport je poručio da je pred Vladom Srbije sada ozbiljan posao da provede usvojene reformske zakone.

»Donijeti dobre zakone je ozbiljan poao, ali je još ozbiljniji, a vjerojatno i teži, dosljedno ih provoditi. Samo provođenje dobrih zakona donosi rezultate i bolji život građanima. Zakonodavna djelatnost mora se naravno nastaviti, ali dobri zakoni mogu biti rezultat samo široke i detaljne javne rasprave, svih zainteresiranih strana«.

Glede prioriteta koji su pred Vladom Srbije, Davenport je rekao da se pokraj nastavka rada na normalizaciji odnosa s Prištinom, oni nalaze u daljnjoj konsolidaciji ekonomije i financijskog sustava, kao i stvaranju povoljnijih uvjeta za strana ulaganja.

Tako se naš put prema EU nastavlja, a da sve bude pod konac, o čemu brine »budno oko«, Davenport je najavio da Europska komisija u listopadu ove godine objavljuje svoje redovito Izvješće o napretku Srbije u procesu europske integracije i u njemu će biti sadržana detaljna analiza svega do sada učinjenog na reformskom planu.

Dobro je što se prema ovim riječima Davenporta može nazrijeti da »buger« neće biti dodijeljen kao ocjena, a dobro je u kontekstu premijerove izjave da njega ne zanima sudjelovanje u političkom životu, ako nije predsjednik Vlade, jer bi se u slučaju »bugera« morao potražiti novi »Vučić« umjesto Vučića.

Z. Sarić

vole prijatelji iz Emirata, milijarda je »stigla«, samo što premijer nije rekao znači li to novi kredit za Srbiju, tj. za građane.

Govoreći o vanjskoj politici Srbije i odnosima s Europskom unijom i Rusijom, premijer je rekao da: »Srbija ne sjedi na dvije stolice, već ide u Europu. Ipak, mi u tom vlaku razmišljamo kako da nam bude udobnije«. Kako za sada ide s tim putovanjem, izgleda da nam ipak neće biti nimalo udobno.

la dosljednu opredijeljenost za nastavak europskih integracija i usklađivanje srpskog zakonodavstva sa standardima EU, te da sada predstoji ozbiljan posao da sprovede reformske zakone, nastavi rad na normalizaciji odnosa s Prištinom, konsolidira ekonomiju i financijski sustav i stvori povoljnije uvjete za strana ulaganja.

Davenport je naglasio i da je usvojen čitav niz zakona koji idu u pravcu reformi.

»Da spomenem samo zakone o radu, stečaju, privatizaciji i

RADIO-TELEVIZIJA VOJVODINE, PRIMJER VRHUNSKOG JAVNOG SERVISA SA SREDSTVIMA SIROMAHA

Profesionalnost za ugled

Koliko jedan čovjek, samo ako mu se da, može utjecati na uređivačku politiku neke medijske kuće zna svaki čitatelj, gledatelj ili slušatelj, a zna ponešto i dolje potpisani. U slučaju Radio-televizije Vojvodine, nakon dugog profesionalnog posta, to se uočilo već prvih dana nakon što je na čelo te kuće prije tri godine došao **Slobodan Arežina**. Od ratnohuškačke perjanice devedesetih, preko negledljive dalekovidnice prve dekade novog tisućljeća, Arežina je od Radio-televizije Vojvodine za kratko vrijeme napravio medijsku kuću u kojoj je propaganda ustupila mjesto profesionalnosti, a površnost znanju. Došavši na mjesto direktora, a zatim urednika, ovaj novinar – poznat i gledateljima Studija B i slušateljima Radija *Slobodna Evropa* – za kratko je vrijeme uspio vratiti vjeru Vojvođanima da imaju svoju Televiziju. Prema nekim podacima, već te 2011. RTV je

zabilježila porast gledanosti za cijelih 25 posto!

RADAR I DRUGI VELIKANI

Među više sadržaja kojima je Radio-televizija Vojvodine privukla gledatelje (i ne samo iz Vojvodine) svakako se izdvaja njezin dokumentarni program, a u okviru toga prednjači svakako *Radar*. Jednosatne emisije, koje uređuje **Marina Fratucan**, svakoga utorka gledateljima nude izazovne, svježije i originalne teme kojima se – s izuzetkom *Insajdera* i *Peščanika B 92* – niti jedna druga televizija u zemlji ne želi ili ne smije baviti. Primjerice, nezaboravna je emisija *Temelji* Sočija u kojoj novinar **Aleksandar Reljić** – i to na temelju svjedočenja naših ljudi koji su radili na izgradnji (z)grada uoči Zimskih olimpijskih igara – na briljantan način razotkriva drugo lice Rusije u odnosu na ono koje se javnosti o »bratskoj

državi« sa svih ostalih medija već dugo vremena sustavno servira. Nepoštivanje ugovora, robovski položaj, teške ozljede, pa čak i smrtni slučajevi radnika, koji s putovnicom u džepu završavaju na obali Crnog mora, kao i licemjerni odnos Veleposlanstva Srbije u Moskvi učinile su da ova specijalna emisija *Radara* liči na dobar film: može se gledati više puta i uvijek ti je žao kada joj dođe kraj. Navedeni primjer samo je jedan u nizu koji krasi koncepciju ove emisije, a koja izborom svojih tema tjera gledatelja da i sam počne razmišljati o bolnim točkama naše svakodnevice kao što su stereotipi, predrasude, podaništvo ili zloupotreba položaja, primjerice. I sve to na jasan, ali ipak odmjeren način. Osim *Radara*, prije svega po originalnosti koncepcije, pozornost svakako zaslužuju i emisije *Pod istim krovom* koju uređuje **Dragan Jurakić**, *Dokument* **Erzsébet Papp** – **Reljin**, *Povratak*

na selo **Dušana Radulova** ili pak *Sve stranci* **Ksenije Jovanović**. Svaka od njih dovoljan su razlog da se od ponedjeljka do petka odvoji pola sata ili sat za Radio-televiziju Vojvodine, prije svega za upoznavanje s *Drugim* i *Drugačijim*, a samim tim i za vlastito hranjenje duha.

Ono što već godinama privlači pozornost gledatelja, i to dokle god seže signal RTV-a, svakako je emisija *Petkazanje* **Bore Otića**. Izbor tema i sugovornika, koji *Petkazanju* daju aromu autentične vojvođanske antikvarnice, od samih početaka Otiću su garantirali uspjeh kod gledatelja, i to ne samo onih starije ili srednje dobi. Nije se, naime, jednom dogodilo da mlađa generacija prizna autoru da izlazak za vikend odgađa tek nakon odgledane emisije. Sam Otić to je postigao i svojom tečnom i nenametljivom pričom o starim zanatima, lovcima, gastronomiji... Ipak, autoru i jedna zamjerka: nije, nekako, u

duhu Vojvodine ali ni novinarske profesije da se sa sugovornikom priča na »ti«, napose ako je riječ o starijoj osobi (zanimljivo, to se redovito događa ukoliko je riječ o čobanu ili uopće neobrazovanoj i osobi nižeg društvenog statusa, ali ne i kada je riječ o »gospodi«).

ULJEZ U ODABRANOM DRUŠTVU

U nisku pohvala Radio-televiziji Vojvodine svakako treba ubrojati i njezin program za djecu i mlade. *Akademac*, *Kad zazvoni*, a napose kviz *Koliko se poznajemo* primjeri su kako se, namjesto *Ben-Tena* i sličnih sterilnih uvoznih idiotarija, na kvalitetan način može popuniti prijedpodne. Ovo se posebno odnosi na kviz *Koliko se poznajemo* koji i samim sudionicima (srednjoškolcima) i gledateljima (i onim starijima) nudi odgovore na malo poznate činjenice iz povijesti ili kulture Srba, Mađara, Slovaka, Hrvata, Rusina, Rumunja i općenito autohtonih naroda Vojvodine. Standardno dobre su i emisije za poljoprivrednike *Agromozoik* i *Brazde*, kao i ona za umirovljenike pod nazivom *Dodati život godinama*. Ako nečemu nije mjesto na ovako visoko podignutoj profesionalnoj razini Radio-televizije Vojvodine, to je svakako *Tabloid Aleksandra Filipovića*. Prosto je nezamislivo da netko tko s oduševljenjem prati dokumentarni ili obrazovni program RTV-a može uživati i u stupidnim pikanterijama o privatnom životu »poznatih«. Jednostavno, toliko je »pinkova«, »hepija«, a odnedavno čak i »bulevara« na

B 92, da im *Tabloid* svojim ipak odmjeranim autor(stv)om ne predstavlja nikakvu konkurenciju.

Uz bok dokumentarnom, svakako je i igrani program RTV-a. Vjerujemo kako činjenica da ova kuća nema novca za skup(lj) e filmove ili serije nije presudna u njihovom odabiru. Ne može, naime, biti tek puka slučajnost da svaki film ili serija koji se prikazuju na RTV-u spadaju u sam vrh umjetničke kvalitete, bilo da je riječ o ruskom *Kolodvoru za dvoje*, danskoj *Premijerki*, engleskim *Prevarantima* ili ciklusu vojvođanskog filma. Uz bok igranom, svakako je i – istina rijedak (opet novac) – odabir stranog znanstveno-popularnog programa poput, recimo, *Na tragu prirode*. A što tek reći o izumu zvanom *Državni posao*? Tko god želi odgovor na ovo pitanje neka potraži jedan od prethodnih brojeva *Hrvatske riječi* u kojemu su Čvarkov, Torbica i Boškić bili tema za sebe.

Informativni program RTV-a, i ne toliko *Dnevnik* koliko *Dobro jutro, Vojvodino* i *Razglednice*, također služi na čast ovoj kući. I jutarnji i predvečernji program daleko su nadišli okvire nekada obavezno zacrtanog atara glavnog grada Vojvodine. Dopisnička mreža svakodnevno iz više regionalnih centara pokriva život »Od Đurđina do Neština«, a voditelji u središnjem studiju uvijek se potrudu dovesti mjerodavne goste koji govore o najaktualnijim temama iz različitih oblasti društvenog života. Među (naj)gledanijim emisijama iz ove oblasti zacijelo je *Jedan na jedan Danice Vučenić*. Iako

*I pored toga što raspolaže s daleko najmanje novca, Radio-televizija Vojvodine je svojim sadržajem i profesionalnošću daleko nadišla, ne samo Radio-televiziju Srbije i ostale domaće komercijalne televizije, nego i sve druge javne servise u zemljama u okruženju * Dokumentarni, igrani i informativni programi su najjači sadržaji RTV-a, dok se posljedice neimaštine najbolje uočavaju na programima manje brojnih nacionalnih zajednica*

svakodnevno uspijeva dovesti najmjerodavnije goste (što je svakako veoma teško), najveći dio njih ipak je iz svijeta politike, a ono što najviše smeta jesu česta prekidanja sugovornika, dugačka pitanja i nerijetko polemiziranje s iznošenjem vlastitih stavova, što je, po načinu vođenja emisije, dobrobrano približuje kolegici s B 92, **Olji Bečković**.

PO LEĐIMA MANJINA

Sve do sada rečeno odnosilo se na Prvi program RTV-a. Drugi je već druga priča. Ako se i prihvati opravdanje da za kvalitetniju produkciju nema novca, onda se ipak mora postaviti pitanje zašto sve na štetu manje brojnih nacionalnih zajednica u Vojvodini? S izuzetkom, prije svega, programa na mađarskom, a onda i slovačkom, rusinskom, rumunjskom i romskom, programi na hrvatskom, ukrajinskom ili makedonskom zaista se svode na često spominjanju floskulu po kojoj je uloga manjina u društvenom životu svedena na »tancovanje«. Dok, recimo, *Napjaink* ili *Barázda* svoje gledatelje ipak informiraju o bitnim temama mađarske zajednice, to se ni u kom slučaju ne može reći za dvije tjedne emisije na hrvatskom jeziku koje najčešće daju dosadne reprize dosadnih originala, koji se ni u snu ne dotiču tema vezanih za (stvarne) probleme Hrvata u Vojvodini (onako kako to nerijetko radi *Radar* na prvom programu). Kada smo već kod jezika, kažimo i dvije bitne stvari za drugi program RTV-a: jedna hvale vrijedna, druga, u najmanju ruku, čudna. Radio-televizija

Vojvodine jedinstvena je u Europi po broju jezika na kojima emitira program i po tome može za primjer služiti i mnogo liberalnijim društvima od našeg. Međutim, Radio-televizija Vojvodine – i pored postojanja lektora (ili možda upravo zbog njih) – jedinstvena je i po tome što je *Spektar* nazvala emisijom na bunjevačkom jeziku! Tko ne zna, neka zna: bunjevački se čak niti na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu niti na Filološkom u Beogradu ne tretira kao jezik nego prosto kao govor mlađeg ikavskog dijalekta. Ali, to je pitanje na koje je uzaludno trošiti riječi, jer su argumenti u srazu s politikom kod nas uvijek osuđeni na poraz.

Izvučemo li zaključak nakon nabrojanog, slobodno možemo reći kako je Radio-televizija Vojvodine u posljednje tri godine prerasla u jedinstven javni servis koji kvalitetom daleko nadmašuje Radio-televiziju Srbije i sve komercijalne televizije u zemlji. I ne samo to, Radio-televizija Vojvodine po svojoj je kvaliteti bolja i od javnih servisa u zemljama u okruženju, a da paradoks pri tome bude veći: od svih njih raspolaže s daleko najmanje novca. Na taj način ova kuća dokazuje kako za profesionalizam novac nije bezuvjetno najvažniji faktor. Naravno, u situaciji kada ni sami ljudi u RTV-u ne znaju koliko im je RTS od pretplate »davao«, iskreni poštovatelji uređivačke koncepcije javnog servisa Vojvodine zacijelo neće imati ništa protiv da od 2016. svoj dinar daju zaposlenima u ovoj kući.

Z. R.

IN MEMORIAM

Održan komemorativni skup povodom smrti Josipa Gabrića

skog sporta dodijeljeno od strane Stalnoteniskog saveza Jugoslavije povodom 50. obljetnice postojanja saveza. Po završetku sportske karijere nastavio je raditi kao trener *Spartaka* obučavajući mlade talente, među kojima se posebno ističe **Béla Mészáros**, koji je zahvaljujući Gabriću postao državni reprezentativac, kao i **György Sors**, jedan od najboljih juniora Europe tog vremena.

Dugi niz godina uspješno je obnašao dužnost predsjednika Saveza za fizičku kulturu i predsjednika Fonda za fizičku kulturu, a u to su vrijeme izgrađeni u Subotici značajni sportski objekti, kao što su Dvorana sportova i Gradsko klizalište. Kao sportski djelatnik i predsjednik SOFKE dobio je Majsku nagradu Srbije za unapređenje i razvoj sporta,

Komemoracija povodom smrti diplomiranog pravnika, vrhunskog sportaša, Počasnog građanina Grada Subotice i jednog od osnivača Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini **Josipa Gabrića**, održana je u Velikoj vijećnici Gradske kuće u petak 1. kolovoza. Obitelj, prijatelji, kolege i članovi DSHV-a oprostili su se od Josipa Gabrića minutom šutnje, a potom su o njegovu radu, zapaženoj sportskoj karijeri i uglednom društveno-političkom angažmanu govorili gradonačelnik Subotice **Jenő Maglai** i predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini **Petar Kuntić**.

IZVRSNA SPORTSKA KARIJERA

Josip Gabrić rođen je 7. srpnja 1930. godine u Subotici, gdje je završio osnovnu školu i gimnaziju, a potom Pravni fakultet u Beogradu. Radio je

kao pravni referent u tvornici *Pionir*, kao sudac Općinskog suda u Subotici, jedno vrijeme je obnašao dužnost tajnika Općine Subotica, a do mirovine je radio kao odvjetnik. Gradonačelnik Subotice posebno se osvrnuo na izvrsnu sportsku karijeru Josipa Gabrića, koji je kao vrstan stolnotenisač od 1951. do 1956. godine igrao za državnu reprezentaciju Jugoslavije, te bio pobjednik međunarodnih prvenstava u Belgiji, Rumunjskoj i Bugarskoj.

Na domaćoj sportskoj sceni osvojio je 13 titula državnog prvaka Jugoslavije, u Srbiji 12 naslova, kao i druge brojne nagrade. Za osvojeno treće mjesto u svijetu proglašen je zaslužnim sportašem Jugoslavije, za izvanredno zalaganje, uspjehe i doprinos jugoslavenskom sportu nagrađen je zlatnom značkom Saveza za fizičku kulturu Jugoslavije, te mu je posebno priznanje za zasluge i doprinos u razvoju i unapređenje stolnoteni-

Posljednji pozdrav

JOSIPU GABRIĆU
(1930. – 2014.)

od JKP Suboticaplin

Predsjednik DSHV-a Petar Kuntić
na komemoraciji

a niz priznanja dobiva i kao pravnik, među kojima su Orden rada sa srebrnim vijencem. »Josip Gabrić je zvanje Počasnog građanina dobio 2005. godine, a svibnja 2007. uručena mu je i nagrada Ključevi Subotice, skupa s ostalim sportskim velikanima grada.

Imao sam čast osobno poznavati kolegu Gabrića. Poznao sam ga kao veoma odmjerenog i veoma poštenog čovjeka koji je uvijek jasno i glasno dao do znanja svoje mišljenje i svoje stavove«, kazao je gradonačelnik Magali.

ANGAŽMAN U POLITIČKOM ŽIVOTU HRVATSKE ZAJEDNICE

Predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini Petar Kuntić osvrnuo se na dugogodišnju suradnju s Josipom Gabrićem i na njegov angažman u političkom životu hrvatske zajednice, ističući kako je njegov životni put do posljednjeg trenutka bio ispunjen neumornim radom i aktivnošću, uvijek u samom vrhu vođenja obnašajući brojne dužnosti u hrvatskoj zajednici.

Kuntić je istaknuo kako je Josip Gabrić bio jedan od glavnih bastiona DSHV-a, jedan od osnivača osnivača i dopredsjednik stranke. »U DSHV-u je bio jedan od nositelja svih aktivnosti stranke. Niti jedna odluka u stranci nije mogla biti donesena bez njegove suglasnosti i odobrenja, bio je vrlo komunikativan, rado pristupačan svima, primao se svih zadataka. Sudjelovao je na međunarodnim konferencijama za bivšu Jugoslaviju.

Ponosno je isticao svoju pripadnost hrvatskoj zajednici. Kada je stekao priznanje Počasnog građanina Grada Subotice, rekao je: 'Posebno mi je drago što je prijedlog za ovu nagradu dan od strane DSHV-a i HNV-a, jer smatram kako pripadam zajednici koja treba voditi brigu o svojim ljudima i kako te svoje ljude treba istaknuti', naveo je Kuntić.

»Svojim izvanrednim intelektualnim i organizatorskim sposobnostima djelovao je sigurno u svim kriznim situacijama. To nije konvencionalna ocjena koja se daje u ovakvom trenutku, već bitna karakteristika njegove osobnosti. Naša subotička sredina ostala je siromašnija za čovjeka koji je po mnogo čemu i u mnogo čemu bio mjera stvari. Cijenjen i voljen kod istomišljenika, uvažavan kod suparnika, i kada je bio na crti aktualne politike i onda kada je primao priznanja, uvijek je hodao uspravno. Do svog posljednjeg dana života ostao je uspravan i čvrst. Svojim djelovanjem stvarao je ozračje za vladavinu razuma, dobrote i ljudskosti. Josa Gabrić je bio čovjek velikog formata s kojim je i sam razgovor bio privilegij, zadržavajući snage, koju je u brojnim prijelomnim trenucima nemilice trošio«, naglasio je Kuntić.

Na komemorativnom skupu pročitani su telegrami sućuti koje su uputili Stolnoteniserski savez Subotice i **Naco Zelić**, nekadašnji sudac, kulturni stvaratelj i prijatelj preminulog Gabrića.

S. M.

Sinteza

Približavaju se izbori za nacionalna vijeća. Lijepo je vidjeti kako skrb o budućnosti zajednice ujedinijuje ranije politički neangažirane ljude, koji imaju namjeru dati svoj doprinos. Demokracija se ogleda u mogućnosti odabira, tako da smo na dobrom putu. Međutim, ipak mi nije posve jasno što se zbiva. Zapravo, sjetio sam se prvih izbora za Hrvatsko nacionalno vijeće. Tada su udruge predvođene Forumom i **dr. Andrijom Kopilovićem** tijesno pobijedile DSHV predvođen **Belom Tonkovićem**. Zatim je nakon niza godina vodstvo krovnom nacionalnom organizacijom ipak preuzela stranka.

Osobno nisam vidio veliku razliku između HNV-a kada ga je vodila intelektualna veličina poput **Josipa Ivanovića** i HNV-a kada je lider jedan od najuččenijih vojvodanskih Hrvata **Slaven Bačić**. Mislim kako su oba puta vodila na sličan način do slične destinacije, koja je determinirana globalnim odnosom snaga na šahovskom polju utjecaja obiju država koje baštinitimo.

Kako bi došlo do neke veće promjene, mora se krenuti nekim drugim putom. Hegelijanski govoreći, imali smo tezu i antitezu. Najradije bih vidio sintezu, umjesto ponavljanja političkog bratoubilačkog rata i ponavljanja nečega što smo imali prije deset godina.

Postoji zamisao uvođenja proporcionalnosti u zastupanju Hrvata prema mjestu boravka, kako bi se izbjegla »suboticocentričnost«. Ta ideja predviđa zastupljenost u razmjeru 7 za Suboticu, 4 za Sombor, 4 za Beograd, 3 za Novi Sad. To mi ne djeluje loše, samo mi je pitanje kako definiramo Suboticu, kao općinu ili naselje? Jer, ipak Tavankut, Đurđin, Žednik itd. ne bih tek tako proglašavao Suboticom, budući da ima neke razlike koju moramo uvažiti.

Po mom mišljenju, kvalitativna razlika bi bila ne pobjeda jedne ili druge opcije, već suradnja obiju struja. Pravi bi uspjeh bio kada bi se temeljem dobivene potpore, pozicije u nacionalnom vijeću pošteno podijelile. Jer, smisao tog tijela vlasti je predstavljati sve sunarodnjake, a ne samo izborne pobjednike. O detaljima legitimiteta sada ne bih duljio. Ipak, moram dodati kako nas elektorski izbori unižavaju. Kako to do sada nije promijenjeno, skandalozno je, a može se promijeniti.

Još jedna sitnica koja bi možda mogla poboljšati rad budućeg HNV-a jest da predsjedniku kao ključnoj osobi taj posao bude ne samo prioritetni već i jedini. Mada smo gledajući unazad zapravo i na tom ispitu pali, kada netko nije imao dodatne »gaže«, ali nije niti polučio opipljive rezultate. Dolazim do konca. Nema recepta za uspjeh. Sve je u kakvoći materijala, u kvaliteti ljudi. A, veliki ljudi biraju suradnju umjesto sukoba.

N. Perušić

DR. SLAVEN BAČIĆ, PREDsjedNIK HNV-A

Vijeće nije svrha samom sebi

*Većina vijećnika i članova Izvršnog odbora bili su na visini svoje dužnosti * Kod jednoga dijela vijećnika, međutim, ubrzo se pojavila nezainteresiranost, osobito kod onih koji su bez iskustva u životu zajednice, već su na izborima sudjelovali po partijskoj zadaći * Najviše smo ulagali u obrazovanje: udžbenici za niže razrede osnovnih škola tiskani su vlastitim snagama, unatoč otvorenoj opstrukciji osoba nadležnih u Ministarstvu prosvjete, te isključivim sredstvima HNV-a koje Ministarstvo ne želi refundirati*

Razgovor vodio: Zvonko Sarić

Izbori za nove sazive nacionalnih vijeća nacionalnih manjina ubrzo će uslijediti, a o proteklom radu aktualnog saziva Hrvatskog nacionalnog vijeća i o temama koje će biti važne za budući rad ovoga Vijeća, razgovrali smo s predsjednikom HNV-a dr. Slavenom Bačićem.

HR: Najavljeno je ras-pisivanje izbora za novi saziv HNV-a. Kako ocjenjujete, kao predsjednik aktualnog saziva Vijeća, rad u proteklih četiri godine? Što bi istaknuli od važnijih postignuća Vijeća u ovom razdoblju?

Držim da smo ostvarili veći broj postignuća u organizaciji i radu Vijeća, koja nisu došla sama po sebi, već su ispunjenje izbornoga programa, kojega sam, u ime tadašnje izborne liste Hrvatska lista – DSHV i hrvatske udruge, iznio na elektorskoj skupštini 2010. godine, kada je

izabran aktualni saziv Vijeća. Ispunjenje naših izbornih obećanja temelji se na činjenici da je većini vijećnika ovoga saziva HNV-a ostvarivanje prava građana hrvatske nacionalnosti u Srbiji životno opredjeljenje, a ne trenutačni kapric osoba koje do jučer nisu ni na koji način sudjelovali u manjinskom životu.

Slobodan sam Vas u kratkim crtama podsjetiti na osnovne crte tog programa: izgradnja Vijeća kao funkcionalne i demokratski ustrojene institucije, zbog čega se HNV, uz mađarsko i bošnjačko, danas ubraja u najbolje organizirana manjinska vijeća; ispunjeno je i obećanje da HNV nije svrha sam sebi, koji će cjelokupni proračun utrošiti na sebe (visoke plaće i paušalne naknade, stimulacije, dnevnice, reprezentacija itd. – čega smo bili svjedoci u nekim ranijim razdobljima), nego se evo, već četvrte godine 2/3 proraču-

na izravno usmjerava na sufinanciranje različitih programa u oblasti obrazovanja, kulture i informiranja, i to kao rezultat javnoga i demokratskog procesa donošenja proračuna HNV-a; dosljedna i beskompromisna borba za provedbu manjinskih prava zajamčenih unutarnjim i međunarodnim propisima; Vijeće više nije mjesto gdje se kroz svađe i često osobne sukobe generira daljnja destrukcija hrvatske zajednice, već je mjesto demokratskih rasprava i dijaloga itd. Dodao bih i da su cjelokupne financije u ove 4 godine bile bez ikakvih mrlja, što nije uvijek bilo tako u prošlosti Vijeća.

HR: Koja konkretnija postignuća biste istaknuli?

Primjerice, prvi su puta tiskani udžbenici na hrvatskom za niže razrede osnovnih škola; pokrenuta je nastava Hrvatskog jezika s elementima nacionalne

kulture u Plavni, Vajskoj, Sotu, Bezdanu i Bregu; u Subotici je grad preuzeo obvezu prijevoza djece iz udaljenih dijelova grada do škola u kojima je nastava na hrvatskom; pokrenuta je bilingvalna hrvatsko-engleska nastava u Tavankutu; u suradnji sa Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata ustanovljena je regionalna kulturna manifestacija *Srijemci Srijemu*; pokrenut je program na hrvatskom na pokrajinskom radijskom servisu i riješeno pitanje urednika i statusa uposlenih na pokrajinskom TV servisu; uspješno smo pokretali inicijative kod Pokrajinskog ombudsmana zbog kršenja zakonskih odredbi o prijedlozima Vijeća za raspodjelu sredstava kod Pokrajinskog tajništva za kulturu, nakon čega ovo tajništvo, ali sada već i Grad Subotica poštivaju zakonske odredbe; nakon višegodišnjih napora, uveden je hrvatski

u službenu uporabu u Sotu i Batrovcima; kao rezultat naših čestih inicijativa, u Subotici se dosljednije primjenjuje hrvatski u službenoj uporabi; ustanovili smo priznanja za istaknuti društveni rad te za doprinos kulturi i obrazovanju u hrvatskoj zajednici itd.

HR: Koji su projekti izravno financirani iz proračuna Vijeća?

Ostavljajući po strani sredstva za pomoć kulturnim udrugama u godišnjem iznosu od 2 000 000 dinara koja su dodjeljivana putem natječaja, najviše smo ulagali u obrazovanje: udžbenici za niže razrede osnovnih škola tiskani su vlastitim snagama, unatoč otvorenoj opstrukciji osoba nadležnih u Ministarstvu prosvjete, te isključivim sredstvima HNV-a (što je iznosilo gotovo 10 posto našeg prošlogodišnjeg proračuna), koje Ministarstvo ne želi refundirati; novčano stimuliramo obitelji kod upisa djece u prvi razred osnovne škole, a kasnije smo od DSHV-a preuzeli kupnju školskoga pribora za sve učenike srednjih škola; zahvaljujući tome što dotiramo cijenu đakskih karti, djeca koja pohađaju nastavu na hrvatskom imaju besplatni autobusni prijevoz; sva djeca koja pohađaju nastavu na hrvatskom u cijeloj Vojvodini dobivaju prigodne darove za Uskrs i sv. Nikolu; hrvatskom uredništvu Radio Subotice donirali smo dva nova kompjutera; s po 100 000 dinara godišnje pomažemo emisije *Zvuci bačke ravnice* na Radio Baču te *Glas Hrvata* na Radio Somboru, kao i listove *Miroljub* iz Sombora te *Glasnik Pučke kasine* iz Subotice; snosimo sve troškove spomenute manifestacije *Srijemci Srijemu* itd.

HR: Kako ocjenjujete rad članova IO HNV-a, ali i vijećnika?

Većina vijećnika i članova Izvršnog odbora bili su na visini svoje dužnosti. Izvršni odbor uspješno je vodio **Darko Sarić Lukendić**, pri čemu se pokazalo učinkovitim da član IO za obrazovanje bude profesionalno

uposlen, te su upravo njihovom zaslugom tiskani prvi udžbenici za nastavu na hrvatskom. Kod jednoga dijela vijećnika, međutim, ubrzo se pojavila nezainteresiranost, osobito kod onih koji su bez iskustva u životu zajednice, već su na izborima sudjelovali po partijskoj zadaći, dok su poneki vijećnici koristili sjednice Vijeća za verbalnu samopromociju, iako u pozadini nemaju nikakve rezultate u bilo kome segmentu manjinskoga života.

HR: Hoće li novi Nacrt zakona o udžbenicima, najzad osigurati rješavanje problema udžbenika na hrvatskom jeziku?

Stanje u obrazovanju je najteže ne samo kada je u pitanju hrvatska zajednica, nego i kod svih ostalih manjina. Na temelju dosadašnjega iskustva, čini mi se da novi propisi neće rezultirati značajnijim pomakom, već do toga može doći isključivo tijekom pristupnih pregovora Srbije Europskoj Uniji, što bi manjine, osobito one čije su matične zemlje članice EU i u suradnji s njihovim matičnim državama, trebale iskoristiti da se ovdašnje vlasti politički prisile na provedbu vlastitih propisa i međunarodno preuzetih obveza.

HR: U kojoj fazi je izrada strategije za infomiranje? Hoće li to biti jedna od važnijih zadaća budućeg saziva Vijeća? Koje su još važne zadaće koje će trebati rješavati budući saziv HNV-a?

Nacrt strategije za informiranje te za ostala područja, bit će donesen na prvoj narednoj sjednici HNV-a. U njima će biti predloženi ključni pravci djelovanja Vijeća u slijedećem razdoblju, a nakon javne rasprave bit će jasnija očekivanja hrvatske zajednice i, sukladno tome, planovi HNV-a, što bi trebalo biti ugrađeno u konačne tekstove strategije, koje će donijeti Vijeće.

HR: Na ovogodišnjem natječaju HNV-a za hrvatske udruge i institucije dodijeljeno je 2 000 000 dinara. Dakle, to jest pomoć za rad udruga u kulturi od strane HNV-a. No, mislite li da

udruge kulture moraju sve više nastojati aplicirati na razne projekte-natječaje, kako bi osigurale sredstva za svoje aktivnosti?

Kako sam već istaknuo, spomenuti natječaj rezultat je naše ga predizbornoga programa. Do prije 4 godine, HNV nikada nije pomagao udruge niti u tolikom iznosu – preko 10 posto godišnjega proračuna Vijeća, a osobito niti ne na tako transparentni način – putem javnoga natječaja, odluku o kojemu je donosilo Vijeće.

Time smo i na ovaj način željeli demonstrirati da Vijeće nije svrha samom sebi, koje će sva sredstva utrošiti na vlastito djelovanje, već da ono i na ovaj način mora biti okrenuto udrugama. Usporedbe radi, podsjetit ću da je prije oko 7-8 godina iz proračuna HNV-a za prvih 9 mjeseci samo na reprezentaciju u restoranu u susjedstvu sjedišta HNV-a utrošeno oko 10 000 eura, a da je u vrijeme prošlih izbora za HNV bruto zarada tri tajnice iznosila 18 posto godišnjega proračuna Vijeća.

Naravno, bilo je vijećnika koji su predlagali da iznos za pomoć udrugama bude i veći, ali mislim da to pitanje ostaje otvoreno za daljnju raspravu, prije svega u smislu omjera materijalne potpore Vijeća obrazovanju, kulturi, informiranju i službenoj uporabi jezika. No, držim da svrha proračuna HNV-a nije i ne smije biti transferiranje cjelokupnog proračuna udrugama.

Naime, sredstva za rad udruga osiguravaju na razne načine, među ostalim i kroz godišnju potporu Državnoga ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, odnosno prije Ministarstva vanjskih poslova, lokalne, pokrajinske i republičke natječaje, ali sve to nije dostatno. Nažalost, programi rada većine naših udruga ne korespondiraju s predmetom projekata prekograničnih i europskih fondova, te su tu mogućnosti veoma limitirane.

HR: Prilikom razgovora o rezultatima istraživanja »Poticanje dija-

loga u rješavanju manjinskih pitanja u Republici Srbiji« u organizaciji Foruma za etničke odnose, istaknuto je da hrvatska zajednica u Srbiji, kao jedan od vodećih problema izdvaja teškoće integracije u društvo. Kako se taj problem može-treba riješiti?

Kako je Srbija izrazito etnocentrično društvo, što počinje već od vrtića, preko školovanja i zaposlenja pa sve do sudjelovanja u vlasti, jasno je da rješavanje ovoga pitanja dugoročna zadaća. Polazna osnova mora biti da su manjine po svojem podrijetlu, povijesti, jeziku, kulturi itd. drukčije od većinskoga naroda, te da one žele i trebaju očuvati vlastiti identitet, ali da su unatoč tomu punopravni članovi društva, koje se ne smije diskriminirati, već primjenjivati mjere afirmativne akcije. Primjerice, u području obrazovanja to znači odustajanje od etnocentričnosti obrazovnog sustava, u kojemu se, primjerice, uči da stanovništvo Dalmacije čine pokatoličeni Srbi ili da je dubrovačka književnost dio srpske književnosti, te umjesto toga educiranje o manjinama u školama, ili kada je riječ o upošljavanju, primjena pozitivne diskriminacije u državnim i javnim službama.

HR: Na tim razgovorima zaključeno je i da je potrebno dalje raditi na zakonodavnom okviru. Što to konkretno znači u praksi, a glede manjinskih prava?

Jedna od ključnih normativnih stvari trebala bi biti uzdizanje manjinskoga zakona na razinu ustavnoga zakona, jer su manjinska prava segment ljudskih prava, koja su ustavna materija. To je Hrvatska učinila na početku svojega europskoga puta i za očekivati je da se slično rješenje traži i od Srbije. U svakom slučaju, ima mišljenja da će do promjena manjinskoga zakonodavstva doći tijekom pristupnih pregovora Srbije Europskoj Uniji, no držim da ništa manje nije važno ni inzistirati na dosljednoj provedbi propisa, budući da propisi nisu

toliko sporni, koliko je problematična njihova provedba.

HR: Tijekom ovih razgovora, predložene su i izmjene Zakona o nacionalnim vijećima. Jedan od prijedloga je i uvođenje decentralizacije manjinske samouprave. Znači li to spuštanje problematike nacionalnih vijeća s državne na lokalnu razinu i je li to dobro rješenje? Kakve bi bile posljedice po hrvatsku zajednicu u Srbiji u slučaju donošenja takve odluke?

Na razliku od Hrvatske, koja se opredijelila za decentralizirani sustav manjinskih samouprava (formiraju se na razini lokalnih uprava i županija), Srbija se opredijelila za centralizirani sustav manjinske samouprave, što korespondira i činjenici da je Srbija visokocentralizirana država. Oduvijek sam se zalagao za dogradnju postojećega sustava po ugledu na mađarski sustav manjinskih vijeća, koja ima cjelovit sustav manjinskih samouprava – od lokalnih, preko županijskih do državne razine. Naime, posve je logično da se se manjinska vijeća na lokalnoj razini bore za svoja prava, napose na planu kulture, ali i drugim područjima, dok središnje samouprave rješavaju strateška pitanja za cijelu manjinsku zajednicu. Doista nema mnogo smisla da HNV daje, primjerice, suglasnost o promjenama naziva ulica ili mišljenje o izboru ravnatelja škola u mjestima širom Vojvodine, kada o tim pitanjima neusporedivo kompetentije mogu odlučivati predstavnici manjina na lokalnoj razini. To je, uostalom, i europski princip supsidijarnosti, prema kojemu se političke odluke donose na razinama što bliže građanima, koji bi se trebao primjeniti ne samo na državni sustav, nego i na manjinska vijeća.

No, do tada smo se u ovom sazivu HNV-a trudili da nedostatke centraliziranog sustava manjinske samouprave ublažimo kroz regionalnu zastupljenost u svim tijelima Vijeća (primjerice, članovi Vijeća su iz

cijele Bačke i Srijema, četiri su dopredsjednika Vijeća po regionalnome principu, član IO za kulturu je iz Srijema, za informiranje je iz Novoga Sada, tajnik je iz Podunavlja, slično je i u odborima Vijeća), otvoren je Područni ured u Srijemskoj Mitrovici itd.

HR: Forum za etničke odnose, ali i neki pojedinci, također tvrde i da su nacionalna vijeća ispolitizirana od strane manjinskih stranaka i da ih treba »depolitizirati«?

Ovdje se mješaju »babe i žabe«. Dok manjinske političke stranke imaju legitimno i zakonsko pravo sudjelovati u izborima za manjinska vijeća, to nije slučaj s nemanjinskim strankama. Međutim, baš kao i prije četiri godine, i sada velike »državne« političke stranke pokušavaju ovladati manjinskim vijećima. Dok je takva situacija nemoguća u Hrvatskoj ili Mađarskoj, jer bi izbio politički skandal ako bi SDP i IDS htjeli ovladati Srpskim narodnim vijećem, u Srbiji nije tako. Kako su prije četiri godine DS, G17, LSV, SPS i druge stranke uspjele ovladati nekim manjinskim vijećima, i za ove se izbore pojavljuje sličan scenarij, ovaj puta donekle s drugim akterima.

Sada su osobito su aktivni otcijepljena krila DS-a, s nevelikim brojem glasača, čiji broj mogu povećati ako osvoje manjinska vijeća. Tako Tomislav Stantić, visoki dužnosnik i predsjednik regionalnoga odbora za Vojvodinu stranke Zajedno za Srbiju (<http://www.zajednozasrbiju.rs/index.php/organizacija/regionalni-odbori/95-regionalni-odbor-vojvodina>) koju vodi Dušan Petrović, govori o navodnoj potrebi depolitizacije HNV-a, pa je nejasno je li se on u izbornu utrku za HNV upušta sa svojih visokih stranačkih pozicija, ili kao pojedinac zabrinut nad budućnošću Hrvata u Srbiji. Slično je i s Tadićevom Novom demokratskom strankom, koja također ima aspiracije za ovladavanje HNV-om, osobito preko novosadskih i srijem-

skih stranačkih struktura. Priču ponavlja i Liga socijaldemokrata Vojvodine, preko udruge Hrvatska liga.

Dakle, iako se govori kako su nacionalna vijeća »ispolitizirana od strane manjinskih stranaka«, nitko ne govori o pokušaju stavljanja manjinskih vijeća pod kontrolu tzv. državotvornih stranaka, a upravo je to ponovno na djelu. Ovaj je povijesni trenutak posebno je značajan jer je Srbija otpočela pregovore o pristupanju Europskoj Uniji, u narednom će se razdoblju definirati manjinska prava, čijem će ostvarivanju Europa biti garant. Zato je jasan interes vlasti za pacificiranjem manjinskih vijeća, pa tako i HNV-a, a u slučaju uspješnoga »ušutkivanja« nacionalnih vijeća, ove se stranke »preporučaju« za sudjelovanje u vlasti koju sada kontrolira druga stranka.

HR: Skupština Srbije je donijela ovih dana i tri medijska zakona – Zakon o javnom informiranju i medijima, Zakon o javnim medijskim servisima i Zakon o elektroničkim medijima. Kako se najavljuje, primjena ovih zakona doprinijet će zaštiti javnog interesa građana u oblasti informiranja, osiguranje medijskih sloboda i međunarodnih standarda u ovoj oblasti. Kako će se ovaj set zakona odraziti na oblast manjinskog informiranja, konkretno, na informiranje na hrvatskom materijem jeziku?

Konačnim tekstovima zakona otklonjene su neke nedoumice iz javne rasprave, pa je, osim što je propisano da će državna tijela pomagati informiranje na manjinskim jezicima, ostavljena mogućnost da manjinska vijeća mogu i dalje biti osnivači ustanova i privrednih društava te fondacija u cilju informiranja. No, tek će primjena ovih zakona da li će oni sniziti razinu stečenih prava u ovome području.

Međutim, bez obzira na to, želio bih istaknuti da je u organizaciji i sredstvima HNV-a u tijeku pokretanje multimedij-

jalnoga servera koji bi obuhvatio cjelokupno informiranje na hrvatskom (tisak, tv i radijski programi itd.), gdje bi se preko suvremenih sredstava komunikacija, prije svega interneta koji je sada široko dostupan, obuhvatili svi segmenti informiranja na hrvatskom, koji bi tako bili na raspolaganju svim članovima zajednice, ma gdje oni živjeli.

HR: Hoćete li se kandidirati na predstojećim izborima za novi saziv HNV-a? Ako istaknete Vašu kandidaturu, koji su Vaši motivi i namjere u budućem radu Vijeća?

Kako je u javnosti već obznanjeno da ću biti nositelj Hrvatske liste dr. Slaven Bačić, odgovor je, naravno, potvrđan. Prije svega, želja mi je da ono što smo započeli prije četiri godine, i završimo u narednih četiri godine – počev od udžbenika, preko izjednačavanja u području informiranja s drugim manjinama (Hrvatska riječ, RTV) i drugih pitanja, pa do garantiranih mjesta za Hrvate u republičkoj, pokrajinskoj i lokalnim skupštinama, onako kako je to i predviđeno Sporazumom o zaštiti manjina između Srbije i Hrvatske. Ovo posljednje je i ključni politički zahtjev hrvatske manjine prema Beogradu, za čije realiziranje predstoji puno truda i mukotrpnih pregovora s vlastima, u cilju provedbe onoga što se Srbija obvezala Sporazumom o zaštiti manjina s Hrvatskom. Za sve to je potreban kontinuitet u radu, a iskustvo koje smo stekli u ove četiri godine i provedba izbornih obećanja, držim da su garancija uspješnog nastavka početih procesa. Usto, kako sam po struci pravnik, a od 1990-ih aktivan u hrvatskoj zajednici te relativno dobro poznajem naše prilike, vjerujem da svojim znanjem mogu utjecati na poboljšanje našega manjinskoga položaja tijekom pristupnih pregovora Srbije Europskoj Uniji, jer je to jedinstvena prilika za unapređenje našeg statusa, naravno, u suradnji s našom matičnom zemljom.

IZBORI ZA MANJINSKA VIJEĆA NACIONALNIH MANJINA U SRBIJI

Pravo glasovanja – upis u poseban birački popis

Opredstojećim izborima za manjinska nacionalna vijeća, zakonskim odredbama, dakle »pravilima igre«, razgovarali smo s mr. **Ivanom Bošnjakom**, državnim tajnikom u Ministarstvu državne uprave i lokalne samouprave.

Uskoro će biti raspisani izbori za nacionalna vijeća nacionalnih manjina. Koliko je upis u poseban birački spisak značajan?

Izbore za nacionalna vijeća nacionalnih manjina će nadležni ministar raspisati 20. kolovoza, a datum održavanja je 26. listopada. Neophodno je po Zakonu da se pripadnici nacionalnih manjina upišu u posebne biračke popise, jer na taj način ostvaruju pravo da glasuju i budu izabrani za predstavnike u svojim nacionalnim vijećima. Kroz nacionalna vijeća pripadnici manjina su u mogućnosti da ostvare svoja ustavom i zakonom garantirana prava autonomije u oblasti kulture, obrazovanja, informiranja, službene uporabe jezika i pisma. Posebno naglašavam da oni koji su se već upisali tre-

baju provjeriti da li se nalaze na posebnom biračkom popisu. Upis u poseban birački popis se vrši na osobni zahtjev, popunjavanjem formulara u jedinicama lokalne samouprave, dakle općini ili gradu. Takav upis predstavlja zaštićeni podatak o личности i reguliran je posebnim propisima.

Broj upisanih glasača u poseban birački popis direktno utječe na način sprovođenja izbora. Kako?

Od postotka upisanih pripadnika manjina u poseban birački popis, do momenta privremenog zaključenja 18. kolovoza, zavisi hoće li izbori biti održani neposredno na biračkim mjestima (npr. poput izbora zastupnika za republički parlament) ili putem elektorske skupštine. Elektori su posebno izabrani predstavnici dijela građana pripadnika jedne nacionalne manjine koji na elektorskoj skupštini biraju svoja nacionalna vijeća. Izmjenama i dopunama Zakona, na kome su zajednički radili predstavnici nacionalnih vijeća, a novi saziv Skupštine Republike usvojio i koje su stupile na snagu 31. svib-

nja, predviđeno je da čitav izborni proces sprovede republičko izborno povjerenstvo. Budući da smo kao ministarstvo nadležni za vođenje posebnih biračkih popisa nacionalnih manjina, ovim putem još jednom apeliramo da se pripadnici manjina upišu što prije u posebne biračke popise, jer je to preduvjet da bi u demokratskom izbornom procesu preko nacionalnih vijeća koje biraju, bili u prilici ostvariti svoja prava.

Jesu li su svi ostvarili taj preduvjet?

U ovom trenutku imamo informaciju da hrvatska, make-

donska i romska manjina još nemaju dovoljan broj upisanih u poseban birački popis, kako bi izašli na neposredne izbore. Stoga njihove pripadnike posebno pozivam ovim putem da se u što većem broju upišu u poseban birački popis do 18. kolovoza, kada pravimo presjek i donosimo odluku koja manjina će birati nacionalno vijeće neposrednim putem, a koja putem elektorske skupštine. Proces upisa u poseban birački popis se nastavlja i moguć je i posle ovog datuma, po propisima koji reguliraju opća izborna prava.

Z. Sarić

U BAČKOJ TOPOLI ODRŽAN KAMP TOLERANCIJE

Jačanje interaktivnog dijaloga

Osmi po redu Kamp tolerancije mladih podunavskih zemalja i gradova, održan u Bačkoj Topoli od 27. srpnja do 2. kolovoza okupio je oko 120 mladih iz Njemačke, Slovačke, Mađarske, Hrvatske, Bugarske, Rumunjske i Srbije. Aktivnosti u kampa posvećene su jačanju interaktivnog dijaloga s mladima na teme tolerancije, multikulturalnosti i multietično-

sti, spajanja ljudi preko Dunavske inicijative, a ove godine predstavljeno je i istraživanje »Stereotipi i predrasude« koje je sprovedeno među mladima.

Za sudionike su organizirane kreativne radionice, okrugli stolovi, te kulturno-zabavni programi.

Gosti ovogodišnjeg Kampa bili su mladi iz poplavama ugroženih područja, Krupnja i

Obrenovca, a na prijedlog gradonačelnika Ulma **Guntera Cisa**, koji je redovni sudionik i veliki prijatelj Kampa, održan je okrugli stol na temu poplavljenog područja, budući da grad Ulm želi pomoći tom području.

Tijekom ovogodišnjeg Kampa, na zahtjev samih sudionika 30. srpnja određen je za volonterski dan, tijekom kojega su mladi uređivali Topolsko jezero, a

preko fasade starog hotela u centru Bačke Topole postavili su veliko platno na kojem su mladi ispisivali poruke upućene javnosti. Već po tradiciji svi sudionici Kampa dobivaju priznanje veleposlanik tolerancije.

Idejni tvorac Kampa tolerancije je **Sándor Egeresi**, a projekt organizira Fondacija *Plavi Dunav*.

S. M.

Pitanje tjedna: Je li Dužijanica dobro organizirana?

IVAN TUMBAS,
ekonomski tehničar,
Subotica

Što činiti?

Dužijanica se kod nas bunjevačkih Hrvata obilježava na poseban, prepoznatljiv način, iako stalno ima pokušaja svojatanja ovog našeg običaja. U ovim teškim vremenima općenito, a osobito za našu zajednicu, okupila se skupina čuvara tradicije i formirala Udrugu *Dužijanica*, radi bolje organizacije i očuvanja izvornosti ovog našeg običaja. Mi, koji gledamo sa strane, za sada još ne vidimo neke bitne razlike, osim što po prvi puta nije održano *Takmičenje risara*. Ono je otkazano zbog loših vremenskih uvjeta. Je li moralo biti tako? Po mojem osobnom mišljenju pohvalan je događaj kojim je obogaćen program ovogodišnje Dužijance, natjecanje u kuhanju tradicijskih jela bunjevačkih Hrvata, u kuhanju tarane. S obzirom da sam i osobno sudjelovao u kuhanju, mogu samo čestitati na dobroj organizaciji ovog sadržaja. Širok je dijapazon čuvanja naše tradicije, samo se treba dosjetiti, a ne samo pratiti kako to radi »izljučena« skupina našeg svijeta koju smo samo gledali s podsmijehom. U organiziranju Dužijance treba osigurati novi oblik zajedništva, treba uvesti novine u medijskom prezentiranju Dužijance, kojoj treba dati novo svjetlo kako bi se nakon njenog održavanja to dugo spominjalo u ovom našem gradu. Volio bih da povorka Dužijance ide od Kalvarije, da se Bandašicino kolo vrati u župu sv. Roka, proširio bih da se u svim župama održava Dužijanica, konjičkoj utrci Dužijanica posvetio bih veću medijsku pozornost i postavljam pitanje što činiti da se još omasovi povorka?

Kritika i pohvala ima puno, a radnika sve manje.

TANJA DULIĆ,
profesorica razredne
nastave, Subotica

Vrlo pozitivno

Dužijanica za moju obitelj i mene nije samo središnja proslava u gradu, već aktivno sudjelovanje nazočnošću ili angažiranošću, počevši od blagoslova žita na Markovo, te na *Takmičenju risara*, na kojem moj suprug sudjeluje, te na gotovo svim seoskim dužijancama i završnoj središnjoj proslavi. Lijepo je vidjeti ljude koji srcem rade organizirajući Dužijancu, jer to vole i u punini je doživljavaju kako bi nam što bolje i ljepše prikazali ovaj običaj, potom ljude koji sudjeluju u programu i obogaćuju ga prikazivanjem običaja, folkloru, prikazanošnje i ljude koji poštuju i obogaćuju ovaj divan običaj svojom nazočnošću. Veoma me veseli što primjećujem kako se mladi i djeca rado oblače u narodnu nošnju. Dok sam bila djevojka, i sama sam rado oblačila narodnu nošnju, točnije *bili* šling i sudjelovala u središnjoj procesiji ili na Bunaričkom proštenju. A sad, rado odjenem bijelu šlinganu bluzu. Primijetila sam kako mladi momci i djevojke koji ne sudjeluju u središnjoj procesiji, često detalj nošnje uklope sa suvremenom odjećom. Naravno, detalji ili nakit od slame su neizostavni. Nikako ne mogu izostaviti središnje likove Dužijance, bandaša i bandašicu. To ne može biti bilo tko. Odabrani par mora biti primjer svojim ponašanjem i aktivnošću u svojoj župi. Veoma mi znače navedeni kriteriji po kojima se oni biraju, jer se mala djeca ugledaju na njih i dok odrastaju, znaju koje ponašanje moraju njegovati kako bi uopće mogli doći do momenta biti izabrani za bandaša ili bandašicu i to vrlo pozitivno djeluje na odgoj djece.

**LJUDEVIT VUJKOVIĆ
LAMIĆ,**
umirovljenik, Subotica

Transformacija

Dužijanica je događaj koji treba i pažljivo njegovati. Još 1911. župnik **Blaško Rajić** ju je objedinio i uveo u Crkvu. Rekao bih kako je to presudan trenutak. Crkva ju je održala i u njenim rukama treba i ubuduće ostati jedan dio. Činjenica je da se Dužijanica kao takva održala već više od stotinu godina. Svi narodi imaju žetvu i neku vrstu žetvenih običaja, jer to nam je kruh svagdašnji, a naša je Dužijanica bila i ostala ponos našeg *svita*. Tragedija je što je Dužijanica imala prekida. Smatram da Dužijanica treba biti i turistička i da je treba omasoviti, sudionicima, a i gostima sa strane prikazati ljepotu običaja. Također mislim da bi organizatori trebali osigurati neke autentične suvenire koji bi bili dostupni svima.

Današnja Dužijanica mora doživjeti transformaciju. Također bih naglasio kako treba dobro pregledati što sve treba biti pod Dužijancom, koje sve manifestacije ostaviti. Mislim da ne mora sve ići pod Dužijancu, nema se financijskih sredstava za sve, a raditi bez financija je teško, zapravo nemoguće u današnje vrijeme. Moraš imati puno entuzijasta, a toga danas više nema. Dobrovoljaca nema, volontera je malo i uvijek padne slovo na nekoliko ljudi. Jako malo ima mladih koji se hoće uključiti u organizaciju, tu smo i mi stari krivi, jer ih ne puštamo raditi. Treba slušati mlade koji imaju nove ideje. No, ne može netko očekivati da će doći, biti u organizaciji godinu dana i voditi Dužijancu. Organizaciju treba prepustiti mladima, no ipak moraju znati neka načela i smisao Dužijance.

Ž. V.

**RAZGOVOR POVODOM SEDAM
GODINA ZAJEDNICE HOSANA:**
**UPRAVITELJ ZAJEDNICE
VLČ. DR. MARINKO STANTIĆ**

Stalo nam je do spasa čovjeka

Humanitarno-terapijska zajednica za pomoć ovisnicima *Hosana*, prije mjesec dana, 7. srpnja, proslavila je 7 godina uspješnog djelovanja. Ovim smo povodom razgovarali s upraviteljem Zajednice vlč. dr. Marinkom Stantićem.

Nakon sedam godina djelovanja, imate li podatke koliko je osoba prošlo kroz ovu Zajednicu i koliko ih je izliječeno?

Nismo u početku bilježili sve podatke, stotinjak ljudi je znalo godišnje proći kroz Zajednicu, ali ti ljudi nisu završili kompletan program i ne smatraju se produktom ove Zajednice. Što se tiče onih koji su do kraja izdržali program, ima ih 10 momaka. Neki će reći da je malo za sedam godina, ali tu se ubrajaju oni koji su s naših terena, ovdje ne računamo one koji su iz Međugorja ili iz Hrvatske, a bili su jedan period kod nas. U Zajednici se to računa po blagoslovu. Blagoslov je čin koji se dijeli momku koji je prošao program od tri godine i godinu dana se pokazao na terenu uspješan. On se vraća u Zajednicu i dobiva blagoslov. Takvih je bilo 10 štićenika. Ove će godine, kada bude *Hosanafest*, sadašnji voditelj Zajednice **Andraš Škofljanec** dobiti blagoslov.

Što sve podrazumijeva trogodišnji program?

Program je zasnovan na molitvi, radu i razgovoru. Postoji određeni raspored tijekom dana. Nakon godinu i pol dana štićenik ide kući na prvu takozvanu provjeru i savjetujemo ga da se miješa u društvo, da živi normalno, kao da nikada nije niti bio u Zajednici. Onda se na pravi način može vidjeti što ga ponovno privlači, a što ne. Jer, kada štićenik izađe iz kuće, neće zlo nestati, neće se prodavači droge skloniti s ulice. Nakon dvije i pol godine druga je provjera. Dakle, dva odsustva iz Zajednice.

Trenutačno je u Zajednici šestero s naznakama da se ovih dana očekuje još jedna osoba. Za članove obitelji posjet nije dopušten, osim organizirana 4 posjeta godišnje.

Budući da je *Hosana* katolička zajednica, kako to prihvaćaju štićenici druge vjeroispovijesti?

Da, ovo je katolička zajednica, ali nikoga ne prisiljavamo da promijeni konfesiju. Možemo se i pohvaliti kako je naš bivši štićenik pravoslavne vjeroispovijesti tu upoznao Boga. Sada je na bogoslovnom fakultetu, stupio je u brak i želi biti pravoslavni svećenik. Imamo i katolika i pravoslavaca, a imali smo i muslimana. Smatram da je moj zadatak oduševiti ih za Boga, jer ni dnevni red, niti ja ne oporavljamo momke, nego dragi Bog. Jednostavno, stalo nam je do spasa čovjeka. Svaki štićenik ima pravo na svoju vjeru. Otac **Dragan Stokin** dolazi držati

liturgiju i ispovijedati pravoslavce.

Spomenuli ste kako se boravak u Zajednici temelji na molitvi, radu i razgovoru. Koji su to poslovi i kako se dijele?

Svaki štićenik ima svoj zadatak. Oni sami kuhaju, peru rublje, glačaju, uzgajaju biljke, životinje, vode računa o higijeni i sitnim popravcima, dakle sve što treba u jednoj kući. Uloge se podijele i svatko je zadužen za nešto. To traje određeni period i onda dolazi do promjene tako da tijekom boravka u kući štićenik prođe kroz sve poslove. Na ovaj način se oni pripremaju za život, te vrednuju sve poslove, jer će jednoga dana biti u kuhinji, a drugoga u štali.

Kako se financirate?

Živimo od Božje providnosti. Molimo Boga svakodnevno, a Bog pronađe ljude koji će nas pomoći u životu i radu. Nemamo stalnih izvora prihoda, snalazimo se kako umijemo, preko natječaja, zamolbi, zahtjeva i dobrih ljudi. Farma *Ivanković* nas redovito opskrbi odojcima i hranom, a zadatak štićenika je hraniti i uzgojiti svinju i stvoriti hranu za sve u Zajednici. Povrće sve sami proizvedemo, sjeme dobivamo također od ljudi

dobre volje. Imamo i nešto malo voća, te trenutačno imamo i dvije koze i dva jarića, no u tome nas prostor ograničava. Što se tiče građevinskih poslova, tu nam pomažu crkve iz inozemstva – Njemačke, Amerike... Veliku većinu hrane sami proizvedemo, no problem nam se javlja s onim što ne možemo sami, a to je primjerice sol, šećer, brašno, koje nam je više nego potrebno, jer sami pečemo kruh. Ista situacija je i s kemijom i sredstvima za održavanje higijene, s osnovnim i svakodnevnim potrepštinama poput praška za rublje, toalet papira... To moramo kupiti.

Kako i na koji način ljudi dobre volje mogu pomoći Zajednici?

Najbolja pomoć jest uplatiti novac, a onda se kupi ono što je potrebno za život zajednice. Naš trenutačno najveći problem je što voditelj Zajednice nema izvor prihoda, radi kao volonter, jer nemamo novca platiti njegov rad. Andraš je tu prisutan 24 sata. Bio je štićenik, a sada vodi život Zajednice i tu je kako bi štićenicima bio na raspolaganju, kako bi svojim primjerom pomogao drugima.

Željka Vukov

Humanitarno-terapijska zajednica za pomoć ovisnicima *Hosana* dobrotvorna je ustanova i nema stalnih izvora prihoda. Svi koji žele svoju pomoć pružiti Zajednici *Hosana* to mogu učiniti putem računa Zajednice na broj: 310-174239-35 (dinarski račun)

00-708-0200340.2 (devizni račun)

IBAN: RS35310007080200340264 (obvezno navesti)

Swift Code: CONARS22

Više informacija možete dobiti na www.hosana.rs

U SUSRET DUŽIJANCI 2014.

Zahvala Bogu i pohvala čovjeku

Teško je u jednom tekstu sagledati sve vidove narodnoga običaja, koji je tijekom vremena i marom onih koji su ga razvijali postao puno više od običaja. Danas je to živi spomenik, svojevrsna kulturološka pojava, a kao manifestacija – niz izvrsnih kulturnih događanja, pa čak i niz svojevrsnih spektakala. Dužijanca se duboko urezala u svijest i kolektivnu memoriju svih bunjevačkih Hrvata na

ovim prostorima, ali ona oduševljava i privlači pozornost i kod pripadnika drugih nacionalnih zajednica na prostoru Republike Srbije, osobito Vojvodine.

U posljednjih dvadeset godina Dužijanca je pokazala svoju veličinu i sjaj. Jasno je kako je svečana misa veliki završetak i okosnica svih događanja. Crkva je cijelo stoljeće držala stupove Dužijance, a drži ih i danas. Zato Crkvi i svećenicima Subotičke

biskupije dajemo javno priznanje na provedbi inkulturacije pola stoljeća prije nego je institucionalizirana od strane Svete stolice (1963.).

ISPREPLETANJE

No, sve ono što Dužijanci prethodi, a djelomično se događa i iza nje, pokazuje svu veličinu duha ljudi s ovih prostora, kao i sposobnost nositelja organizacije

*Početkom kolovoza,
neposredno pred svet-
kovinu Dužijance, sma-
tramo više nego ikada
opravdanim reći nešto
prikladno o Dužijanci*

da artikuliraju te brojne komplementarne i prateće sadržaje u jednu ideju, jednu misao vodilju. Mnogobrojne dosadašnje dužijance sačuvala su iznimne običaje kao što su Takmičenje risara, Skupština risara, Priskakanje vatre na sv. Ivana Cvitnjaka, ili pak Blagoslov žita i dr. i iznjedrile su nebrojene nastupe tamburaša, te folklornih ansambala iz okolice, cijele Srbije i inozemstva. Potvrdili su u potpunosti blještavu naivnu umjetnost temeljenu na uporabi i oblikovanju slame. Očuvale su ljubav mladih prema blagu narodnog plesa i posebice prema ponosu pri nošenju narodne nošnje. Mnogobrojne dužijance očuvale su poštovanje i prema naslijeđu starih alata i strojeva, te prema starim zanatima, kulturu i ljubav prema životinjama, posebice konjima. Iznjedrile su i brojne pisane tekstove objavljene u knjigama visoke kvalitete. Obradivani su i tekstovi koji nisu bili u izravnoj svezi s Dužijancem, ali su zabilježeni tekstovi koji ostaju kao trajni pisani spomenik bogatstva običaja, narodnog blaga, nošnje i svega onog što je na poseban način obilježilo narodnu baštinu, a posebice baštinu bunjevačkih Hrvata na ovim prostorima. Prilagodba involviranja seoskog u gradske prostore, kao što su izlozi, ulice i posebice glavni gradski trg, na najbolji mogući način povezuje seosko s gradskim, što se na ovim prostorima uvijek lijepo isprepletalo. Takav čin isprepletanja posebice je važan u momentu kada štetni elementi globalizacije razaraju tradicionalne vrijednosti. Globalizacija danas nameće

još jedno isprepletanje, a to je isprepletanje tradicijskog i suvremenog. U slučaju manifestacije Dužijance to se na najbolji mogući način ogleda u momentu kada na glavnom gradskom trgu u Subotici zajedno plešu bandašicino kolo i oni u narodnoj nošnji, kao i sva prisutna publika odjevena u standardnu »civilnu« odjeću. I treće isprepletanje za nas je jako znakovito. To je ono kada se svetovni elementi, kao što su rad zbog potrebe za hranom, isprepleće s duhovnim poimanjem vrijednosti toga rada i zahvale Stvoritelju koji je omogućio plodonosnost toga rada.

POTICAJ ZA NOVO STVARANJE

Dužijanica ima i ogroman odgojni i poučni značaj. Enorman broj mladih uključen u organizaciju ove manifestacije i kasnije u samu manifestaciju, trajno je obilježen svim tradicijskim, kulturnim i kulturoškim vrijednostima koje Dužijanica promiče. Vjerojatno ne postoji stanovnik Subotice i okolice koji nije nazočio ili čak aktivno sudjelovao barem na jednom od događanja. Svakako bi to mogao biti poticaj da se pišu i nova glazbena, glazbeno-scenska ili književna djela inspirirana Dužijancom. Moguće

bi bilo raspisati i javni natječaj, ili pak naručivati djela koja bi obogaćivala sadržaj Dužijance i u drugim žanrovima ili drugim umjetničkim područjima. I na kraju, mislimo kako bi trebalo poduzeti cijeli niz radnji da se dijelovi nematerijalne baštine kao što su Takmičenje risara ili Skupština risara, ili pak cjelokupni običaj Dužijance zaštititi pri UNESCO-u. Vjerujemo da će nova Udruga bunjevačkih Hrvata *Dužijanica* imati snage i za ove pothvate, kada je već imala za sve ovo što smo do sada ostvarili.

U zaključku želimo istaknuti kako ni u svijetu ne postoji puno manifestacija koje su tako bogate različitosti sadržaja, a da ipak tvore jednu manifestaciju u kojoj se na fantastičan način isprepleću seosko i gradsko, tradicijsko i suvremeno, svjetovno i duhovno.

ŠTO JE ZA NAS DUŽIJANICA?

To je manifestacija koja je pokretni etnološki, ali i tehnički muzej. Ona je i knjižnica, ali i otvorena koncertna dvorana. Ona je zabava, ali i škola. Ona je kulturološka, ali i kulturna. Ona je zahvala Bogu, ali i pohvala čovjeku. Dužijanica je most izgrađen lamelama pozitivne energije bogate tradicije bunjevačkih Hrvata, koji spaja dvije obale. Jedna strana obale je zahvala Bogu za sretno urađene poslove risa, a druga strana je pohvala čovjeku koji je svojom snagom, dobrotom i suradnjom s Bogom, a naravno i s ljudima, glavni činbenik u Dužijanci. Njega Dužijanica veliča i stavlja na slavljeničko mjesto, jer je prepoznao svoje značenje u pozitivnoj ulozi skrbnika za opstojnost svih ljudi, a poglavito svojih najbližih. Rijeka koja ispod teče je rijeka

znoja i marljivoga rada naših ruku, plodova naših polja, radosti i ljubavi. Izvor rijeke je žito, a uće kruh.

Dužijanica je svojevrstan kulturološki fenomen u zajednici bunjevačkih Hrvata. Ona je bjelodani primjer sublimiranja kulturnih događanja u jednom etnicitetu. Dužijanica je spektakularna znanstveno sazdana različitih dimenzija i područja: povijesna, tradicijska, duhovna, religiozna i etnološka u jedan snop značenja koji dominira u krstini baštine bunjevačkih Hrvata u Bačkoj.

Dužijanica je samobitna, jer ima izvorne odlike koje čine njenu bit. Nemojmo zaboraviti još i ovo: Dužijanica je i sve ono što su drugi o njoj rekli i napisali, ali Dužijanica je nadasve kada poslije završenog risa i teškoga rada četa veselih žetelaca na čelu s bandašem ponosno stupa prema salašu domaćina. Oni su veseli, jer vide u svakom zrnu žita blagoslovljenu njihovu patnju i u svakom teškom klasu svoju veliku nadu. S njima se veseli i domaćin.

To je za nas Dužijanica! Potrudimo se ne propustiti biti sudionikom slavlja Dužijance i dati svoj doprinos, te obogatiti svoju zajednicu i svoj grad novim vrijednostima.

Lazo Vojnić Hajduk
Potpredsjednik Udruge
bunjevačkih Hrvata *Dužijanica*

Prvo natjecanje u kuhanju tarane

Natjecanje risara, kao jedna od manifestacija *Dužijance*, u svom sadržaju protkana je etnografskim

sadržajem natjecateljskog karaktera. Osim košenja žita i rada sa starim mašinama, nezaobilaznog risarskog ručka, za ovu godinu

organizatori su pripremili i novo natjecanje u kuhanju tarane. S obzirom na to da vrijeme nije dopustilo da se manifestacija Takmičenje risara održi, organizatori su natjecanje koje je moguće i kasnije izvesti odlučili održati 30. srpnja, kada se devet ekipa natjecalo tko će skuhati najbolju taranu. Umijeće kuhara-natjecatelja ocijenio je tročlani žiri, iskusne kuharice tarane – **Katica Bedeković**, kao predsjednica žirija, **Marija Bošnjak** i **Ruža Letović**. Za najbolje ekipe i kuhare tarane proglašeni su: Treće mjesto – ekipa **Duo Stipan Stipan Raletić** i **Stipan Kujundžić**. Drugo mje-

sto pripalo je **Darku** i **Lani Šimić**, dok je za najboljeg kuhara proglašen **Nikola Ivankov**. Nagrađeni su na dar od Organizacijskog odbora Dužijance dobili *laboške*. Ekipe koje su još sudjelovale, osim nagrađenih, su: **Gabor Prčić** i **Antun Skenderović**; **Denis Lipozenčić** i **Dunja Šimić**; *Arhivatori* – **Goran Francišćević** i **Oliver Orčić**; *Miković tim* – **Ivica** i **Filip Miković**; *Al' dimi* – **Ivica** i **Matija Sekereš**, **Ivica** i **Dario Tumbas**; *Vatrogasci* i *kosci* iz *Tavankuta* – **Šime Stanković**, **Pere Stantić**, **Joso Stantić**, **Anđelko Matić**.

Ž. V.

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merković i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 8. do 14. kolovoza

8. KOLOVOZA 1897.

Willim Lindheim utemeljuje Akcionarsko društvo Subotička električna željeznica i osvjetljenje DD. Osnovicu društva čini kapital od osamsto tisuća forinata u akcijama. Većina tih akcija je u vlasništvu osnivača.

9. KOLOVOZA 1767.

Profesor principistike **Jeronim Ostraticki**, s učenicima subotičke Gramatikalne škole odnosno Gimnazije, postavlja scensku dramatizaciju teksta Krispus, sin cara **Konstantina Velikoga**. Naredne godine pripremio je novi kazališni komad – Josip Egipatski.

9. KOLOVOZA 1831.

Epidemija kolere u gradu – kulminira! Na ovaj dan umro je više od stotinu Subotičana, među njima i samoprijegorni svećenik **Antun Šarčević**, koji do zadnjeg daha vršio svoju dušobrižničku dužnost među teško oboljelim sugrađanima.

9. KOLOVOZA 1995.

U HKC *Bunjevačko kolo*, u sklopu Dužijance '95. održan je Simpozij o životu i književnom djelu istaknutog dramskog spisatelja **Matije Poljakovića** (1909. – 1973.).

10. KOLOVOZA 1789.

Uslijed nebrige, nerazumijevanja i, čak, neskrivene opstrukcije pojedinih tzv. »gradskih otaca«, prestaje s radom subotička Gramatikalna škola, odnosno Gimnazija. Uistinu, premještena je u Novi Sad, gdje je otvorena već 1. rujna. Čelni čovjek ove novootvorene škole

bio je njen subotički ravnatelj dr. **Stipan Ranić**.

10. KOLOVOZA 1838.

Usporedo s premjeravanjem započelo je sređivanje i reguliranje subotičkih vinograda. Prvo su iseljeni tamošnji žitelji, iskrčeno je šumsko drveće, a površine pod vinovom lozom su premjerene i podijeljene u 13 rajona. Njihovo čuvanje povjeren je pudarima. Potkraj 1888. Subotica je tada raspolagala s 4 015 lanaca pod vinogradima.

10. KOLOVOZA 1923.

Umro je svećenik, spisatelj, prevoditelj i društveni djelatnik **Ivan Evetović**. Od 1902. bio je zastupnik u Saboru Ugarske, a poslije I. svjetskog rata član Privremenog predstavništva u Beogradu, a od 1921. zastupnik u Ustavotvornoj skupštini Kraljevine SHS. Pisao je pjesme, pripovijesti, putopise i prevodio s francuskog, španjolskog, talijanskog, njemačkog i engleskog jezika.

11. KOLOVOZA 1456.

Subotički vlastelin i glasoviti vojskovođa **János Hunyadi** (poznat i kao Janko Sibirjanin), umro je od kuge u Zemunu, gdje je predvođeci žestoke borbe protiv Turaka nanio teške gubitke njihovom postrojbama. Novi vlastelin Subotice (Zabatha) postaje Hunyadijev sin **Mihály Szilágyi**.

11. KOLOVOZA 1994.

U HKC *Bunjevačko kolo* održan je dvodnevni Simpozij o književnom stvaralaštvu **Balinta Vujkova** (1912. – 1987.), pisca, sakupljača, obrađivača i tuma-

ču hrvatskog, odnosno bunjevačko-šokačkog narodnog stvaralaštva. Osim u Jugoslaviji, Vujkov je sakupljao narodne pripovijetke u Austriji, Češkoj, Slovačkoj, Mađarskoj i Rumunjskoj.

12. KOLOVOZA 1837.

Gradski liječnici dr. **Vince Zomborčević** i dr. **Antonije Kovač**, uputili su izvješće Gradskom vijeću da jezero Palić odgovara svim normama koje važe za ostala natronska jezera i banje. U njima oboljela ljudska koža dobiva svoja prvotna svojstva.

12. KOLOVOZA 1941.

Pripadnici okupatorske policije i žandarmerije, započeli masovna uhićenja domoljuba, antifašista i komunista. Za nešto više od dva mjeseca uhićeno je i izloženo torturi više desetina pripadnika Narodnooslobodilačkog pokreta.

13. KOLOVOZA 1794.

Kraljevska komora Ugarske suglasila se s planom Gradskog vijeća da se u Subotici podigne nova zgrada Gimnazije, o trošku grada. U te svrhe pribavljen je građevinski materijal i osiguran novac u iznosu oko 8.700 forinata. Međutim, zbog rata s Francuzima i materijal i novac – upotrijebljeni su u druge svrhe. Nova gimnazijska zgrada sagrađena je tek 1818. godine.

13. KOLOVOZA 1994.

U 81. godini, preminuo je **Ivo Stantić**, istaknuti pregalac, javni djelatnik, predratni taj-

nik Hrvatske seljačke stranke u Subotici, jedan od utemeljivača i prvi predsjednik Hrvatskog kulturno umjetničkog društva *Bunjevačko kolo* (18. siječnja 1970.). Dan uoči smrti, na tribini društva, govorio je o njegovu osnutku i razvoju. Po obrazovanju pravnik, bio je sudac Okružnog suda, u mirovini.

14. KOLOVOZA 1770.

U jednom zapisniku sa sjednice Gradskog vijeća piše da je održana u gradu Szent Mária, ime koje se koristi od 1743. Upotrebljavano u latinskim, njemačkim, mađarskim, hrvatskim i srpskim spisima – ime Subotice pisano je na 287 načina.

14. KOLOVOZA 1936.

Poslije opsežnih priprema, kojima rukovodi generalni vikar, mons. **Blaško Rajić**, velikim vatrometom pred katedralom Svete Terezije Avilske, koncertom Velikog mostarskog orkestra i drugim prigodnim priredbama, otpočela je trodnevna proslava 250. obljetnice doseljavanja Hrvata Bunjevaca u Suboticu i ove krajeve.

14. KOLOVOZA 1991.

Subotički biskup **János Pénez** i gradonačelnik **József Kasza**, otvorili su izložbu: Iz crkvenih riznica, koju su u Dvoru biskupije i prostoru Paulinuma, postavili **Bela Duranci**, **Andrija Kopilović** i **Milovan Miković**. Dan prije toga održana je književna večer u povodu stote obljetnice rođenja **Pere Tumbasa Haje** i 70. godišnjice smrti **Ante Evetovića Miroljuba**.

POGLED S DRUGE STRANE:

JESMO LI GOSTOPRIMLJIV GRAD

Poruke znakova kraj i oko puta

Kada je iz jedne od prometnih ulica u Kertvarošu preko noći nestala rešetka iznad kanalizacijskog otvora na cesti, netko iz okolnih kuća u rupu je postavio šibljke koje je visoko štrčalo iznad malog, ali ipak opasnog prometnog otvora, upozoravajući vozače na rizično mjesto. Sitnica, ali velika. Tek nekoliko minuta nečijeg vremena za siguran prolaz cestom, dok problem ubrzo i tehnički nije bio riješen. Nekoliko minu-

razlog) nije bilo stalo što je time druge (tj. mnoge druge) potencijalno ugrozio.

Sličan način označavanja iskorišten je ovih dana u jednoj gradskoj ulici gdje je uslijed obilnih padalina došlo do ulegnuća na putu u dijelu oko šahta. Ovo upozoravajuće granje je još i ukrašeno trakama jarkih boja kako bi se rupa »vidjela« izdaleka.

Znaci brižnosti anonimnih sugrađana nad drugima. Ugodno

Pod »netko« je podrazumijevao turiste, tranzitne putnike, ali i naše sugrađane koji ne poznaju baš svaku stopu ovog područja. Od graničnog prijelaza kod Kelebije, na primjer, zbunjivanje je počinjalo već stupovima s kojih je bila skinuta saobraćajna tabla, nastavljalo se zahrđalim i išaranim znacima, do onih na raskrižjima u prilazu grada zarašlih u drveće. Na jednom mjestu je, čak, trebalo izići iz auta, prići ispod drveta i »pročitati«

su praktične za izradu lopata za čišćenje snijega.

Izostalo je »hvala« sugrađanima koji je ukazao kako pred svakim gostom možemo popraviti prve dojmove o nama kao gostoljubivim domaćinima i gradu.

GDJE SU INFORMACIJE?

U međuvremenu se situacija s važnim putnim obilježjima, ipak, nešto popravila, ali je signalizacija umnogome ostala kao problem, ne samo cestovna, nego i s pločama koje označavaju nazive ulica. Ali, zadržimo se na ovim, namijenjenim gostima, kao što su i turističke informativne ploče s putokazima prema bitnim subotičkim i paličkim obilježjima. Jedan takav stup sa zrakasto postavljenim putokazima prema objektima postavljen je i uz parking ispred Otvorenog sveučilišta. Pa ipak, upravo u njegovoj blizini, vozači na parking tragaaju za drugim putokazom: »Gdje je IZLAZ s parkinga?«. Takve ploče nema. S pitanjem se obraćaju drugim vozačima i prolaznicima. Naravno, riječ je o posjetiteljima i gostima ovoga grada koji ga ne poznaju i za snalaženje su im potrebne vidljive upute. A mi, hodajući i vozeći poznatim ulicama, i ne uočavamo gdje takve upute nedostaju. Ali zaduženi za takvu problematiku morali bi znati. »IZLAZ s parkinga je iza ove visoke zgrade«, odgovorit ćemo rado i predusretljivo gostima ovoga grada, i zadržati ostatak rečenice u sebi: »... i odavde se niti vidi niti naslućuje.« Pogotovu ako smo bili izvan ovih atara s druge strane granice i uvjerali se kako na pravilno označenim parkinzima nisu potrebna pitanja radi snalaženja. Sve piše. Pa i »dobrodošli« na nekoliko jezika.

Katarina Korponaić

Gdje je izlaz?

ta velike vrijednosti za one koji su zahvaljujući toj gesti zaobišli rupu i potencijalnu opasnost za automobile i putnike u njima. Bila je to brižnost anonimnog »susjeda« za sigurnost drugih. Ako je svatko tko je tuda prošao zaobilazeći upozoravajuće šibljke na putu pomislio ili izgovorio »hvala«, nepoznati je čovjek bio »okupan« zahvalnošću. Što je malo vjerojatno, imajući u vidu kako danas riječ »hvala« ne pripada grupi često korištenih. Naspram ovog čina dobročinstva za opću sigurnost, stoji, naravno, čin-uzročnik i njegov vinovnik: onom tko je uzeo sigurnosnu rešetku s ceste radi osobne koristi (a šta bio drugo mogao biti

je spoznavati znakove postojanja takvih ljudi tu oko nas i među nama.

KADA NAM DOĐU GOSTI

Subotica, kao uže i šire područje do granica svih njenih atara, međutim, ne pokazuje dovoljno brižnosti hoće li joj se gosti izgubiti i lutati tražeći putokaze, koji nisu samo »obični« prometni znakovi, već i znaci i pokazatelji brižnosti nad onima koji nam dolaze u grad ili njime prolaze. Prije nekoliko godina jednom Subotičaninu nije bilo teško obići sve prilaze gradu radi potvrde kako nam nije stalo hoće li nas netko »naći«.

ploču s oznakom pravaca, jer se u prilazu u vožnji to nije moglo razaznati. No, tako to biva, nitko se nije zahvalio sugrađaninu što je odvojio vrijeme i gorivo kako bi ukazao što možemo (i moramo) popraviti, nego su uslijedila brojna objašnjenja o tome što su općinske a što državne nadležnosti u signalizaciji, potkrijepljena, naravno, argumentom o nedostatku novca (što je oduvijek, i prije ovolike krize, potezano kao ključno opravdanje), do, nažalost, sada već uobičajenih problema s krađama svega metalnog, uključujući i znakove. Tako je, na primjer, te mnogo snježne zime, poprilično ploča sa stupova uz put nestalo, jer se pročulo kako

GENERACIJSKI POSAO

Pčelarska obitelj Periškić iz Monoštora

Obitelj Periškić pčelarstvom se bavi skoro sedam desetljeća. Počeo je **Ivan Periškić** 1946. godine, a sada se pčelarstvom uveliko bavi treća generacija iz ove obitelji. No, nije isto bilo biti pčelar u vrijeme kada je počinjao začetnik obiteljskog pčelarskog posla

i danas. On je kao pčelar zaradio i mirovinu. No, bila su to neka druga vremena. Tada se med prodavao na veliko, sigurnim kupcima. Danas takvih kupaca nema, pa se osim pčelarstvom Periškići moraju baviti i trgovinom i marketingom ne bi li našli kupce za svoje proizvode.

OD JEDNE KOŠNICE DO OBITELJSKOG POSLA

Ova naša priča počinje s Ivanom Periškićem, koji je već spomenute 1946. godine krenuo s jednom košnicom. Njegov sin **Ivan** priča kako je pomalo broj košnica dostigao 40 i da

su tada krenuli u potragu za pašom za pčele, odnosno postali »seleći pčelari«. Papuk, Stari Mikanovci, Bilogora... Putovalo se tada s pčelama, kako drugo no vlakom. »Moja supruga **Marija** i ja svoje smo pčele kupili 1972. godine u Kutjevu, odvojili smo se od oca i svatko

Tri generacije na istom poslu

je pčelario za sebe, ali smo i dalje pčele na ispašu selili zajedno. Ja sam bio uposlen, ali nije bilo dvojbe baviti se pokraj toga pčelarstvom ili ne. Odrastao sam uz pčele i prirodno je da sam zavolio pčele i pčelarstvo, a to je prihvatila i moja supruga, koja prije udaje nije imala nikakvog dodira s počelama. Kada sam otišao u mirovinu povećao sam broj košnica, selimo pčele i dalje, ali sada na Homoljske planine, u istočnoj Srbiji. Tamo već 18 godina nosimo pčele na bagrem, jer u tom dijelu bagrem cveta dulje – od 25 do 30 dana. Onda na planini ostajemo na livadama, poslije toga lipa na Fruškoj gori, s lipe kod nas na suncokret«, priča nam pčelarski

život Ivan. Na priču se nadovezuje supruga Marija, koja kaže kako je Ivan poslije ženidbe otišao u vojsku, a njoj je ostalo uz svekra raditi s pčelama, koji ju je polako uvodio u posao. Vremenom joj se taj posao uvukao pod kožu. Marija ima jednostavan recept, kaže – sve što se radi treba voljeti. A ljubav prema pčelama i pčelarstvu prenijeli su i na svoje sinove **Ivicu** i **Željka**. Kažu, Ivica je poslije svatova od novca koje je »izigrala mlada« kupio pčele. Kao što je uz Ivana desetljećima supruga Marija, tako je uz Ivicu njegova supruga **Anica**, koja se također prije udaje nije bavila pčelarstvom. Krenuli su s petnaestak košnica prije 24 godine, a danas imaju stotinjak.

MIROVINU ZARADIO KAO PČELAR

Ivan Periškić, s kojim je počela ova naša pčelarska priča, izdržavao je obitelj i na put izveo četvero djece samo pčelareći. Od Anice doznajemo kako je prve košnice kupio tako što je prodao kravu, ali brzo se pokazalo da je taj riskantan potez ipak bio mudar. »Moglo se tada živjeti od pčelarstva, jer je cijena bila dobra, imali smo dosta košnica i svi smo radili s pčelama. Danas se od pčelarstva ne može živjeti i to može biti samo dodatni posao, ali da ima redovitog otkupa, sa stotinjak košnica uz naporan rad moglo bi se i živjeti isključivo od toga. Prije smo med nosili u Beli Manastir u zadrugu i odmah smo dobivali novac za taj med. Moj je otac surađivao s *Medexom* iz Slovenije. On je 22 godine predavao tonu i 200 kilograma meda, a za to je dobivao plaću i na kraju mirovinu 1988. godine. Živio je do 2006. i stalno je primao mirovinu oko 350 eura«, priča Ivan. Danas prodati med naveliko djeluje kao dobar vic. I kada se to dogodi, roko-vi naplate su 90 ili 120 dana, a dešava se i da preuzeti med nikada ne bude ni plaćen. Zato Periškići sami prodaju med i

druge proizvode, ali, kažu, tako uvijek stiže po malo novca koji se brzo potroši. Drugo je to nego kada odjednom stigne novac za tonu, dvije meda. Mogla se od njega graditi kuća, kupiti traktor ili uložiti u nešta drugo. »Što god se danas latite teško je, ali mi smo u mirovini, volimo se družiti, raditi s pčelama. Imamo kvalitetan med, analize urađene u Beogradu potvrda su toga. Osim meda proizvodimo polen, propolis, matičnu mleč, koja je dobra za imunitet, bronhi med sa šest vrsta trava, medovaču rakiju s travama i propolisom. Pravim i raznovrsne kreme, a osnova je vosak, med, propolis mast i cvijeće. Tu ništa nema od kemije«, kaže Marija. Periškići su na svim prestižnim pčelarskim sajmovima i manifestacijama, ne propuštaju ni događanja u Somboru i okolici. Bogatu lepezu proizvoda imaju i mlađi Periškići, ali su neke dalje sajmove batalili, jer, kaže Anica, put je dug i skup, sve skuplji je i zakup mjesta, a prodaja sve slabija, pa se ne isplati.

Već smo rekli kako su vremena kada se od pčelarstva moglo skrbiti o obitelji davno prošla, pa je tako Ivica uposlen u javnom poduzeću, ali i vrstan pčelar. Naučiti, a što je bitnije i zavoljeti taj posao, imao je od koga. »To je zahtjevan posao i u tu pčelu moraš dati cijelog sebe da bi vidio rezultat. Ta ljubav prema pčelarstvu usađena je u nas, mi živimo s tom pčelom. Nama zato nije problem vrijeme koje moramo posvetiti pčelama, čak to dođe i kao relaksacija od onog obaveznog posla. Sve svoje slobodno vrijeme uložimo u taj rad, a vrati nam se proizvodima koje dobivamo od pčela«, kaže Ivica.

I PČELARI I TRGOVCI

Kažu Periškići kako je do 90-ih bilo vrijeme kada su pčelari samo pčelari. »Naše je bilo proizvesti, odnosno pozabaviti se pčelama. Danas se moramo boriti na drugi način i sada nam treba i vještina marketinga i

trgovine da bismo naše proizvode prodali na tržištu. Nažalost, u trgovini je novac i moramo se i time baviti, jer tako je danas. Nadam se da će opet doći ono vrijeme, kada su moji stari proizvodili i za to bili adekvatno plaćeni, a da netko drugi radi marketing i trgovinu«, priča Ivica. Kaže, on bi se volio baviti samo pčelama, povećati broj košnica, a ne, kako kaže, dangubiti nalažeći načine da ono što se proizvede i proda. »Da je drugačije ostavio bih posao, udvostručio broj košnica i bavio se samo time. Ovako, držim se državnog posla. Sjećam se nekih godina kada sam imao ideju ostaviti posao, ali me je *dida* savjetovao da to ne činim. I pokazalo se, bio je u pravu«, kaže Ivica.

Pitamo ga zato što bi to trebalo uraditi pa da pčelari budu u nešto povoljnijoj poziciji. No, tim pitanjem uopće nismo originalni, jer su Ivicu to već pitali i političari koji su ih obilazili. »**Đeliću** i ostalima, koji su se fotografirali s nama, rekao sam – ne trebate ništa uraditi već samo prepisati zakon EU. Mi smo seleći pčelari, a naftu plaćamo 150 dinara, a naši proizvodi nemaju vrijednost. Tu treba naći neku proporciju između cijene naše robe i onoga što naplaćuje država. U EU otkupna cijena meda je od pet do sedam eura. Kod nas čim je bolja sezona ucjenjuju nas cijenom, pa skoro da litar, litar i pol nafte košta koliko i kilogram meda u rinfuzi. Mi tu utakmicu ne možemo dobiti«, kaže Ivica. To ilustrira podatkom kako mladih pčelara skoro i nema. Monoštor je do 90-ih, dok je funkcionirala kooperacija s *Medexom*, bilo 27 kooperanata iz Mnoštora i tri stalno uposlena u toj slovenskoj tvrtki. Sada u selu ima 15 pčelara, a on je s 48 godina jedan od mlađih. Prisjeća se vremena kada je Monoštor imao oko tri tisuće košnica, skoro košnica na jednog stanovnika. Sada je broj košnica tri puta manji. Time je rečeno sve.

Zlata Vasiljević

Proslavljen kraj žetve

Tomislav Knezi i Mirela Brkić

Lucija Tošaki, Slaven Bačić i Ivan Gutman

Petnaesta po redu lemeška Dužijanca počela je svetom ispovijedi u četvrtak za bandaše, bandašice, članove udruge i vjernike koji su htjeli čista srca proslaviti ovu zahvalu Bogu za kraj žetve.

Bio je to uvod u lemešku Dužijancu, koja je trajala četiri dana proteklog vikenda, a najsvečanije je bilo u nedjelju, koja je počela svečanom svetom misom u crkvi Rođenja Blažene Djevice Marije, koju je predvodio mons. dr. **Andrija Anišić**, a u propovijedi se osvrnuo na nastanak Dužijance u obitelji. Na čelu svečane povorke Dužijance bili su bili mali bandaš **Mario Jurić**,

mala bandašica **Elizabeta Ileš**, bandaš **Tomislav Knezi** i bandašica **Mirela Brkić**, koji su nosili kruh od novoga žita i krunu od slame. Njih su pratili članovi udruge, uzvanici i mnogobrojni vjernici.

Poslije svete mise slavljenici su fijakerima obilazili selo, a dan se završio ručkom i druženjem uz sončanski tamburaški sastav *Biseri*.

U petak je velikoj dvorani Mjesne zajednice predstavljen Leksikon podunavskih Hrvata-Bunjevaca i Šokaca. O leksikonu su govorili urednik dr. **Slaven Bačić**, prof. **Ivan Gutman** i **Lucija Tošaki**, kao suradnici. Dr. Slaven

Bačić se osvrnuo na natuknice iz jedanaestog Leksikona kao što su Jugoslavija i Jugoslaven, a iz dvanaestog je govorio o katolicizmu. Iznio je još nekoliko zanimljivih podataka – kad se počeo raditi Leksikon bilo je četrdesetak suradnika, a sad ih ima oko stopedeset. Profesor Gutman se osvrnuo na kalvarije, kapele i igre za djecu i odrasle, dok je Lucija Tošaki spomenula dvije lemeške obitelji – Kaić i Knezi, kao i pojmove koji nestaju iz uporabe (kajačica marama i kalančov). Večer je pjesmom uljepšao zbor *Musica viva*, izložene su slike nastale na koloniji Lemeš 2014. koje su uradili slikari udruge

Croart, a NIU *Hrvatska riječ* je na štandu predstavila svoja izdanja.

Subota je bila rezervirana za kulturno-umjetnički program pod nazivom *Kod baće i nane*. Bačo i nana su bili **Nikola i Bojana Ivanković**. Ove su večeri prikazani risarski običaji u puku. Večer su uljepšali nastupi ME *Nemeth László* iz Lemeša, zbor *Musica viva* također iz Lemeša, KUD Neven iz Alekse Šantića, HKPD *Matija Gubec* iz Tavankuta, kao i dramski i folklorni odjel domaćina HBKUD *Lemeš*. Po završetku programa druženje je nastavljeno uz tamburaše iz Tavankuta.

T. L.

U BAČU ODRŽAN RADNI SASTANAK HRVATSKIH UDRUGA KULTURE

Usuglašavanje stavova

Predstavnici svih mjesnih hrvatskih udruga kulture u Općini Bač, osim *Mostonge*, okupili su se u utorak, 29. srpnja u Etno kući *Didina kuća* u Baču, na radnom sastanku. Ključne teme ovoga skupa bile su zajednički odlazak u Tuzlu hrvatskih udruga bačkog Podunavlja na hodočašće Gospi Gradovrško-bačkoj, dogovor o predizbornoj aktivnosti za novi saziv HNV-a te organiziranje zajedničke manifestacije hrvatskih udruga ovog dijela Podunavlja.

Aktualna koordinatorica radnih sastanaka **Stanka Čoban**, obavijestila je nazočne o svim detaljima hodočašća koje će se organizirati u subotu, 2. kolovoza, a potom je tajnik HNV-a **Željko Pakledinac** govorio o potrebnim aktivnostima za izbor novog saziva krovnog tijela hrvatske zajednice u Vojvodini, odnosno Srbiji. Budući da se na posebnom popisu nalazi oko 768 Hrvata, ako se udruge maksimalno angažiraju, moglo bi se izabrati i do 12 elektora. U svom izlaganju on je predložio da se svi opredijele za jedinstvenu listu čiji je nositelj dr. **Slaven Bačić** što su nazočni prihvatili.

Kata Pelajić je podržala ovu inicijativu te istaknula da bi HKUPD *Matoš* mogao osigurati dva elektora, a **Pavle Pejčić** također je sličnog mišljenja te smatra da bi bilo dobro da se kandidira predsjednik udruge i barem još jedna druga osoba. Stanka Čoban je dala potporu ovoj ideji, ali je izrazila izjesnu sumnju, da se to može lako realizirati i u Baču. Njezina će udruge ipak pokušati ostvariti i ovu zadaću. Za sada je zaključeno da bi se moglo izabrati oko 7 elektora.

O zajedničkoj manifestaciji hrvatskih udruga kulture bačkog Podunavlja nazočne je informirala Stanka Čoban, koja je predložila da za ovu prigodu sve udruge zajednički pripreme program na temu *Svatovski običaji*. Manifestacija će se održati ove godine u Sonti, vjerojatno koncem studenoga, o čemu će uslijediti dogovori i konkretizacija svih aktivnosti.

Z. P.

OBAVIJEST O DONESENOJ SUGLASNOSTI NA STUDIJU O PROCJENI UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ PROJEKTA IZGRADNJA POGONA ZA FORMIRANJE I PAKIRANJE KOZMETIČKIH PROIZVODA TEČNIH DETERDŽENATA I SREDSTAVA ZA DEZINFEKCIJU

Temeljem članka 25. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Službeni glasnik RS br.135/04 i 36/09), Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj objavljuje:

OBAVIJEST

O donesenom rješenju kojim je dana suglasnost na Studiju o procjeni utjecaja na životni okoliš projekta

Izgradnja pogona za formiranje i pakiranje kozmetičkih proizvoda, tečnih deterdženata i sredstava za dezinfekciju

Temeljem provedenog postupka, izvješća Tehničkog povjerenstva, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj izdala je pod brojem IV-05/I-501-231/2014, nositelju projekta DOO »CHEMONA-LAB« Subotica, Lošinjska bb Rješenje o suglasnosti na Studiju o procjeni utjecaja na životni okoliš projekta: »Izgradnja pogona za formiranje i pakiranje kozmetičkih proizvoda, tečnih deterdženata i sredstava za dezinfekciju« u Subotici na katastarskoj čestici 14482 ko Novi grad.

U cilju obavještanja zainteresirane javnosti tekst Rješenja dostupan na adresi www.subotica.re (odjeljak životni okoliš, oglasna ploča)

TJEDAN U BAČKOJ

Svi naši spomenici

Ovih se dana u javnosti ponovno govori o vraćanju spomenika kralju **Aleksandru I. Karađorđeviću** u središte Sombora, ispred Gradske kuće, gdje je i bio od 1940. godine, pa sve dok ga 1941. okupatorska vojska nije porušila. Kako se dalo doznati iz medija koji su prenijeli tu informaciju, stvar je faktički gotova, jer je tu inicijativu odobrilo i Gradsko vijeće Grada Sombora, pa bi spomenik trebalo vratiti na isto mjesto i u istom položaju kao u originalnoj formi. Sjetilo me to na još jednu inicijativu, a to je vraćanje spomenika Svetog Trojstva na istoimeni trg. Ta inicijativa pokrenuta je prije tri godine, od strane Mađarske građanske kasine. Podsjećanja radi, riječ je o najstarijem spomeniku u gradu, koji su Somborci podigli 1774. godine kako bi zahvalili Bogu što je prestala epidemija kolere. Da ironija bude veća, spomenik su potomci istih tih Somboraca srušili 1947. godine, a nikada nije utvrđeno po čijem naređenju ili odluci. Članovi gradskog povjerenstva za spomenike kulture podržali su tada prijedlog da se simbol koji je stajao u središtu Sombora 173 godine vrati na Trg Svetog Trojstva. U najmanju ruku ukoliko se sada već planira vraćanje spomenika kralju Aleksandru, onda bi isto trebalo učiniti i sa spomenikom Svetom Trojstvu.

Da je bilo imalo sretnih povijesnih okolnosti, a u slučaju spomenika Svetom Trojstvu i pameti, spomenici se nikada ne bi ni rušili, već bi ostali svjedočiti o bogatoj povijesti ovog grada. Spomenik Svetom Trojstvu podigli su ujedinjeni i zahvalni građani Sombora – i katolici i pravoslavci. Spomenik kralju Aleksandru podignut je između ostalog i zbog toga što su on i kraljica **Marija** donirali novac za izgradnju somborske bolnice. U tom zdanju i danas je nekoliko bolničkih odjela, pa rodilište.

Da je bilo drugačije dičio bi se Sombor danas još dvama monumentalnim spomenicima podignutim početkom XX. stoljeća, a porušenim nekoliko desetljeća kasnije. Jedan je spomenik **Ferencu Rákóciju**, mađarskom vojskovođi, koji je 1912. godine postavljen na trgu kod muzeja. Porušen je u prvoj polovici prošlog stoljeća. Svoj spomenik, i to na prilazu Županiji, imao je i **Jozef Svajdl**, general mađarske vojske u revoluciji 1848./49. godine i rođeni Somborac. Spomenik je podignut 1905. godine, a porušen je u spletu novih povijesnih okolnosti tridesetih godina XX. stoljeća. Oba ova spomenika bila su monumentalna zdanja, ali od njih su ostale samo stare fotografije i film **Ernesta Bošnjaka** s otkrivanja spomenika Ferencu Rákóciju.

Z. V.

TROJNI SUSRETI U BEZDANU

Kultura i tradicija na tromeđi

U Bezdanu žive Mađari, Srbi i Hrvati, a selo je u blizini granice s Mađarskom i Hrvatskom, pa su u nevladinoj organizaciji *Puls* prije deset godina odlučili pokušati ponovno uspostaviti međusobne veze pokidane 90-ih godina prošlog stoljeća. Uspjeli su u tome i ustrajavaju i dalje. »Cijelu ovu priču počeli smo s idejom približiti tri najveća naroda koja žive na ovim prostorima, premostiti granice prema Mađarskoj i

Hrvatskoj i pokazati bogatstvo običaja i kulture koje imaju narodi na ovim prostorima. Svake godine napredovali smo malo i sada možemo reći kako je ova manifestacija postala pravi festival. Mislim da je najvrednije to što se naši međusobni kontakti ne završavaju *Trojnim susretima*. Kulturno-umjetnička društva koja su sudjelovala na ovoj našoj manifestaciji međusobno gostuju jedni kod drugih i to je jedan od dokaza kako smo u svojoj namje-

ri uspjeli«, kaže **Marijana Gagro**, koordinatorica *Trojnih susreta*.

Osim folklorne tradicije pograničnih mjesta u Mađarskoj, Hrvatskoj i Vojvodini, *Trojni susreti* su i manifestacija na kojoj se prikazuju proizvodi starih zanata i rukotvorine, kao i ponuda kulinarskih specijaliteta Bezdana. Nastupili su KUD-ovi iz Santova, Baje, Mohača, Suze, Osijeka, Valpova, Belog Manastira, Sombora... Redoviti sudionici su i Hrvatsko kultur-

no-umjetničko društvo *Vladimir Nazor* iz Sombora. »Može se reći kako smo od samih početaka sudionici ove manifestacije. Ovoga se puta predstavila naša mlađa folklorna skupina bunjevačkim plesovima i ženska pjevačka skupina«, kaže **koreograf Šima Bereti**. *Trojni susreti* imaju potporu Republike, Pokrajine, Grada Sombora, Mjesne zajednice Bezdan i zaklade *Betlehen Gabor* iz Mađarske.

Z. Vasiljević

U Bezdanu, na tromeđi Mađarske, Hrvatske i Srbije, u subotu 2. kolovoza održani su Podunavski dani kulture, tradicije i gastronomije Trojni susreti, deseti po redu

KOLONIJA U ERNESTINOVU PO 41. PUT

Od grožđa do vina

U okviru obilježavanja Dana općine Ernestinovo i Dana domovinske zahvalnosti, proteklog je vikenda u Ernestinovu otvorena 41. umjetnička akademija, koja je ovu malu općinu ubilježila na karti svijeta. Tema ovogodišnje kolonije je – od grožđa do vina. I ove godine sudjeluje 10 kipara i 10 slikara, jake lokalne snage i poznati i priznati umjetnici iz cijele Hrvatske, od Istre i Vukovara do Hlebina, a po prvi puta, zbog smanjenih sredstava, neće biti umjetnika iz susjednih država. Oni su protekli tjedan, kistom i dljetom, špahtlom i motornom pilom, udjenuli dušu podatnom slavonskom hrastu i na platnu ovjekovječili pitoreskan kraj-obraz, ostavili neprolazna umjetnička djela koja će resiti poznati Park skulptura i onedavno i Ulicu skulptura, najdulji šor u mjestu od svojih 5 kilo-

metara i planetarno poznatu Galeriju Petra Smajića u Ernestinovu.

Ovogodišnju je koloniju otvorila načelnica općine Viškovo **Sanja Udović** naglasivši, da kad nešto traje toliko dugo, onda to i vrijedi. Otvaranju kolonije nazočio je i osječko-baranjski župan **Vladimir Šišljagić**.

Što se tiče zabavnih sadržaja – nije ih nedostajalo. Osim lupe dljeta i reskog zvuka pile bilo je i tamburica i šokačkog potcikivanja. Nastupali su **Igor Delač**, HKUD *Željezničar* iz Osijeka, KUD iz Laslova, limena glazba DVD-a, *Slavonija bend*, *Bosutski bečari*, Umjetnička akademija iz Osijeka i grupa *Visoki napon* iz Strizivojne. I ne samo to. Danas će se odigrati prijateljska utakmica lokalne *Sloge* i veterana NK *Hajduk* iz Splita, a na kraju će **Ivan Gudelj** predstaviti svoju knjigu.

S. Žebić

IZABRANO NOVO VODSTVO HKD-A ŠID

Novi predsjednik Josip Pavlović

U nedjelju, 4. kolovoza, na izbornoj sjednici Skupštine Hrvatskog kulturnog društva *Šid* izabrano je novo vodstvo hrvatske udruge u Šidu. Poslije četverogodišnjeg mandata dosadašnjeg predsjednika **Josipa Hodaka**, imenovan je novi predsjednik udruge **Josip Pavlović**. Umjesto dosadašnjih 7 članova Upravnog odbora, imenovano je 11 članova i to: **Josip Pavlović** kao predsjednik, **Pavle Sklenar** kao potpredsjednik, **Marija Pavlović**, **Sonja Đudar-Katić**, **Željko Panjik**, **Zoran Mendan**, **Stjepan Puhalo**, **Josip Hodak**, **Violeta Colner**, **Goran Žeravica** i **Slavko Sklenar**.

Članovi HKD-a *Šid* usvojili su i izvješće o radu Upravnog odbora udruge za period od 11. lipnja 2010. do 3. kolovoza 2014. godine, kao i finan-

cijsko izvješće o poslovanju udruge za prošlu godinu. Blagajnica udruge **Marija Pavlović Vulić** istaknula je da su sva sredstva koja su uplaćena na račun udruge donacije koje su uplaćivane od strane HNV-a, Veleposlanstva Republike Hrvatske, iz općinskog proračuna, i od strane *ZZ Graničara* iz Šida. I u narednom periodu društvo će se oslanjati na donacije, uplate iz općinskog proračuna i uplate članarine. Novom vodstvu predano je na raspolaganje 83 050,98 dinara. Imenovan je novi predsjednik Nadzornog odbora **Tomislav Šeremet**. Usvojen je plan i program rada za naredni period, a kako je istaknuo novi predsjednik udruge Josip Pavlović, očekivanja su da će udruga nastaviti uspješno raditi.

S. D.

TJEDAN U SRIJEMU

Rebalansi proračuna

Proteklog su tjedna u nekoliko općina u Srijemu, a na sjednicama općinskih vijeća i na sjednicama lokalnih parlamenata, usvojeni rebalansi proračuna. Tako je npr. u Srijemskoj Mitrovici na sjednici Skupštine grada kao obrazloženje za ovu odluku vijećnicima navedeno da je uvođenjem izvanredne situacije i procenom štete nastale od poplava bilo neophodno da se proračunom opredijele sredstva koja će se koristiti za otklanjanje i ublažavanje tih posljedica. Mjere koje je grad poduzeo su subvencije vlasnicima poljoprivrednog zemljišta za poreze na poljoprivredno zemljište koje je bilo izloženo mjerama obrane od poplava u iznosu od 800 000 dinara. Subvencije vlasnicima poljoprivrednog zemljišta za poljoprivrednu proizvodnju kroz subvencioniranje kamate u iznosu od 21 000 000 dinara, kao i subvencije za unapređenje putne mreže na teritoriju grada kroz tekuće popravke i održavanje cesta oštećenih tijekom obrane od poplava u iznosu od 20 000 000 dinara. Novim rebalansom proračuna u Rumi je proračun smanjen za 14,7 posto, odnosno za oko 263 milijuna dinara i sada su prihodi i rashodi projektirani na 1 790 369 680,75 dinara. Članovi Općinskog vijeća općine Šid također su usvojili odluku o rebalansu proračuna, ali i odluku o kreditnom zaduživanju općine. Prema riječima predsjednika općine Šid **Nikole Vasića**, dugoročni kredit u iznosu od 29 460 000 dinara se uzima radi financiranja kapitalnih projekata, dok je kratkoročno kreditno zaduženje od 15 500 000 dinara radi pokrivanja deficita tekuće likvidnosti. Kako je istaknuo čelni čovjek općine, razlog za donošenje odluke o rebalansu proračuna je što su u općinski proračun uvrštena sredstva koja su dobivena s drugih razina vlasti, a čelnici općine su se opredijelili i za financiranje kapitalnih projekata. Najavljena je realizacija devet projekata za koja će se koristiti sredstva iz kredita: rekonstrukciju krova na Sportskoj dvorani, izgradnju biciklističke staze Šid-Adaševci, zamjenu električnih instalacija u jednoj od osnovnih škola, a planira se i izrada projektne dokumentacije za održavanje mostova u Moroviću, izgradnju ambulante u Ilincima i fekalne kanalizacije u Berkasovu. Očekuje se bušenje bunara u Sotu, Privinoj Glavi i Bikić Dolu, za što su sredstva osigurana iz Pokrajine, a sufinancirat će ih i općina Šid. Sve su to radovi koji su odavno trebali biti završeni. Ostaje pitanje hoće li općina Šid, s obzirom na cjelokupnu situaciju, uspjati vratiti kredit na vrijeme, ili će ponovno biti kriv netko drugi za dugogodišnje propadanje ove najzapadnije srijemske općine.

S. Darabašić

BICIKLOM NUZ
POLJA LIJEPE
NAM BAČKE

Fotografije: Augustin Juriga

Plač dječji njive miluje

Tišina je. Briga, svakim danom veća, zrakom uzlijeće. Ustrajnost, nepomirljivost, odlučnost zrači nad onima koji i danas život slave, jutrom svakim glave dižu. I čovjek i rod mu pogleda u nebo uprtih. Klanjaju se onom bez čega ni dana ne bi bilo. Ni života. Zaručnici sunca tajnu rađanja čuvaju, ponavljanja ponovljenog već. Trajanja.

Sreća se na licima ogleda nasmiješenih dječjim plaćem obradovanih. Dar neba stoljećima već žari lica, grije duše nesavršenstvom satkanih, malih, grešnih, slabih. Briga se vjetrom raspiruje, nježnost buja, jer blago je čovjeku nanovo darovano – život. Čovjek sebi put utire, trag ostavlja ili žurbi nesviknut, za to nepripremljen, nestvoren, pred iskušenjima slabošću ophrvan kleca, pada, nestaje.

Danom svakim teče rijeka dobrote, a plač dječji plovi, njive miluje.

M. K.

Motika i mi

Volio bih znati je li većinu vas čitatelja, naslov ove kolumne prvo asocirao na poljoprivrednu alatku ili na prezime slikara **Antuna Motike** (1902. – 1992.)?

To neću saznati, kao što neću saznati ni u kojoj je mjeri prepoznat opus ovoga umjetnika u kulturnoj javnosti, kod izložbene publike ili ljubitelja slikarstva među vojvođanskim Hrvatima.

Govorim naravno o prepoznavanju, a ne o ispraznoj popularnosti. A trebalo je mnogo vremena i u Hrvatskoj da se umjetnička istraživanja Motike sagledaju, koji je ostao dugo vremena upamćen u javnosti kao slikar krajolika i aktova, dok je svoja eksperimentatorska istraživanja držao daleko od uvida javnosti, nakon njegove izložbe u galeriji ULUH 1952., kada ga je likovna kritika (tj. »kulturni komesari«) ocijenila kao dekadentnog zapadnjaka. Motiku, koji je već izlagao na Venecijanskom bijenalu, a kasnije i na skupnoj izložbi s imenima kao što su **Jean Cocteau** i **Pablo Picasso** (Basel, 1955.).

Motikino eksperimentiranje s fotografijama, paljenjem i perforiranjem djela izrađenih od različitog materijala, njegovi kolaži, radovi na celofanu i staklu, te proučavanje lumino-kinetičkih efekata, tek su nedavno valorizirani kao važan dio rada ovoga umjetnika. Slična je priča i o djelu **Miljenka Horvata** (1935. – 2012.), čije je stvaralaštvo tek nedavno cjelovitije predstavljeno u hrvatskoj kulturnoj sredini, ali je najvažnije da su djela iz opusa spomenutih umjetnika sačuvana, muzealizirana, ili se pak zna u kojim se privatnim kolekcijama nalaze.

Dolazimo i do dobre vijesti da su udruge **SEECult** iz Beograda i **Kurziv** i **Kulturtreger** iz Zagreba započele serijal video intervjua s nekim od ključnih aktera nezavisnih scena u Srbiji i Hrvatskoj, u okviru projekta **ABCeda nezavisne kulture**, a u cilju očuvanja i povećanja vidljivosti umjetničkog rada nastalog na nezavisnim kulturnim scenama u regiji. Osim istraživanja i prezentiranja sjećanja protagonista nezavisne kulture i unapređenja svijesti javnosti o njenom značaju u društvu, projekt **ABCeda** obuhvaća i aktivnosti za jačanje kapaciteta organizacija za očuvanje i arhiviranje njihove povijesti. Tako, primjerice, u Zagrebu postoji Centar za dokumentiranje nezavisne kulture u Hrvatskoj, u klubu **Booksa**. Veliki dio rada protagonista nezavisne kulture nije prikupljen i sačuvan u službenim arhivima i muzejima i zbog toga postoji prijetnja da će značajan dio intelektualnog i umjetničkog rada, izražen kroz taj segment kulture, postati vremenom nedostupan publici i javnosti.

Što je poučak? Otkrivanje, upoznavanje, čuvanje i valorizacija i prezentacija široj javnosti nepoznatih, manje poznatih, zanemarenih ili prešućenih opusa u kulturi vojvođanskih Hrvata iz naše nedavne ili davne prošlosti, važna je radi nas samih, ali i radi drugih kulturnih sredina, kojima težimo u interkulturnoj komunikaciji.

Z. Sarić

OTVORENJE IZLOŽBE S PROŠLOGODIŠNJE LIKOVNE KOLONIJE **BUNARIĆ**

Odraz srca i duše umjetnika

Izložba slika nastalih na XVII. međunarodnoj likovnoj koloniji **Bunarić 2013.** otvorena je u četvrtak 31. srpnja u dvorani Hrvatskog kulturnog centra **Bunjevačko kolo**. Dvoranu krasi 39 slika, koje su zadovoljile zadani kriterij stručnog žirija. Po riječima voditeljice likovnog odjela HKC **Bunjevačko kolo** **Nedeljke Šarčević**, šest autora nije

U ime domaćina, riječi pozdrava

mons. dr. Andrija Anišić otvara izložbu

zadovoljilo kriterij, a svi ostali imaju izloženu po jednu sliku. Na prošlogodišnjoj likovnoj koloniji, održanoj u prostorijama Centra i na salašu **Bele Ivkovića** u Maloj Bosni, sudjelovalo je 45 autora, nastalo je 65 slika u više tehnika, a veliki broj umjetnika su priznati i poznati slikari. Za ovu prigodu tiskan je katalog s odabranim slikama i mišljenjem struke. O Međunarodnoj likovnoj koloniji **Bunarić**, kustosica Gradskog muzeja u Subotici **Ljubica-Vuković Dulić** između ostalog je napisala: »Likovna kolonije Bunarić sada je već tradicionalna ljetna kolonija, koja se održava u sklopu programa manifestacije Dužijance, a u organizaciji HKC **Bunjevačko kolo** iz Subotice. Tako je mjesec kolovoz za ovu udruhu mjesec kreativnosti, inovativnosti, umjetnosti i prije svega mjesec zajedništva umjetnika različitih sklonosti i izraza... Ova manifestacija predstavlja godinama i kulturni događaj u gradu Subotici, jer dugi niz godina kontinuirano prezentira stvaralaštvo subotičkih stvaralaca, ali i onih koji dolaze iz okruženja.«

Izložbu je otvorio mons. dr. **Andrija Anišić**, predsjednik Udruge bunjevačkih Hrvata **Dužijanica**. »Dok sam razgledao ove radove i bio zagledan u njih, pomislio sam koliko se blago krije u srcima umjetnika koji su sve ove motive tako krasno stavili na platno. Umjetničke slike su odraz srca, duše čovjeka. Uvjeran sam kako je ljepota koju gledamo i kojoj se divimo na ovim slikama odraz dobrote ovih autora. Neka ih Bog blagoslovi, neka usavrši njihovu ljubav i umnoži njihovu dobrotu za nove lijepe slike, kojima će se diviti mnogi i koje će krasiti naše obiteljske kuće ili poslovne prostore, tako će one slaviti Boga, tvorca svega lijepoga i biti pohvala njihovim autorima«, kazao je mons. Anišić.

Svečanosti otvorenja izložbe pridonijeli su i tamburaški orkestar HKC **Bunjevačko kolo**, kao i mladi u bunjevačkoj narodnoj nošnji.

Postav izložbe, koja je prodajnog karaktera, može se pogledati svakog radnog dana do 17. kolovoza. Početak rada XVIII. međunarodne likovne kolonije **Bunarić 2014.** počinje 14. kolovoza u prostorijama HKC **Bunjevačko kolo**, dok je zatvaranje ovogodišnje kolonije predviđeno za 16. kolovoza u 18 sati u dvorištu Centra.

Ž. V.

Ištvančićev film u selekciji festivala *LIFE AFTER OIL*

ZAGREB – Dokumentarni film *Od zrna do slike* scenarista i redatelja **Branka Ištvančića**, koji je nastao u koprodukciji između Hrvatske i Srbije, uvršten je u selekciju prvog izdanja programa pod nazivom *LIFE*

AFTER OIL (Život nakon nafte), a koji se održavao u okviru IX. Sardinia film festivala u Martisu na Sardiniji od 1. do 3. kolovoza 2014.

Bodrog fest

MONOŠTOR – Ove godine *Bodrog fest* se održava danas i sutra, 8. i 9. kolovoza, po deseti, jubilarni put. Danas, 8. kolovoza, bit će organiziran *Bodroški kotlić* – natjecanje u kuhanju ribljeg paprikaša. Sutradan, 9. kolovoza, manifestacija počinje ujutro programom za djecu – bit će održane ekološke radionice i edukacije s WWF-om i gostima iz projekta *Danubeparks*. Očekuju nas još i izložbe fotogra-

fija, izložbe umjetničkih slika, promocije knjiga, filmova... Službeno otvorenje manifestacije bit će upriličeno u 12 sati, raportom **Josipa Đipanova**, nastupom mažoretkinja, paradom jahača i fijakera, nastupom dječje skupine KUDH-a *Bodrog...* U crkvi sv. Petra i Pavla nastupit će zborovi, orkestri i solisti, a poslije kreće program kulturno-umjetničkih društava iz Srbije i Hrvatske. U večernjim satima bit će održan koncert **Zvonka Bogdana**, a nakon toga, od 22 sati – program za mlade *Bodrog by night*, s nastupom rock bendova, predstavljanjem gostiju iz kampa i performansom volontera.

Tijekom cijelog dana u središtu sela bit će postavljeni štandovi s domaćim i proizvodima starih zanata, kolačima, vinom, rakijom..., a u svim lokalima bit će služena tradicionalna monoštorska jela.

Z. M.

Srijem Folk Fest u Srijemskoj Mitrovici

SRIJEMSKA MITROVICA – U organizaciji Centra za kulturu *Sirmiumart*, od 9. do 12. kolovoza u Srijemskoj Mitrovici bit će odr-

žan XI. međunarodni festival folklora *Srijem Folk Fest*. Publici će se u četiri festivalske večeri od 20 sati predstaviti ansambl iz: Turske, Bugarske, Grčke, Gruzije, Slovenije, Slovačke, Litve, Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Srbije. Prvi put na mitrovačkoj sceni gostovat će i KUD *Kopaonik* iz Leposavića s Kosova, a svakog festivalskog dana predstaviti će se po jedan mitrovački ansambl, među kojima i HKC *Srijem – Hrvatski dom*. Festival će ove godine biti obogaćen nizom interesantnih pratećih programa i dnevnih sadržaja: prodajom suvenira, rukotvorina, narodnih nošnji, vina i srijemskih specijaliteta.

Lira naiva u Srijemskoj Mitrovici

SRIJEMSKA MITROVICA – Susret pučkih pjesnika *Lira naiva 2014*, bit će održan u subotu 23. kolovoza 2014. godine u Srijemskoj Mitrovici, početak je u 11 sati u Hrvatskom domu.

Tijekom književne večeri, koja počinje u 17 sati, bit će predstavljena i knjiga izabranih stihova *Cidi se život – Lira naiva 2014*.

Gošća *Lire naive* bit će **Željka Zelić**, pjesnikinja iz Subotice, a pjesme za zbirku izabrao je **Stjepan Blažetin**, književnik i ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj iz Pečuha. Organizatori susreta su Hrvatska čitaonica i Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost *Ivan Antunović* iz Subotice, a domaćini Hrvatski kulturni centar *Srijem – Hrvatski dom* – Srijemska Mitrovica.

Susret, koji je trebao biti održan 1. lipnja, bio je odgođen zbog izvanrednog stanja u Srbiji, prouzročenog katastrofalnim poplavama.

Radi poticanja suvremenog književnog stvaralaštva na hrvatskom jeziku u Vojvodini i djelatnog pomaganja, stvaranjem primjerenih uvjeta rada na završavanju novih književnih djela, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i ove godine raspisuje

NATJEČAJ

za besplatni sedmodnevni boravak i rad književnika od 22. do 28. rujna 2014. godine u Tavankutu

Boravak će biti organiziran na upravo renoviranom Etno salasu *Balažević*, a podrazumijeva smještaj, prehranu, prostor za rad, računalo i internetsku vezu. Zavod osigurava i putne troškove.

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata će ove godine osigurati mogućnost i uvjete rada na završavanju književnih djela za dvoje književnika.

Na natječaj se mogu javiti književnici iz Vojvodine koji su do sada objavili najmanje jednu knjigu na hrvatskom jeziku ili na nekom njegovom dijalektu, koji imaju rukopis visoke zgotovljenosti, što autor potvrđuje relevantnom recenzijom, i koji prihvaćaju uvjete boravka.

Prijavu s kratkim životopisom, adresom stanovanja, brojem telefona i pratećom dokumentacijom (recenzija, objavljena knjiga) zainteresirani trebaju poslati do petka 5. rujna 2014. godine, na adresu: Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Harambašićeva 14, 24000 Subotica, s naznakom »za natječaj«.

Stručno povjerenstvo Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata donijet će odluku o izboru sudionika za sedmodnevni besplatni boravak i rad u Tavankutu do 11. rujna 2014. godine i o tome odmah obavijestiti sve prijavljene kandidate.

ŽELJKA ZELIĆ, (INTIMNA) KRONIKA SRCA, NIU HRVATSKA RIJEČ, SUBOTICA, 2013.

Prijevara povijesti

Knjiga nije kronika jednog konkretnog ljudskog odnosa, nego suvremena apologija povijesti modernog čovjeka, koji živi sam sa svojim strepnjama i strahovima, zapisanim a neizgovorenim riječima

Vjerujem da nije među prvima predivna asocijacija pri spomeni *kronike* na spis u kojem je ispisana historija čovječanstva kroz prizmu ideje o božanskom providenju i svrhovitoj moralnoj zakonitosti društvenih zbivanja. To je najstarije i osnovno značenje ovog književnog roda. Vrijeme mijenja lice Zemlje i svega na njoj, pa tome ne izmiče ni pisani svijet sa svojim uzusima. Suvremena literatura i druge vrste umjetnosti njeguju kronike, i to obilato. Pri tome se ne preferira toliko (najpoznatija odlika kronika) vjerodostojnost povijesnog izvora, koliko profitni dio velikog kapitalističkog mehanizma koji je uronjen u fantastiku. Stoga je najrasprostranjenija kronika danas ona epska s primjesama fantastike, ili s druge strane crna (a ova crna je, čini se, bez konca). Sredine ima, ali, ma tko za nju mari. Pred nama se nalazi knjižica (*Intimna*) *kronika srca*, pjesnički prvijenac **Željke Zelić**, koju je potrebno smjestiti u širi i uži kontekst kroničarske umjetnosti. Ono što oduševljava je iščitavanje suvremene vizije historije čovječanstva, koje je tražički uronjeno u sebe i šutnju, te živo umire s iluzijom trajanja kroz potomke u zagrobnom svijetu. Prepoznaje se upravo okomita, bogostrepeća, i sluti moralna paradigma ove povijesti srca čovječanstva.

DRAMA SRCA

(*Intimna*) *kronika srca* je na prvi pogled, koji ne vara, zbirka ljubavne poezije. Ako bismo je pokušali definirati na polju lirike, onda bi to bila tipična antologija ljubavnih stihova koju svatko (treba) imati u svome domu za oplemenjivanje duše, jačanje vjere u ljubavno zajedništvo i utjehu kada ono biva narušeno. Međutim, odrednica *kronika* nagoni na još dublje promatranje knjige kao uokvirene cjeline, što otvara vrata dominantnom dramskom ustrojstvu djela. Sastoji se od pet dijelova, naslovljenih kao *Početak*,

Borba, Rastanak, Odlazak i Susret. Svaki od ciklusa sadrži pet klasičnih dijelova drame, te oni predstavljaju drame u malom. Nije toliko čvrsta povezanost cjeline zbirke kroz kronološki slijed događanja, jer on nije jasno ocrtan, stamen, niti uhvatljiv. (Događaja u pjesmama skoro da i nema – ovo su kronike srca, a za srce je najveći i jedini događaj emocija. Također, česti motiv sna briše granice između zbilje i iluzije.) Osnovna poveznica zbirke je upravo u dramskom naboju koji je variran i samim tim intenziviran u malim matricama. Osnovni izvor tragike posaden je u lirskom subjektu, koji svom silinom osjeća sudbinski prst, *usud*, u postojanju određene i vlastite druge polovice. Klasični zaplet nastaje zbog jednog krtog, a toliko ponavljano *ne smije* se, možda zbog *ponosa*. Sukob nije vanjski,

odigrava se u samom junaku, i nije verbalni, odigrava se u tišini. Naime, dvije pjesme su postavljene kompoziciono poput dijaloga, ali izistinski je zbirka natkrivena šutnjom drugoga. Pitanje validnosti riječi je okrnuto, ali nerazrađeno. Junak svjesno odbacuje ljubav, odbacujući time i nebesko providenje s čime se ne miri čak ni u vlastitoj smrti. Smrti koja nije ovozemna, u smislu gubljenja identiteta (*i kad bih tako postala neka druga žena, / jel bi mogao ljubiti / tek sjećanje na onu koje više nema?*), nego stvarna (*ona koja vječnim snom spava*). Ljubav je teška kao grobni mrak, a lijepa kao zagrobna svjetlost. Tragedija završava sklizavanjem u privid, san koji se neumorno uplita u stvarnost dok ju nije konačno i pobijedio, postavši jedino mjerilo života.

MODERNA VIZIJA HISTORIJE

Zbirka (*Intimna*) *kronika srca* završava predumišljajem i pjesmama *Sunce se vratilo u naš stan i Ti i ne slutiš*. Ove dvije pjesme su raspoloženjem i temom ostvarene ljubavi opozitne svim ostalima, te ih je, čini mi se, jedino moguće interpretirati kao halucinogeni skok, konačni skok i drugog ljubavnika, u predjele onostranog. Prisustvo religioznih motiva i kršćanske ideologije kroz molitvene i antropološke okosnice dobiva svoj hrabri završetak s erotskom pjesmom sjedinjenja i iščekivanja potomstva. Jedino s takvim završetkom ova zbirka može imati naslov *kronike*, i to u izvornom značenju, jer se ispisuje, ne više historija jedne vlastitosti, nego historija čovječanstva. (*Intimna*) *kronika srca* Željke Zelić nije kronika jednog konkretnog ljudskog odnosa, nego suvremena apologija povijesti modernog čovjeka, koji živi sam sa svojim strepnjama i strahovima, zapisanim a neizgovorenim riječima, koji tek u smrti doista živi.

Nevena Mlinko

POGLED IZ ZAPEČKA: UOČI PREDSTOJEĆEG IZBORA NOVOG SAZIVA HNV-A

Vraćanja na Matoša predstavljaju uvijek nova otkrivanja

»Teško je kad imaš mnogo duha...«
(A. G. Matoš)

Za one koji su »budni«, kampanja za izbor novog saziva HNV-a je već počela. U njoj prednjače oni za koje mnogi nisu niti čuli, a takvi žele upravo korjenite promjene ne samo u personalnom smislu, nego i u domeni koja nije ni u nadležnosti ovoga tijela. Njih ne zanima previše ni kultura, obrazovanje, jezik i informiranje, a pogotovo tradicija i folklorna baština, dok bi se neki od njih bavili čak i uređivanjem granica i graničnih prijelaza. Oni bi se, ne poznavajući prošlost svoga naroda i mnoge prešućene činjenice, htjeli odmah integrirati u društvo i postati važnim čimbenikom na socijalnom i gospodarskom području, ne pročitavši niti jednu knjigu hrvatskog

autora s ovih prostora. Jedan od takvih je nedavno izjavio da u hrvatskoj zajednici nema značajnijih glazbenih i književnih velikana, a drugi se zapitao što će nama Zavod za kulturu vođanskih Hrvata, oni su samo trošak, svatko hrvatsko društvo može samostalno djelovati i bez njihove pomoći. Ima i nehrvata koji bi željeli voditi Hrvate, a jedan Hrvat tvrdi da su Šokci Srbi i upravo priprema monografiju o Plavni, ne pročitavši niti jednu relevantnu knjigu o ovom pitanju. Njemu bih preporučio poruku **Benjamina Franklina** (1706. – 1790., polihistorik, jedan od tvoraca Deklaracije o neovisnosti): »Ili napiši nešto vrijedno čitanja, ili uradi nešto vrijedno pisanja«.

Sretni su oni narodi koji imaju bogatu autohtonu kulturu kao neiscrpno vrelo inspiracije i zato u novom sazivu HNV-a trebamo takve ljude koji će tu oblast istraživati i pospješivati. S duge strane, potrebne su nam stručne i sposobne osobe i za sva ostala područja, koje imaju smisla za poduzetništvo, gospodarstvo i stvaranje kontakata sa širom zajednicom te umiju razvijati prekograničnu suradnju. Jer, »kultura se osvaja silom, a ne salom« (**B. Prosenjak**). Novi vijećnici bilo kojeg profila trebali bi znati i da se »čovjek legitimira svojim jezikom« (dr. **R. Bugarski**) te da je »svijet bez knjiga – svijet divljaka« (**N. A. Morozov**). Ali, »druženje s lošim knjigama često je opasnije nego druženje s lošim ljudima« (**W. Hauff**). Ovim mislima treba dodati da su naši ljudi često nedostatno informirani, površno prate rad hrvatskih institucija i angažiranih pojedina u hrvatskoj zajednici i olako prihvaćaju mišljenja nekompetentnih kritizera i raznih politikanata. A gdje se politika te vrsti umjetne, tu kultura više ne niče.

Ove godine neki od nas obilježavaju 100. obljetnicu smrti **A. G. Matoša**, borca za dostojanstvo umjetničke riječi, protivnika diletantizma i poltronstva i zanosnog himnika našega krajolika i naših ljudi. On je zaljubljenik trajne kategorije umjetnosti, koja za svoj credo uzima **Senekinu** izreku: »I poslije rđave žetve, valja sijati«. To bi mogao biti i moto cijele hrvatske zajednice u Srbiji /Vojvodini.

Matoš je izričući mnoge istine o svome vremenu, proročki nagovijestio i naše današnje vrijeme:

»Novac je jedini ideal našega vremena, a po tome idealu možete poznati, da je naše vrijeme

u osnovi filistarsko, mada živi od muke pravih i velikih ljudi, od vatre pronalazača **Prometeja**, od metoda **Baconovih**, od teorija enciklopedista, od **Bethovenove** glazbe i od idealne dobrote anonimnih radnika, seljaka i vojnika. Ideal i idealna duša je jedina stvarnost, jedina realnost, jedina vrijednost... jer od svih vrijednosti je najvrednija velika i idealna ljudska duša« /A. G. Matoš: *Iz stranoga svijeta*, Zagreb, 1940./.

Vraćanja na Matoša predstavljaju uvijek nova otkrivanja, otkrića nove snage njegove blistave umjetnosti i britke riječi. On nam je s pravom prigovarao našu inertnost, pomanjkanje samopouzdanja i ponosa, učinio nas je otporu i energiji. Mislim da su naše institucije i udruge sada već na tom putu i zato sve naše polemike i razdore stišajmo i svedimo na zajedništvo i posvetimo se služenju drugima u okviru naše zajednice i šire, a ne samo vlastitim interesima. Lijepo je susresti ljude koji ne odustaju od dobrih dijela bez ekonomskog opravdanja i računanice i neophodno je razvijati toleranciju u vremenu u kojem egocentrizam nastoji poništiti postignutu razinu komunikacije unutar naše zajednice. Mnogo toga je u ovom društvu postalo devijantno, a normalnost je iznimka, čak s negativnim kompleksom ispoljavanja. Teško je onima koji imaju mnogo duha, pogotovo dok je svjetlo prigušeno. Ono bi moglo ponovno zasjati ako povjerujemo ovim riječima: »Od najboljeg čovjeka na svijetu nitko nije gori« /**B. Mandić**/. Ili još bolje: ako postoji nekakvo zlo u našoj zajednici, bez našeg sudioništva ono ne bi moglo opstati.

Zvonimir Pelajić

DUŽIJANCA 2014. – OBITELJSKA DUŽIJANCA (III. DIO)

Tal od pridaka

Piše: Alojzije Stantić

Danas se žetva žita obavlja samo mašinom – kombajnom. Već su spominjani poljodilci subatičkog atara koji su posli urađenog mašinskog risa ove godine (2014.), slavili sami od sebe (spontano) obiteljsku dužijancu. Na to ih je potaklo sićanje na obiteljsku dužijancu, kojom su naši stari proslavili kraj risa (ručne žetve).

SPREMANJE

Iako je današnja žetva urađena brže i s malo ljudi, poljodilci su se i za mašinsku žetvu spremali izdaljeg. Kadgod je risar za ris unaprid spremio sersam, a ako je tribalo ponovio se kosom. Nju obično nije izabro odjedared, već posli više razgledanja po dućanima dok se nije nakanio kupiti onu, koju je ošacovo (odoka ocinio) da će mu najbolje pasirat. Za žetvu se sprema i kombaj. Ako mu ne treba reparacija, kombajner ga prid žetvu prigledo još jedared, podmazo i napunio gorivom. Kao što se kadgod risar izdaljeg pogodio kome će i pošto uraditi ris, tako se i kombajner unaprid pogodio kome će i pošto izkombajnirati žitište. Spremanje za žetvu se obavlja nalik spremanju za ris, a u biti je spremanje

isto, samo su vrime, materijali i financije današnji, drugačiji.

Ris i žetva se rade samo u podesnom vrimenu, a od podesnog vrimenta se oduvek otimala prilika za uradak, da on bude sa što manjim gubitkom. U tom pogledu rad kombajnera nije drugačiji od rada risara. Ni sa mašinom ne mož zač u vlažno žitište, nit je vlažno žito podesno za košenje. Zato se tušta kombajnera nakanilo da kraj žetve, pokošenog poslišnjeg žitišta, obiluje dužijancu ko sićanje kako su kadgod risari uradili ris.

Sa risom se Dužijanca otpravlja svudan na salašu s približno jednakim obredom: gazda i gazdarica s domaćim čeljadima, često i s gostima, lipo opravljani kod bunara dočekali su bandaša/pridnjaka s risarima. Tu se uvek obavlja približno isti obred izmed bandaša i gazde, u čemu je bit u ričima zafale Bogu na srično urađenom risu i na rodu žita (bit istako A.S.) – ošacovanog (ovlaš procinjenog) koliko ga mož bit navršenog. Bandašov vinac od vlača pridat je domaćici. Gazda je bandaša počastio vinom i potako risare na polivanje vodom iz alova kod bunara, za čeg je od ranije u njemu na suncu smlaćena voda.

ODNAROĐIVANJE

Ovaku Obiteljsku dužijancu talovali smo od naši pridaka iz druge polovice XIX. vika. Taku dužijancu smo otpravljali na našem salašu u Đurđinu, a moj dida **Ilija** (1876.) upozno ko dite i pokazivo nam je do 1946. Taka Obiteljska dužijanca bila je poznata i u didinom ditinjstvu, a njezino najstarije spominjanje zapisano je u Subotičkoj danići 1884. Kad je **Pajo Kujundžić** na nju upačio prstom (ukazo) pokaziva nam da su je držali bunjevački salašari, onako kako smo je otpravljali dok se nesmetano radio ris, do bliže sridini XX. vika.

Kad je nastala dužijanca ne znamo. O tom nema pisanog el drugog pouzdanog traga. Zato se tribamo okanit nagađanja, nepouzdanog i bavit se od onda i tačnim na čeg se mož pouzdat.

Koliko je obiteljska dužijanca raširena med Bunjevcima pomoglo mi je prof. dr. **Mišo Mandić** iz Čavolja (Csávoły), povukli smo liniju Subatica - Tompa - Miljkut - Jankomir (Jánoshalma) - Baja - Bikić (Bácsbokod) - Sombor - Subatica, unutra koje su Bunjevci svudan hamade (skoro) u dlaku (jednako) otpravili ovu svetkovinu.

O dužijanci raspredam s nakanom da se u njezinu bit ne umetnu i oni dodaci koji joj ne pripadaju, osobito ne oni koje u nju probaje umetnut neupućeni el zlonamerni tzv. učitelji. Tribamo se oduprit nakani da se ova svetkovina što više odnarođi od Bunjevaca i ponarođi političkim dodacima, pa ni onaj da je dužijanca do nas doprla od pagana!? Bunjevci za tu rič ne znadu, pa se zato o tom tzv. dokazu i ne raspreda.

Po očitim tragovima povist nas uči da su se ljudi od iskona, u datoj društvenoj prilici i na svoj način zafaljivali onom u kog su virovali da upravlja dešavanjima koje čovik doživljava, a nije ih znao protumačit. Tako je oduvek i svudan bilo sa branjem ploda žita (pšenice), a dilomice i drugi plodova zemlje. I u vrime risa ratari su slavili ris el plodove zemlje al je od svi nji dužijanca drugačija u tom što se čovik-ratar tj. gazda s obitelji obaško zafaljivali Bogu.

Tu zafalu triba uobličiti i ponuditi je našim kombajnerima da je ko mašinsku dužijancu el joj nadiju kako drugo ime, al da se uvede kao svetkovina na kraju kombajniranja žita.

IŠČEZLA STOLJEĆA – CRTICE IZ POVIJESTI O NASELJIMA U SRIJEMU U SREDNJEM VIJEKU

Povijest kao »politička roba«???

Piše: dr. Zsombor Szabó

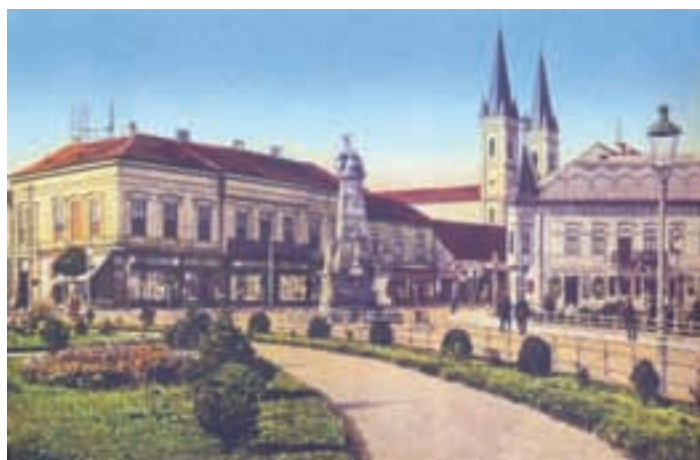
Mnogi mađarski povjesničari koncem XIX. i početkom XX. stoljeća, kralja **Ivana Zapolju** su ocjenjivali kao nastavljaca »srednjovjekovne ugarske države« i smatrali ga »nacionalnim vladarom«. Nasuprot njima, povjesničari skloni dinastiji **Habsburgovaca** smatrali su samo dinastičke činjenice povijesno valjanim i Habsburgovce su smatrali »specijalnim čuvarima kraljevine **Svetog Stjepana**« i iz tih razloga Ugarska nikad nije ušla u sastav Habsburškog carstva, a posljednji car Austrije **Franjo Josip** ujedno je bio i ugarski kralj, koji je okrunjen u Budimu, nakon Austro-ugarske nagodbe. O Zapolji se pričalo kao o Sulejmanovom (turskom) vazalu, koji je svoju kraljevinu »prodao« Turcima. Ako gledamo činjenično stanje, Habsburgovci su Ugarsku smatrali sastavnim dijelom svoga carstva, u kojem je u njihovo ime vladao uvijek povjerljivi »namjesnik Ugarske«. Pošto je **Crni Jovan** radio za njihove interese, o njemu su pisali uglavnom s nekoliko suhih, neutratnih rečenica.

»POŠTOVALI SU GA KAO CARA«

»Nacionalni povjesničari« su se pak mnogo više i ozbiljnije bavili, a i danas se bave »epizodom zvani **Crni Čovjek**«. Njegov se lik pojavljuje i u mađarskoj literaturi. Prvi put o njemu u XIX. stoljeću piše »povijesnu crticu« veliki romantični pisac **Mór Jókai**¹. On tvrdi kako su nakon Mohačke bitke Crni Jovan i njegovi ljudi obranili subotičku

1 Jókai Mór: A magyar nemzet története regényes rajzokban.

tvrđavu od turskih pljačkaša (što je sasvim moguće – op. aut.). Poslije Drugog svjetskog rata pojavljuje se povijesni roman s naslovom *Crni car*.² Pisac je bio **Iván Ordas**, koji je roman napisao oslanjajući se uglavnom na kroniku **Đorđa Srijemca**. Ordas je po svemu sudeći napisao »klasni roman«, u kojem Crnog

Naslovnica knjige *Crni car* (objavljena u Mađarskoj)

Čovjeka uspoređuje s **Györgyom Dózsom**, smatrajući ga »vođom pobunjenih siromaha« protiv ugnjetavačkog ugarskog plemstva. U romanu i »zagovara potrebu zajedništva mađarskog i srpskog naroda«.³ Već ranije spomenuti **István Nemeskürty** smatra kako Jovanovu vojsku ne treba usporediti s »Dózsom seljačkom revolucionarnom vojskom, mada je Jovanov pokret imao i takve oznake«.⁴ Jovanovu vojsku su činili srpski, slavonski i hrvatski (nekadašnji) vojnici koji su bježali ispred Turaka, kasnije

2 Ordas Iván: A fekete cár. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1974.

3 Gajdos Tibor: a Fekete cár. Űzenet, 1974/11. Kratki kritički prikaz romana

4 Nemeskürty, navedeno djelo, str. 68.

im se pridružilo i lokalno sitno plemstvo i kmetovi, koji su svog novog (nesumnjivo karizmatičnog) vođu poštovali kao cara – piše Nemeskürty. U jednom su se svi pisci složili – da je on bio »samozvani car« i da je njegova vojska u borbama znatno oslabila Ivana Zapolju i tako omogućila kralju **Ferdinandu I.** da s

lakoćom zagospodari Ugarskom Kraljevinom.

ZAŠTO JE BAŠ U SUBOTICI PODIGNUT SPOMENIK?

Svi koji se iole ozbiljno bave poviješću znaju kako događaje današnjice ne možemo »preslikati u prošlost«, ali upravo to se dogodilo s Crnim Čovjekom. Naime, nakon Prvog svjetskog rata nastale su nove granice i nove države. Tako su ovi prostori dospjeli unutar granice Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. Javila se potreba da se cjelokupna povijest preispita i tako su se u središtu srpskih povjesničara našli i Subotica i Crni Čovjek. Povijesne činjenice trebalo je »prilagoditi« novonastaloj situaciji. Teritorij djelovanja Crnog Jovana bio je uglavnom Pomorje, Banat i nizinski

dio nekadašnjeg Erdelja, ali većina ovih teritorija je 1920. godine pripala Rumunjskoj, a u okviru kraljevine SHS od spomenutih, našao se samo teritorij današnje Vojvodine. Prošlost je trebalo »prilagoditi« sadašnjosti i zato je prvo porušen obelisk u čast bitke kod Kaponje, a potom »godine 1927. u Subotici je odlučeno da se na vidan način obilježi 400 godina od smrti **Jovana Nenada Crnog**... (Ovaj spomenik)... bio je zapravo dominantni biljeg nove ideologije, 'zadužen' trajno potisnuti u zaborav obelisk one prethodne, austrougarske ideologije.«⁵ U Historijskom arhivu Subotice vidio sam originalni dokument odbora za podizanje ovog spomenika, u njemu sam prvi put pročitao kako je misao Jovana Nenada Crnog bila stvaranje »slobodne Vojvodine«. Tim je povodom nepoznat autor napisao i prigodnu brošuru u kojoj se tvrdi kako je stolovao u Subotici i da je »možda potomak **Čarnojevića**« i zato se zvao **Černi Jovan**. Pitam se samo kako je 300 konjanika **Balinta Töröka** istjeralo »cara« sa svojih 600 uniformiranih tjelohranitelja iz njegove palače?! To je moguće samo u bajci i to je dokaz da je priča o »carskoj Subotici« izmišljena s »povodom«. Danas se u »kreiranju prošlosti« ide i dalje i piše se prava SciFi bajka: »Od pojave cara Jovana Nenada, Vojvodina srpska je uvijek po svojoj državotvornosti? misli ulazila u sastav srpske države«.⁶ (Naš je Jovan doista bio dalekovid, bio je prvi, pravi »autonomaš«).

5 Bela Duranci, Vera Gabrić Počuča: Javni spomenici opštine Subotica, Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika kulture, Subotica, 2001. str. 159-160.

6 Svi podaci sa sajta www.dejanlucic.net

PROSLAVA VELIKIH TEKIIJA

Gospi Snježnoj u zagovor

Hodočašće na u Biskupijsko svetišće Gospe Snježne na Tekijama u Petrovaradinu proslavljeno je i ove godine na blagdan Snježne Gospe 5. kolovoza. Slavlje je započelo 4. kolovoza na vigiliu u poslijepodnevnom satima dolaskom na tisuće vjernika hodočasnika iz svih župa Srijemske biskupije, organizirano u desetak autobusa, kao i iz Beogradske nadbiskupije, Subotičke i Zrenjaninske biskupije, Apostolskog egzarchata za vjernike bizantskog obreda u Srbiji, te iz Hrvatske i drugih zemalja. Hodočasnici su pristupili sakramentu ispovijedi na hrvatskom, mađarskom i staroslavenskom jeziku.

Večernju pontifikalnu misu, uz sudjelovanje nekoliko tisuća vjernika, predvodio je mons. dr. **Đuro Hranić**, đakovačko-osječki nadbiskup i metropolit, u zajedništvu sa svećenicima Srijemske biskupije, iz susjednih biskupija i iz Republike Hrvatske. Sudionike slavlja je na početku pozdravio upravitelj svetišta vlč. **Stjepan Barišić**, župnik u župi Uzvišenja svetog Križa u Petrovaradinu. Mons. dr. Đuro Hranić je u pozdravu i uvodu u slavlje naglasio kako je dvostruki povod tradicije hodočašća u Gospino

tekijско svetišće na vigiliu i na sam hodočasnički dan *Velikih Tekija*. Upravo na ovaj datum, 5. kolovoza, Crkva časti Blaženu Djevicu Mariju Snježnu Gospu, a slika Gospe Tekijske je naslikana prema slici Snježne Gospe u Rimu u bazilici santa Maria maggiore (svete Marije velike). Tako nas ovaj blagdan povezuje sa štovanjem Majke Božje u sveopćoj, jednoj, svetoj, katoličkoj i apostolskoj Crkvi. Drugi je povod činjenica da je sliku Gospe Tekijske, koju častimo u svetištu, darovao princ **Eugen Savojski** i to kao znak zahvalnosti za pobjedu nad Turcima 5. kolovoza 1716. godine. Tako se približavamo tristogodišnjem jubileju slike Gospe Tekijske i slavne pobjede kršćan-

ske vojske nad Turcima, što će se slaviti 2016. godine.

U prigodnoj homiliji mons. Hranić prisutnim je hodočascima te večeri poručio: »Ona koja je sebe nazvala neznatnom službenicom Gospodnjom i nama je primjer. Prihvatimo poput nje našu ulogu u životu, u Božanskom planu spasenja. U radosti živimo i zahvaljujmo Bogu, Gospodaru čitave povijesti što je, između mnogih, baš nas izabrao sebi u službu. Budimo ponosni što smo njegove slugе i službenice, pozvani vršiti njegovu volju do svršetka svijeta. I budimo svjesni da do blaženstva, proslave, spasenja ovoga svijeta i do boljitka ovoga društva u kojemu živite možemo doći samo ako ima onih

koji su spremni i voljni nasljedovati Mariju, poput nje slušati Isusa i u svom srcu čuvati zajedno s njom Božji naum i Bogu izgovarati svoj *Neka mi bude*, te poput nje ostvarivati Božji poziv koji je u konkretnim životnim okolnostima upućen svakome od nas.«

Večernje slavlje završilo je procesijom sa svijećama i slikom Bogorodice s djetetom Isusom u naručju. Sutradan, na blagdan Snježne Gospe 5. kolovoza, mnoštvo hodočasnika iz Srijema, Bačke, Banata, Beograda i Hrvatske pohodili su ovo najznačajnije srijemsko marijansko svetišće. Već u ranim jutarnjim satima slavlje je počelo pobožnošću križnog puta, misama na mađarskom, njemačkom i staroslavenskom jeziku. Pontifikalno misno slavlje na mađarskom jeziku predvodio je subotički biskup mons. **Ivan Penzeš**, a na hrvatskom jeziku nadbiskup i metropolit mons. Đuro Hranić. Misu su suslavili srijemski biskup mons. **Đuro Gašparović** i beogradske nadbiskup i metropolit mons. **Stanislav Hočevár**, te brojni svećenici, uz sudjelovanje časni sestra i mnogobrojnih hodočasnika.

Na sam blagdan Snježne Gospe nadbiskup Hranić je između ostalog i pojasnio zašto se okupljamo u ovom Gospinom svetištu, rekavši: »Okupljamo se ovdje u ovom Gospinom svetištu i ovdje učimo da blaženstvo Isusove Majke Marije nije blaženstvo koje se stječe na način kako je to shvaćala žena iz mnoštva: po obilju zemaljskih dobara; darom dobre, sposobne i uspješne djece; društvenim prestižem i ugledom... Nego se blaženstvo stječe povjerenjem u Boga, oslanjanjem na njega, prepuštanjem čitavoga svojega bića njemu i njegovu vodstvu. Stalno slušamo ljude oko nas koji nam na ovaj i onaj način, a i preko medija, govore: Bog, njegova riječ, Božje zapovijedi, Crkva, glas Crkve u javnosti, religija – to je ono što ugrožava, što ne pripada modernoj državi. Zato kažu da se s tim ide van iz javnoga života, da nam to ne treba. Što se tiče bračnog i obiteljskog zakonodavstva, bioetičke i moralne dvojbe i slična pitanja prigovara se: pa

Liturgijska slavlja na Bunariću

15. kolovoza – Velika Gospa, sveta misa (dvojezična) u 18 sati
 22. kolovoza – Blažena Djevica Marija Kraljica, sveta misa u 18 sati
 23. kolovoza – Dan obitelji, sveta misa u 10 sati
 28. kolovoza – Trodnevica – klanjanje, 19 sati
 29. kolovoza – Trodnevica – križni put, 19 sati
 30. kolovoza – Trodnevica – bdijenje, 19 sati
 31. kolovoza – **Proštenje na Bunariću**
 – sveta misa za hodočasnike pješačke (dvojezična), 6.30 sati
 – biskupska sv. misa na mađarskom jeziku, 8 sati
 – biskupska sv. misa na hrvatskom jeziku, 10 sati
 – sveta misa za bolesnike i djelatnike Caritasa (dvojezična), 16 sati

neće nam valjda Crkva pisati i zakone?! Draga braćo i sestre, to je bila i ostaje napast svih generacija ljudi, a ne samo današnjega čovjeka i raskršćanjenoga društva. Toga uvijek ima i bit će. I ne trebamo se zbog toga previše čuditi. Mi smo ovdje da bismo od Majke Crkve, koja je s bolom u srcu i suzama na očima slijedila svoga sina sve do smrti na križu, svjesni da grijeh, da napast izbora onoga što je lakše, jednostavnije i komotnije, kuca i na naše srce.»

Na koncu mise biskup Gašparović je zahvalio svima na sudjelovanju u slavlju, uključivši i Radio Mariju Srbije koja je izravno prenosila ovu misu. Hodočasničko slavlje *Velikih Tekija* zaključeno je večernjom misom u svetištu Gospe Tekijske, koju je predvodio preč. **Tomislav Kovačić**, župnik u Srijemskoj Kamenici i dekan petrovaradinskog dekanata.

Tomislav Mađarević

Piše: dipl. theol. **Ana Hodak**

Nakon što je nahranio mnoštvo s dvije ribe i pet kruhova, kako smo čitali u Evanđelju prošle nedjelje, Isus ga otpušta sa željom da se povuče na osamu u molitvu, a svoje učenike šalje da se lađicom prebace na drugu stranu jezera (usp. Mt 14, 22-23). Učenici su poslušali Isusa ni ne sluteći da će se uskoro pred njihovim očima dogoditi još jedno čudo koje će prokušati njihovu vjeru.

HOD PO VODI

Dok su učenici prema Isusovu nalogu plovili na drugu obalu zahvatila ih je snažna oluja. Iako su vjerojatno već više puta doživjeli oluju na moru budući da su bili ribari, svakako im nije bilo svejedno i da je postojala određena doza straha. No, njihov strah se povećava kad usred te oluje ugledaše Isusa kako im dolazi ususret hodajući po vodi. Nemoguća pojava, ljudskom umu neobjašnjiva, prvo što im stavlja u pamet jest krik: »Utvara!« Iznenadeni i obuzeti strahom ništa drugo nisu ni mogli pomisliti. Isus razumije njih i njihove osjećaje. Prepoznaje strah u njihovim povcima i zato ih tješi. Prve riječi kojima im se obraća su: »Hrabro samo!« Dakle, prvo što želi je uliti im hrabrost. Hrabrost je toliko bitna u čovjekovu životu, jer bez hrabrosti gotovo je nemoguće ići kroz život i ostvariti cilj. Zatim im poručuje: »Ja sam!« To što vide nije utvara nego njihov Učitelj, koji kao što je mogao nahraniti

Hrabro vjerovati

mnoštvo s dvije ribe i pet kruhova, isto tako može i hodati po vodi. On je Sin Božji kojem ništa nije nemoguće. Na kraju Isus izgovara riječi prave utjehe: »Ne bojte se!« On tako želi u učenicima odgojiti ljudsku hrabrost, ali već nekoliko trenutaka kasnije pokazuje kako ona, iako je potreba, nije dovoljna, uz nju mora ići još nešto.

Petar kao učenik koji se odlikovao hrabrim i samouvjerenim istupima, i sada je nastupio tako: »Gospodine, ako si ti, zapovijedi mi da dođem k tebi po vodi« (Mt 14, 28). I na Isusov poziv kreće, hoda po vodi poput svog Učitelja. No, ne zadugo. Kada je počeo promatrati oko sebe, kada je prestao biti zagledan u Isusa te opazio vjetar i sve što se oko njega događa, nestalo je i ljudske hrabrosti. Počeo je tonuti, strah ga je povukao u morske dubine. Ali, već na prvi krik ruka njegova Spasitelja bila je tu da ga izvuče i spasi. Usljedila je opomena: »Malovjerni, zašto si posumnjao?« (Mt 14, 31). Uz ljudsku hrabrost potrebna je i vjera, ona koja dolazi kao Božji dar. Sumnja zbog koje je Petar počeo tonuti, kao i svaka druga koju čovjek proživi, pokazuje nam gdje su granice ljudske sposobnosti i hrabrosti, te da bez vjere čovjek malo toga može. Ali, ako vjeruje, može sve, s Bogom su sva čuda moguća.

OLUJA ŽIVOTA

Naš život je poput morske plovidbe. Oluje su česte i ponekad tako snažne da se pitamo hoćemo li uopće to preživjeti. Tada osjećamo strah, zabrinutost, tjeskobu i nemir, poput apostola u lađi. I kao što je Isus tada njima prišao, tako dolazi i nama kad nas zadese životne oluje. Tu je, uz nas, ali pitanje je vidimo

li ga. Za to su nam potrebne širom otvorene oči vjere, a tko ne vjeruje ne može ni znati da je njegov Spasitelj uz njega. On nam se daruje po sakramentima, sluša naše molitve, djeluje preko dobronamjernih ljudi, nudi nam svoju riječ u Svetom pismu, pronalazi različite načine da nam pokaže kako je uz nas. Apostoli su povjerovali da je pred njima Krist, a ne utvara, tako moramo i mi. Svakom u oluji života Isus poručuje: »Ne bojte se!« Neki su prebrojali kako u Svetom pismu te riječi stoje 365 puta, za svaki dan u godini po jednom. Bog nas hrabri, ali te njegove riječi nisu samo isprazno ohrabrenje koje čujemo od ljudi, nego znak da je on uz nas.

Vidjeli smo kako Petru sama hrabrost nije bila dovoljna, potrebna je vjera. Zapravo, potrebno je hrabro vjerovati. Kada nam se životne nevolje čine nesavladive, kada naše mogućnosti nisu dovoljne da prevladamo izazove i teškoće, tada treba hrabrosti povjerovati, te poput Pavla reći: »Sve mogu u onome koji me jača.« (Fil 4, 13) Bog mi daje sve, daje mi vjeru koju, ako prigrlim, imam snage sve izdržati, imam pomoć s Neba, s kojom mogu sve prevladati, imam hrabrosti hodati kroz neizvjesnost života, poput Abrahama i Marije. Oni su bezuvjetno vjerovali u Boga, prepustili se njegovu vodstvu, iako je iz njihove perspektive sve izgledalo nemoguće i nerazumljivo. Ali, vjera ih je vodila i Bog je na kraju sve uredio. To on čini u životu svakog koji vjeruje. Pa, ako i ne razumijemo, ako nam se čini da smo ostali sami, samo vjerom možemo prihvatiti da Bog vjernika nikad ne napušta. Ako ne stiha oluju, pomoći će da je preživimo.

MONS. STJEPAN BERETIĆ – ODABIR BANDAŠA I BANDAŠICE

Bandaški par – dragulj subotičke povijesti

Nositelji ovogodišnje zahvale Bogu za žetvu i novi kruh bit će bandaš **Petar Skenderović** i bandašica **Kristina Ivković**, dok su nekoliko tjedana **Dominik Kujundžić** i **Katarina Ivanković Radaković**, obnašali ulogu malog bandaša i bandašice. Zašto je upravo njima, među brojnim vršnjacima, dodijeljena ova čast i temeljem kojih kriterija se bira bandaški par, govori nam mons. **Stjepan Beretić**, katedralni župnik i glavna osoba za biranje bandaškog para.

»Kad su se slavile one prve dužijance, pa sve do 90-ih godina, za bandaša je biran mladić koji je za sobom imao odsluženi vojni rok. Kako je obvezno služenje vojnog roka ukinuto, nastojim da bandaš bude mladić od bar 19 godina, a bandašice se biraju među djevojkama koje su već maturirale. I jedno i drugo trebaju biti praktični vjernici i

aktivni članovi svoje župe. Kad biram malu bandašicu i maloga bandaša, onda ih biram među prvopričesnicima. Ako su iz katedralne župe, pazim da budu djeca koja su od prvog razreda bila na vjeronauku, kako na školskom tako i na župnom i da su svake nedjelje na svetoj misi«, govori mons. Beretić.

ČASNA SLUŽBA

Nakon smrti seka **Jovane Stantić** (1993.), bandaše i male i velike biraju župnik ili župni vikar katedralne župe. Budući da mons. Beretić obnaša tu dužnost, govori nam kako prilikom biranja bandaša i bandašica nekada pita župnike, a ponekad sam izabere bandaški par, uz obobrenje župnika iz koje župe odabrani dolaze.

»Izbor bandašice i bandaša već godinama spada među dužnosti katedralnog župnika.

I tu službu obavljam ponosno. Dobivao sam ponekad i vrlo neugodne kritike zbog izbora bandašice ili bandaša. Kako god to bilo neugodno, uvijek ponovno odlučujem da ću biti ustrajan. Kad vidim okolne župe, česta je pojava da se za tu časnu službu biraju mladi od 14-15 godina. To za mene znači da je i u seoskoj sredini dosta teško naći odgovarajuću osobu. Jedne sam godine među svojim đacima u gimnaziji odlučio pozvati jednu maturanticu za bandašicu. Pitao sam je bi li htjela biti bandašica i rado je pristala. No, kad sam se u njezinoj župi počeo zanimati o tome, koliko je praktična vjernica, morao sam je odbiti. Uvijek mi je žao što ona nije bila bandašica, jer je bila ipak aktivna u kulturnom i političkom životu svoje župe. Dogodilo se i da su me jedne godine odbile

dvije djevojke, ove godine jedna djevojka. Već sam bio odlučio da

Uspomene iz djetinjstva

Mons. Stjepan Beretić uvijek se rado prisjeća Dužijance u svojoj obitelji i prvih susreta s ovom zahvalom Bogu za novi kruh. »Kao dijete nisam ni znao do se Dužijanca slavi u crkvi. Dužijanca je u našoj kući bila kućna svetkovina nakon završetka žetve. Samo sam jedanput sudjelovao u žetvi. **Braca** (tako sam zvao oca) je kosio, mama je rukovetala, a ja sam bacao uža. Bila je to njiva zasijana ječmom u monoštorskom ataru. Rano smo krenuli seljačkim kolima s južnog kraja Sombora kroz cijeli grad, a onda smo u predzoru stigli na njivu. Do njive

Dužijanca 2009.

ću za bandaški par birati samo studente ili radnike te životne dobi. No, brzo sam shvatio kako je to još teže. Kad me

smo putovali desetak kilometara.

Čini mi se kako sam bio drugi razred osnovne škole, ali znam da sam bio ponosan što sam već tako velik, da mogu u žetvu. Za žetvu pšenice smo svake godine imali risare iz Monoštora. Kad su završili žetvu, neki su s njive došli pješice, a neke je Braca kolima dovezao u našu kuću u gradu. Tamo smo slavili Dužijancu. Braca je na glavi imao vijenac od vlača, a mama ga je polila vodom. Tome smo se svi radovali. Onda smo se obratili Bogu molitvom, a poslije toga slijedio je pravi blagdanski ručak. Sjećam se kako sam uvijek s velikim nestrpljenjem čekao Dužionicu, kako mi Somborci zovemo Dužijancu«, prisjeća se mons. Beretić.

odbiju, to je za mene naravno neugodno i ne radujem se tome, ali dok sam ovdje aktivni župnik nastaviti ću s tom časnom službom«, kaže mons. Beretić i dodaje kako je jako sretan kad vidi da izabrane djevojke i mladići službu bandaša i bandašice obavljaju s velim ponosom. Također, još mu je ljepše vidjeti kad Dužijancu doživljavaju kao narodni blagdan, ali i kao djeca Crkve. »Lijepo ih je vidjeti s kolikim ponosom nose bunjevačku narodnu nošnju i s kakvim srcem sudjeluju u svetoj misi kao čitači ili pjevači. Svakako bih volio za tu službu pronaći mlade do 25 godina starosti, bili oni seljaci, bili radnici ili studenti. Lijepo je što Subotičani imaju popis svih bandašica i bandaša od one prve Dužijance. Tako je svaki bandaški par jedan dragulj subotičke povijesti«, ponosno kaže mons. Beretić.

IZBOR PROPOVJEDNIKA

Osim, kako je sam naziva, časne uloge u biranju bandaškog para, mons. Beretić sudjeluje u organizaciji Dužijance kao član Udruge bunjevačkih Hrvata *Dužijanca*. »Kako Udruga Dužijanca ima funkcionalan organizacijski odbor, dužnosti su raspoređene tako da svaki suradnik ima svoj dio posla. Ja sam pripremio molitvu vjernih i čitanja za Dužijancu. Izabrao sam i starješine«, kaže mons. Beretić, koji kao katedralni župnik odlučuje i o izboru gosta propovjednika skupa s katedralnim ceremenijarom.

»Od kako je mons. **Ivan Pénzes** biskup, izbor gosta propovjednika je pao na katedralnog ceremenijara, koji se o tome dogovorio s katedralnim župnikom. Tako je i sada. Ili župnik ili ceremenijar predlože gosta, a onda ga, kad pristane pismeno, pozovemo. U posljednjih 25 godina gost propovjednik je obično bio neki biskup iz Hrvatske ili iz Bosne i Hercegovine. Za vrijeme župnika i biskupa **Matije Zvekanovića** vrlo često je biskup sam odlučivao o tome tko će propovijedati, a sve do 80-ih godina prošloga stoljeća misnika i propovjednika je biralo Divojačko društvo. Na koncu je od Divojačkog društva ostala samo seka Jovana, da bi se vremenom za propovjednika sve više starao župnik, ili koji župni vikar u katedralnoj župi«, govori mons. Beretić.

Jelena Dulić

DUŽIJANCA 2014.

8. kolovoza (danas)

tijekom dana – **Izložba rukotvorina**, gradski trg u Subotici

19 sati – **Izložba radova od slame nastalih na XXIX. sazivu Prve naive u tehnici slame u Tavan-kutu**, vestibul Gradske kuće u Subotici

20 sati – **Tamburaška večer**, predstavljanje bandaša i bandašice i izbor pratilaca, proglašenje najljepšeg izloga, gradski trg u Subotici

9. kolovoza (subota)

18 sati – **Svečana večernja misa**, katedrala bazilika sv. Terezije Avilske, Subotica

oko 19 sati – **Polaganje vijenaca od žita** na spomenik Risaru i spomen-bistu Blaška Rajića, park ispred Gradske kuće u Subotici

20 sati – **Skupština risara i smotra folklornih ansambala Dužijance**, gradski trg, Subotica

10. kolovoza (nedjelja) – središnja proslava Dužijance 2014.

8.45 sati – Blagoslov i ispraćaj bandaša i bandašice, crkva sv. Roka, Subotica

9-10 sati – Povorka do katedrale sv. Terezije Avilske

10 sati – Svečano euharistijsko slavlje, katedrala bazilika sv. Terezije Avilske, Subotica

11.30 sati – Svečana povorka kroz grad, predaja kruha gradonačelniku, gradski trg, Subotica

18 sati – Posjet grobu Blaška Rajića, Kersko groblje, Subotica

20 sati – Bandašicino kolo, gradski trg, Subotica

14. kolovoza (četvrtak) – početak rada XVIII. Međunarodne likovne kolonije Bunarić, HKK Bunjevačko kolo

16. kolovoza (subota) – Zatvaranje XVIII. Međunarodne likovne kolonije Bunarić, HKK Bunjevačko kolo

MATO SILAĐEV, UMIROVLJENIK I SASTAVLJAČ KRIŽALJKI IZ SONTA

Upornošću se postiže sve

Sončanski umirovljenik **Mato Silađev** (1948.) danas vodi miran život. Od odlaska u mirovinu dane kratki povrtlarstvom, ribolovom i križaljka. Vrsni je majstor i u pripravljanju jela od ribe, pa se tako 2008. godine natjecao na *Somborskom kotliću*. Prijatelji i znanci njegove dobi znaju ga i kao odličnog atletičara, negdašnjeg člana reprezentacije gluhih SFRJ. Svoju Sontu rijetko napušta, samo ponekad, četvrtkom, odlazi na druženje u Klub gluhih u Somboru.

OD UČENIKA PONAVALJAČA DO VRSNOG ATLETIČARA

Rođen je u Sonti, gdje je pohađao i osnovnu školu. Obožavao je sate tjelesnog odgoja i nastavnika **Maksima Čanka**. Bio je prvak škole u trčanju i u bacanju teške krpenjače. Za vrijeme ljetnih ferija često bi trčeći odlazio kod tete i tetka koji su imali salaš na Kričkoviću, kroz 2–3 dana trkom se vraćao kući i tako nebrojeno puta. S roditeljima je još od svoje devete, desete godine u sezoni okopavao kukuruz, a redovito je istjerivao i svinje na pašnjak Močile. Uspješno je završio šest razreda, sedmi je ponavljao dva puta i prekinuo školovanje. Sve do njegove 14. godine roditelji i nastavnici nisu znali što se s njim zbiva. Zagonetka je riješena

kad se slučajno otkrilo da ima problema sa sluhom. »Otežano sam pratio predavanja, nikom se nisam žalio. Tako sve do 7. razreda, dalje nije išlo. Nakon liječničkih pretraga u Somboru, 1962. godine mi je rađen audiogram u Zagrebu. Tada je utvrđeno da mi je oštećenje sluha 70 i 80 postotaka. Roditelji su doznali da u Subotici postoji specijalna škola za gluhe, pa su me i upisali u nju. Kako sam već ranije odslušao predmete sedmog razreda, preko ljeta sam ih i položio i od rujna redovito pohađao osmi. Sa slušnim aparatom bilo mi je lako pratiti nastavu, učiti sam volio, pa sam uspješno završio osnovnu i upisao srednju školu, ŠUP *Lazar Nešić*, obučarsko usmjerenje«, prisjeća se Mato. Sve četiri godine boravka u Subotici amaterski je trenirao atletiku. Tjelesni odgoj u osnovnoj školi za gluhe predavao mu je poznati atletičar **Silvester Čović**. Ušao je i u uži izbor za reprezentaciju gluhih Jugoslavije, za koju je kasnije uspješno nastupao na prvenstvima gluhih u Beogradu i Sarajevu. »Trčanje mi je ispunjavalo život, kraljicu sportova sam volio iznad svega. Na treninzima, pripremama i natjecanjima upoznao sam puno divnih ljudi, istinskih sportskih veličina. Vrhunac doživljaja za mene su bile zajedničke pripreme s atletskom reprezentacijom Jugoslavije u Ulcinju 1968. godine. Tamo sam upoznao **Veru Nikolić**, **Jelicu Pavličić**, trenersku legendu **Lea Langa**, a najviše sam se družio s **Evom Farkaš** i još jednom Subotičankom, kojoj sam zaboravio ime«, s nostalgijom se prisjeća Mato.

POVRATAK U SONTU

Ubrzo je postalo izvjesno da će njegov sportski san ostati nedosanjan. Život ga nije mazio,

a atletika nije bila toliko popularna da bi netko samo zbog upražnjavanja ovoga sporta upošljavao ljude. Iako Mato nije želio puno, samo posao u struci, u *Solidu* nije bilo mjesta za njega, a na potporu roditelja nije mogao računati, jedva su prehranjivali i sebe. Jedini izlaz bio mu je povratak u Sontu i tako propušta najveću svjetsku manifestaciju, Olimpijadu gluhih, održanu 1970. godine u Beogradu. Ubrzo se uspio uposliti u Tvornici obuće *Borovo* u Somboru. »Iako sam u više navrata bio proglašavan najboljim radnikom, u akciji Mladi radnik samoupravljač rangiran sam tek oko polovice, jer nisam bio član SK, a članstvo je donosilo najviše bodova. Iz istih razloga nikada mi nije dodijeljen ni stan. Tako sam punih 29 godina, od uposlenja

iz Bjelovara. Križaljke su za njega postale igra, a nakon odlaska u mirovinu počeo ih je izrađivati i sam. Objavljivane su u listu gluhih i nagluhih Vojvodine *Glas tišine* i u časopisu Saveza gluhih i nagluhih Srbije *Naš svijet*. »Zbog događanja devedesetih i narastajućeg nacionalizma, kao Hrvat koji se nije nimalo ustručavao tako i izjasniti, postao sam nepodoban za suradnju u ovim novinama. To mi je bilo nepojmljivo, a politika mi je uvijek u životu bila odbojna. Povukao sam se u svoj vrt, a odjedanput sam imao i dosta vremena za ribolov i križaljke. Ribu znam i prirediti na puno načina, a natjecao sam se i na Somborskom kotliću 2008. Pobjednik se te godine znao unaprijed, pa sam od daljnjih natjecanja odustao. Ostali su mi samo vrt, ribolov

Mato je nastupao za reprezentaciju gluhih Jugoslavije

do odlaska u mirovinu, svakodnevno putovao vlakom na relaciji Sonta – Sombor – Sonta«, priča Mato. Vrijeme čekanja na vlak prikraćivao je novom ljubavlju, križaljka. Kupovao je bjelovarski *Čvor* i *Mini čvor*, a ubrzo je pribavio i Priručnik za odgovornost autora **Stjepana Horvata**

i križaljke, a u pokušaju mi je i pisanje knjige o vječitim suprotnostima i sudarima dobra i zla u čovjeku i među ljudima. Nadam se da će moje križaljke osvanuti i na stranicama *Hrvatske riječi*, čiji sam čitatelj od prvoga broja«, završava priču Mato Silađev.

Ivan Andrašić

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Za nogomet nije važan dres

je fotografiranje tada bilo skoro sveti čin, oni su upravo pobijedili protivnički tim i imali bi razloga biti mnogo radosniji. Ovo znam jer mi je onaj mali vratar s loptom u ruci, koji je imao i gornji dio dresa, ispričao kako je to bila vrlo teška i borbeno utakmica u kojoj je on na samom završetku igre obranio strahoviti udarac kojim je protivnički tim mogao poravnati rezultat. Tako je on postao junak utakmice, suigrači su ga iznijeli s terena kao najzaslužnijeg za pobjedu, a evo kako se to u stvari dogodilo: »U brzom napadu i velikoj gužvi pred mojim vratima ja sam se posve slučajno bacio udesno i u tom me je trenutku pogodila lopta, tako da je izgledalo da sam svjesno obranio gotovo nebranjeno udarac. I sam nisam mogao dugo doći k sebi od velikog podviga što sam ga učinio, odnosno čiste slučajnosti za koju sam samo ja znao«, priznao mi je nekadašnji vratar ekipe, za koju on u to vrijeme nije još niti bio dorastao.

Najvažniju sporednu stvar na svijetu ne čine dresovi, nego umješnost i uvježbanost nogometaša, te velika ljubav prema tom sportu. Nogomet podrazumijeva, osim prirodne nadarenosti, i sposobnost tinskoga rada, što ovoj ekipi na fotografiji, nastaloj šezdesetih godina prošloga stoljeća, nije manjkalo. Plavna se u to vrijeme mogla dičiti svojim seoskim NK *Sloga*, po kojem je već tada bila poznata u široj regiji. Ali u ovoj priči nije tema *Sloga*, nego popularnost nogometa, koji je tada bio glavna zabava i strast svih muškaraca u ovome mjestu – od školske djece do zrelih ljudi i staraca.

čeni i na glasilo tog tima. Navijači su bili tako strastveni da su čak i poneki radijski prijammnici za vrijeme prijenosa utakmica stradali od njihova navijanja. Ipak, između različitih skupina i nogometnih opredjeljenja nije bilo nikad fizičkih incidenata, igrao se borbeni nogomet lišen svih zlih namjera i mržnje, a igrači su davali sve od sebe.

Po uzoru na *Slogu*, već u osnovnoj školi osnivanje su nogometne skupine, organizirana su natjecanja, a brojni navijači uživali su u pojedinačnim akrobacijama nogometaša koji su igrali i za publiku, a bilo je i kolektivne igre kada bi timove vodili dobri treneri.

metaša prvog tima *Sloge*. Neki od njih su otišli trbuhom za kruhom i cijeli život proveli u inozemstvu, neki su u mirovini i žive u Plavni ili nekom drugom mjestu, jedan je u gerontološkom centru, a dvojica su okončala ovaj život.

Ono što ostavlja različite dojmove, od komičnih do tragikomičnih, je u tome što su na fotografiji svi igrači, osim dvojice, bez gornjeg dijela dresa. To bi trebalo značiti da su njihovi protivnici nosili i gornji dio opreme u obliku različitih košulja ili poneke majice. Iako su gotovo svi vrlo ozbiljni tijekom snimanja, jer

Nekada je nogomet bio jako lijep sport, a utakmice predmetom svakodnevnih razgovora i rasprava, koje su u znatnoj mjeri davale sadržaj mirnom seoskom životu. Danas je ponestalo volje i oduševljenja za takva događanja, a utakmice se gledaju uglavnom na TV ekranima bez većih emocija i zanosu.

Zvonimir Pelajić

STRASTVENI NAVIJAČI

Zanimljivo je da su ljubitelji nogometa u Plavni u to doba najviše navijali za *Hajduk* i *Dinamo*, a jedna je strana bila okrenuta *Partizanu* i *Crvenoj zvezdi*. Malo je njih navijalo za *Vojvodinu*. Pojedinci su se kao navijači učlanjivali u *Hajduk*, dobivali značke toga kluba, a neki su bili pretpla-

VELIKI PODVIG

Pred nama je jedan takav tim, čiji je kapetan bio **Valentin Horn**, koji je veći dio života proveo u Novom Sadu, gdje je i umro, ali je pokopan u Plavni. To su bili čuveni *Hajdukovci*, a u toj mladoj skupini nalazi se bar polovica kasnijih vrsnih nogo-

Privatna stomatološka ordinacija

Opće stomatološke i specijalističke ortodontske usluge

dr. Robert Horvát

www.poslovnabaza.com/drhorvatrobert

24000 SUBOTICA Dure Đakovića 7/a Tel.: 024/554-136

Zašto? Kako? Molim?

Tko je izumio TV?

Televizija, ili skraćeno TV, općeniti je naziv za skup tehnologija koje omogućuju snimanje, emitiranje i prijam pokretnih slika, bilo u crno-bijeloj tehnici (nekada) ili u boji (sada), popraćenih zvukom. Riječ televizija može označavati osim cijelog televizijskog

sustava i televizijski prijamnik (obično ga zovemo televizor), te televizijsku tvrtku. Prvi koji je smislio riječ televizija bio je ruski znanstvenik Konstantin Perskyl. Međutim, nije bilo dovoljno smisliti ime, Škot John Logie Baird postigao je 25. listopada 1925. ono što nikom do tada nije uspjelo: prenio je prvu televizijsku sliku na udaljenost od nekoliko metara. Princip je postavljen, trebalo ga je samo nastaviti dalje usavršavati, tako se uskoro tih nekoliko metara pretvorilo u nekoliko kilometara, a svi smo svjedoci kako je nastavilo dalje.

HRCKOVA NAGRADNA IGRA

Pošalji mi razglednicu!

Hrcko vas i nadalje podsjeća na svoju ljetnu nagradnu igru, koja još uvijek traje. Neki su bili vrijedni i već su svoje radove poslali, no evo podsjetnika za sve one koji su zaboravili što se od vas traži. Neka ovo bude »Naj odmor« i na tu temu pošaljite Hrcku razglednicu. Može to biti razglednica s nekog puta, mora, piknika, bazena, druženja, pa čak i iz mašte... Najbitnije je da ste se dobro proveli.

Pustite mašti na volju, crtajte, pišite i šaljite. Najboljih 10 Hrcko će objaviti i nagraditi!

Idemo na Etno kamp

Sedmi po redu Etno kamp Hrvatske čitaonice je u pripremi. Sigurna sam kako svi oni koji su bar jednom bili, žele to ponoviti. Tamo je sjajno. Ukoliko volite glumiti, pjevati, recitirati ili plesati, pa možda čak i kuhati, izrađivati razne predmete, družiti se i igrati, onda je ovo pravo mjesto za vas. Etno kamp se održava posljednjeg tjedna u kolovozu, dakle od 25. do 29. kolovoza. To vam je uvertira za druženje u školi. Prijaviti se možete do 21. kolovoza na telefon 069/101-70-90, ili na e-mail: bernadica@gmail.com. Mali savjet: prijavite se što prije, jer već je gužva! Cijena petodnevnog boravka u kampu je 1000 dinara. Vidimo se!

Donosimo nekoliko zanimljivih fotografija s prošlogodišnjeg kampa.

Međunarodni dan siromašnih

Međunarodni dan siromašnih obilježava se 9. kolovoza. Siromaštvo je termin koji se najčešće koristi za nedostatak osnovnih uvjeta za život. Biti siromašan se ne smatra samo ako nemaš dovoljno novca, nego kada ne možeš sebi i bližnjima priuštiti osnovne uvjete za život. Tu se mislim na dom, hranu, piće, higijenu... Veliki broj ljudi u raznim zemljama svijeta živi u siromaštvu. Siromaštvo je jedan od glavnih problema suvremenog svijeta. Iako ima na tone hrane, dok je jedni bacaju, drugi umiru od gladi. Svakodnevno od gladi umire i do 20000 djece, što je priznat čete zastrašujući podatak. Što možemo mi uraditi? Nije potrebno obilaziti svijet, dovoljno je samo malo pogledati oko sebe u susjedstvo, u svoju školu, te potrebitima pomoći. Kako? Osnovno je pravilo da se hrana ne baca. Ukoliko ne možeš sve pojesti, daj nekome tko može. Možeš od kuće ponijeti i dva sendviča, pa drugi darovati nekome tko nema za sendvič. Također, svoju malu garderobu možeš darovati u Caritas ili nekome osobno kome znaš da je potrebno. Ima puno načina kako se može pomoći. Razmisli!

Izlozi u duhu Dužijance

I. nagrada

II. nagrada

U Subotici je dobro poznato kako se za Dužijancu ne odijevaju samo najljepše nošnje, kite karuca i kola, nego se za ovu svečanost ukrašavaju i aranžiraju izlozi. Ove je godine ukrašeno 11 izloga u natjecateljskom dijelu i 4 izloga u revijalnom dijelu, čiji su vlasnici samoinicijativno ukrasili izlog.

Sve izloge obišao je tročlani žiri: **Alojzije Stantić**, predsjednik, te **Senka Davčić** i **Dejan Kovač** kao članovi. Na književnoj večeri koja je u organizaciji Katoličkog društva za kulturu, povijest i duhovnost **Ivan Antunović** održana u četvrtak, proglašeni su najbolji. Prvo mjesto pripalo je **Anamariji** i **Katarini Skenderović** iz Subotice, koje su ukrasile izlog u

III. nagrada

butiku *Veruška* pod nazivom *Vridna reduša*. Drugo mjesto pripalo je **Mariji Bošnjak-Maci** iz Male Bosne, koja je aranžirala izlog butika *Perspektiva* i nazvala ga *Kruv*. Treće mjesto osvojio je **Grgo Piuković** iz Subotice, čije se djelo pod nazivom *Nazdravlje, ručak!* može pogledati u butiku *Mondo*. Ove godine dodijeljena je i pohvalnica za samoinicijativno, revijalno sudjelovanje, koju je dobio butik *Rialto*. Nagrade najboljim aranžerima bit će dodijeljene danas, 8. kolovoza, na manifestaciji *Tamburaška večer*.

Ž. V.

PETAK
08.8.2014.

06:40 Najava
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:05 Sve će biti dobro, telenovela
 10:00 Vijesti
 10:12 Pustolovine u balonu: Alpe, dokumentarna serija
 11:05 Dr. Oz, talk show
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Abeceda zdravlja: Kukovi
 12:35 Znaj da te volim, telenovela
 13:20 Roditelji i djeca, serija
 14:05 Fotografija u Hrvatskoj
 14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:45 Alpe-Dunav-Jadran
 15:15 Davorski ladari, emisija pučke i predajne kulture
 15:42 Punom parom, TV serija
 16:42 I to je Hrvatska
 16:55 Eurovijesti
 17:00 Vijesti
 18:05 Seoska gozba, gastroputopis (R)
 18:50 Stipe u gostima, humoristična serija
 19:30 Dnevnik
 20:05 Gruntovčani, TV serija
 21:10 Ljubavni Jackpot, američki film
 22:45 Dnevnik 3
 23:20 Velika djevojka poput tebe, francusko-njemački film - Filmski maraton
 00:50 Nevinost na prodaju, kanadski film - Filmski maraton
 02:25 Ljubavni jackpot, američki film - Filmski maraton
 04:02 Alpe-Dunav-Jadran
 04:32 Seoska gozba, gastroputopis (R)
 05:17 Hrvatska uživo
 06:02 Ljubav u zaleđu, serija

06:00 Najava
 06:03 Vijesti iz kulture
 06:10 Prkosna ljubav
 06:52 Prkosna ljubav
 07:35 Hello Kitty i prijatelji
 08:00 Ezopovo kazalište
 08:10 Campi Campi
 08:35 TV vrtić: Indijanci
 08:45 Tajni dnevnik patke Matilde: Nevolje s

računalom
 09:00 Papreni detektivi, serija
 09:25 Život s Derekom, serija
 09:50 H2O! Uz malo vode
 10:15 Merlin, serija za mlade
 11:00 Mučke, serija
 11:50 Ideje za uređenje prostora
 12:15 Nordijska kuhinja Tareqa Taylora, dokumentarna serija (R)
 12:45 Simpsoni, humoristična serija
 13:05 Nevinost na prodaju, kanadski film (R)
 14:40 Glee, serija za mlade
 15:25 Lovci na natprirodno, serija
 16:05 Dva i pol muškarca, humoristična serija
 16:30 Regionalni dnevnik
 16:55 Večernja škola: Endemski jezici
 17:25 Genijalci
 18:00 Dobra žena, serija
 18:40 Priče o avetnjacima, dokumentarna serija
 19:05 Priče o avetnjacima, dokumentarna serija
 19:30 Slatki svijet Charlyjevih anđela, dokumentarna serija
 20:00 Svaki dan dobar dan: Samohrani očevi
 20:45 Priznanje: Dva lica zla, američki film
 22:20 Dobri policajac, serija
 23:55 Zločinački umovi, serija
 00:40 Inspektorica Irene Huss
 02:10 Noćni glazbeni program

07:15 RTL Danas
 08:00 Villa Maria, dramska serija
 08:50 Moji džepni ljubimci, crtana serija
 09:10 Virus attack, animirana serija
 09:45 Nogometno ludilo - TV premijera, film
 11:45 Bibin svijet
 12:30 Ekkluziv Tabloid, magazin
 13:30 Villa Maria, dramska serija
 14:30 Tko će ga znati! - nove epizode, game show
 15:25 Tog se nitko nije sjetio! - nove epizode, game show
 16:30 RTL Vijesti
 16:45 Bibin svijet, humoristična serija
 17:30 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:10 RTL Vrijeme
 19:15 Tko će ga znati!
 20:00 Tog se nitko nije sjetio!
 21:10 Hrabar i brz, igrani film, akcijski

22:50 Krvavi novac, film
 23:10 Krvavi novac, film

SUBOTA
09.8.2014.

06:55 Eko zona (R)
 07:40 Smoke Signal, američki film - ciklus klasičnog vesterna
 09:05 Normalan život
 09:50 Vijesti iz kulture
 10:00 Vijesti
 10:15 Dražesni pupoljci svibanjski, serija
 11:05 Damin gambit: Adriana Altaras
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Veliki brodolomi Jadrana: Svom silom put Visa, dokumentarna serija
 13:10 Osnivači crkvenih redova: Bernard od Clairevauxa, dokumentarna serija
 13:45 Prizma
 15:05 Sretna obitelj, serija
 17:00 Vijesti
 17:15 Dvorci i palače Europe: Baden i Wurttemberg u Njemačkoj, dokumentarna serija
 18:10 I to je Hrvatska (R)
 18:25 Lijepom našom: Pečuh
 19:30 Dnevnik
 20:05 Loto 7/39
 20:12 Afrika, dokumentarna serija
 21:10 Slutnja, američki film
 22:50 Dnevnik 3
 23:25 Vladařica, serija
 00:10 Nezavisni film, američki film - Filmski maraton
 01:35 Smoke Signal, američki film - Filmski maraton
 03:00 Jedan dan u životu, kanadski film - Filmski maraton
 04:35 Damin gambit: Adriana Altaras (R)
 05:15 Vijesti iz kulture
 05:22 I to je Hrvatska (R)
 05:32 Dokumentarni sadržaji religijske tematike
 06:02 Prizma

06:27 Najava
 06:30 Split: More (R)
 07:00 Dim dam dum, crtani film
 07:05 Fleks, crtani film
 07:15 Majstori svirači
 07:45 Hello Kitty i prijatelji
 08:10 Živomir Gic
 08:20 Campi Campi
 08:45 TV vrtić: Pazi,

posuđeno
 08:57 Krtić prikazuje: Nekad davno, Naočale, Narodna nošnja
 09:00 Vedranovi velikani: Rino Burić (R)
 09:10 Dotaknuti sunce: Dar, australski film za djecu
 10:40 City Folk 2014.: Sarajevo
 11:05 Mučke: Izlet, humoristična serija
 12:35 Jedan dan u životu, kanadski film (R)
 14:10 Hot spot: Ivana Kindl - Želim više
 14:15 Glee, serija za mlade
 15:00 Lovci na natprirodno
 15:40 Dva i pol muškarca
 16:00 Pjesme Podravine i Podravljia 2014. - Večer Podravine
 17:25 Večernja škola: Glazbeni odgoj
 17:55 Genijalci
 18:30 Dobra žena, serija
 19:10 Priče o avetnjacima, dokumentarna serija
 19:35 Slatki svijet Charlyjevih anđela
 20:05 Bubnjevi pobjede, američki film
 22:05 Sandra Bagarić i Zagrebačka filharmonija, snimka
 23:30 Vegas, serija
 00:15 Vegas, serija
 01:00 Noćni glazbeni program

06:40 RTL Danas, (R)
 07:25 Moji džepni ljubimci
 07:45 Timon i Pumbaa
 08:10 Svemoguću Spiderman
 09:00 Sportske igre mladih
 09:20 Ekkluziv Tabloid R
 10:20 Najveći hrvatski misteriji, talk show (R)
 11:40 Hrabar i brz, igrani film
 13:20 TV prodaja
 13:30 Plašjivi detektiv, igrani film, komedija
 15:20 Billy Madison, igrani film, komedija
 16:30 RTL Vijesti
 16:40 Billy Madison, igrani film, komedija
 17:20 Najveći hrvatski misteriji, talk show
 18:30 RTL Danas
 19:15 Galileo,
 20:00 Fantastična četvorka: Dolazak Srebrnog Letača - TV premijera, film
 22:00 Fled, igrani film, akcijski
 23:55 Ubojica na slobodi - TV premijera, igrani film, triler
 02:00 Astro show
 03:00 RTL Danas, (R)
 03:40 Kraj programa

NEDJELJA
10.8.2014.

06:55 Lijepom našom: Pečuh
 08:10 Luci del varieta, talijanski film - Zlatna kinoteka
 10:00 Vijesti
 10:15 Umorstva u Midsomeru
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 I to je Hrvatska (R)
 12:35 Plodovi zemlje
 13:28 Rijeka: More
 14:00 Neobično oružje, dokumentarna serija
 14:55 Mir i dobro
 15:30 Raj, serija
 16:23 Vrtlarica (R)
 17:00 Vijesti
 17:15 Kennedyjevi, serija
 18:05 Godišnjica mature
 19:30 Dnevnik
 20:05 Loto 6/45
 20:12 Velo misto, serija
 21:30 Takvim sjajem može sjati - Zagrebačka škola šansone: Kud plovi ovaj brod, dokumentarna serija
 22:25 Dnevnik 3
 23:00 Klasika mundi: Berlinska filharmonija pod ravnanjem Andrisa Nelsonsa izvodi glazbu P.I. Čajkovskog na Waldbuhne 2012.
 23:50 Luci del varieta, talijanski film
 01:30 Godišnjica mature (R)
 02:50 Damin gambit (R)
 03:30 Takvim sjajem može sjati - Zagrebačka škola šansone: Kud plovi ovaj brod, dokumentarna serija
 04:20 Mir i dobro
 04:50 Plodovi zemlje
 05:40 Rijeka: More
 06:10 Vrtlarica (R)

06:19 Najava
 06:22 Alpe-Dunav-Jadran (R)
 06:52 Zvonko u Zemlji igračaka, crtana serija
 07:02 Vatrogasac Sam
 07:12 Hello Kitty i prijatelji
 07:37 Živomir Gic
 07:47 Campi Campi
 08:12 Tajni dnevnik patke Matilde: Nevolje s računalom
 08:27 Laboratorij na kraju svemira: Leteći stolnjak
 08:37 Johnny i Johanna, serija
 09:05 Gladijatorska akademija
 10:10 Pozitivno (R)
 10:40 Biblija

U tri riječi - SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !

ЈКП "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supljace.co.rs

Uspjeh čine ljudi

Naša polisa...Vaša sigurnost

Tel: +381 (0) 24 555-867 • www.milenijum-osiguranje.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

10:50 Portret Crkve i mjesta
 11:00 Resnik: Misa, prijenos
 12:00 Mowglijeva prva pustolovina: U potrazi za izgubljenim dijamantom, američki film (R)
 13:30 Nakon Amy, američki film (R)
 15:00 Punk mama, dokumentarni film
 15:30 More, maslina, loza: Slatko i slano, dokumentarna serija
 16:00 Od antičkog trga do vrljike česme kroz 60 splitskih ljeta, dokumentarna emisija
 16:30 Sandra Bagarić i Zagrebačka filharmonija, snimka
 17:55 Vlak u snijegu, film za djecu
 19:15 Nedjeljom lagano: Prljavo kazalište, Boa, Radio Luksemburg
 19:45 Slatki svijet Charlyjevih anđela
 20:10 Angélique, markiza anđela: Čudesna Angélique - francuski film
 21:55 Ubij Irca, američki film
 23:40 Kruppovi, serija
 01:10 Noćni glazbeni program

07:15 RTL Danas, (R)
 07:55 Timon i Pumbaa
 08:25 Svemoguća Spiderman
 09:30 Mjenjačnica, (R)
 10:30 Galileo
 11:45 Hrabar i brz, igrani film, akcijska drama (R)
 13:45 Fantastična četvorka: Dolazak Srebrnog Letača, igrani film, znanstveno-fantastični/avanturistički (R)
 15:25 Bibin svijet
 15:55 Bibin svijet
 16:30 RTL Vijesti
 16:40 Bibin svijet
 16:45 Bibin svijet
 17:20 Mjenjačnica
 18:30 RTL Danas
 19:20 Sulejman Veličanstveni
 20:15 Sulejman Veličanstveni
 21:05 Priča o mišu zvanom Despero, igrani film, animirani
 22:55 CSI: Miami, serija
 23:55 CSI: Miami, serija
 00:50 CSI: Miami, serija
 02:45 RTL Danas, (R)

PONEDJELJAK
11.8.2014.

06:40 Najava
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 09:05 Sve će biti dobro
 10:00 Vijesti
 10:12 Pustolovine u balonu: Venezuela, dokumentarna serija
 11:05 Dr. Oz, talk show
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Jezik za svakoga (R)
 12:35 Znaj da te volim
 13:20 Roditelji i djeca, serija
 14:10 I to je Hrvatska
 14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:45 Rudolf Steiner - Modus vivendi: Eurythmia, dokumentarna serija
 15:35 Punom parom, serija
 16:35 Manjinski mozaik
 16:50 Eurovijesti
 17:00 Vijesti
 18:05 Večer na 8. katu: Filip Šovagović (R)
 18:55 Stipe u gostima
 19:30 Dnevnik
 20:07 TV Bingo
 20:30 Fokus
 21:35 Prijatelji, ljubavnici, drame - serija
 22:30 Dnevnik 3
 23:05 Donator - ciklus hrvatskog filma
 00:50 Fokus
 01:50 Rudolf Steiner - Modus vivendi: Eurythmia, dokumentarna serija (R)
 02:40 Vijesti iz kulture
 02:50 Jezik za svakoga (R)
 03:00 Dokumentarni film - domaći
 03:45 Drugi format (R)
 04:25 Večer na 8. katu: Filip Šovagović (R)
 05:10 Hrvatska uživo
 05:55 Ljubav u zaleđu, serija

05:55 Najava
 05:58 Vijesti iz kulture
 06:05 Prkosna ljubav
 06:47 Prkosna ljubav
 07:30 Hello Kitty i prijatelji
 07:55 Živomir Gic
 08:05 Campi Campi
 08:30 TV vrtić: Džep
 08:42 Čarobna ploča: Engleski - Slovo X i Y
 08:55 Papreni detektivi, serija
 09:20 Život s Derekom, serija
 09:45 H2O! Uz malo vode
 10:10 Merlin, serija za mlade
 10:55 Mučke: Rodney, vrati se
 12:10 Nordsjiska kuhinja Tareqa Taylora, dokumentarna serija (R)
 12:45 Virtualne laži, kanadski film (R)

14:15 Glee, serija za mlade
 15:00 Lovci na natprirodno
 15:45 Dva i pol muškarca
 16:05 Dva i pol muškarca
 16:30 Regionalni dnevnik
 16:55 Večernja škola
 17:25 Genijalci
 17:55 Dobra žena, serija
 18:40 Priče o avetnjacima, dokumentarna serija
 19:05 dokumentarna serija
 19:30 Slatki svijet Charlyjevih anđela
 19:58 I to je to, crtani film
 20:10 Žuti marker: Stereotipi oko nas, talk show
 20:40 Zakon!, serija
 21:20 U boljem svijetu, dansko-švedski film
 23:20 Zakon i red: Odjel za žrtve, serija
 00:05 Krvavi svibanj, serij
 01:00 Sestra Jackie, serija
 01:30 Ludnica u Clevelandu
 01:50 Noćni glazbeni program

06:20 RTL Danas, (R)
 07:05 Moji džepni ljubimci
 07:20 Virus attack
 07:40 Villa Maria, serija
 08:45 Sulejman Veličanstveni
 09:45 Sulejman Veličanstveni
 10:50 Sulejman Veličanstveni
 11:40 Tko će ga znati! - nove epizode, game show (R)
 12:50 Tog se nitko nije sjetio!
 13:45 JAG, akcijska serija
 14:40 JAG, akcijska serija
 15:35 Inspektor Alex, serija
 16:30 RTL Vijesti
 16:45 Voljeni dr. martini, humoristična serija
 18:30 RTL Danas
 19:15 Tko će ga znati!
 20:00 Tog se nitko nije sjetio!
 21:00 Babylon A.D., igrani film, znanstveno-fantastični
 22:50 RTL Vijesti
 23:10 Dr. House, serija
 00:00 Southland, drama
 00:50 Igre strasti, erotska serija
 01:40 Dr. House, serija
 03:25 RTL Danas, (R)
 04:10 Kraj programa

UTORAK
12.8.2014.

06:40 Najava
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:05 Sve će biti dobro
 10:00 Vijesti
 10:08 Britanija - Pogled iz zraka: Britanija u 24h,

dokumentarna serija
 11:08 Dr. Oz, talk show
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Jezik za svakoga (R)
 12:35 Znaj da te volim
 13:20 Roditelji i djeca, serija
 14:10 I to je Hrvatska
 14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:45 Stari Grad njihove mladosti, dok film
 15:30 Punom parom, serija
 16:30 Pod suncem 17:00 Vijesti
 18:05 Večer na 8. katu: Pomorska večer (R)
 18:55 Stipe u gostima
 19:30 Dnevnik
 20:05 Gruntovčani, TV serija
 21:10 Turistička klasa
 21:45 Kulturni kolodvor, ljetni kulturni magazin
 22:20 Prijatelji, ljubavnici, drame - serija
 23:15 Dnevnik 3
 23:50 Mato Vodopić: Tužna Jele, snimka kazališne predstave
 01:00 Kulturni kolodvor, ljetni kulturni magazin
 01:30 Turistička klasa
 02:00 Reprizni program
 02:40 Vijesti iz kulture
 02:50 Jezik za svakoga (R)
 03:00 Stari Grad njihove mladosti, dokfilm
 03:45 Drugi format (R)
 04:25 Večer na 8. katu: Pomorska večer (R)
 05:10 Hrvatska uživo
 05:55 Ljubav u zaleđu

06:02 Najava
 06:05 Vijesti iz kulture
 06:12 Prkosna ljubav
 06:54 Prkosna ljubav
 07:37 Hello Kitty i prijatelji
 08:02 Živomir Gic
 08:12 Campi Campi
 08:37 TV vrtić: Filip putnik
 08:49 Ninin kutak: Mikado
 08:54 Danica i vjeverica
 09:00 Papreni detektivi, serija
 09:25 Život s Derekom, serija
 09:50 H2O! Uz malo vode
 10:15 Merlin, serija za mlade
 11:00 Mučke, serija
 11:50 Ideje za uređenje prostora
 12:15 Nordsjiska kuhinja Tareqa Taylora, serija (R)
 12:45 Žuti marker: Stereotipi oko nas, talk show
 13:15 Uvrnuti blagdani, američko-kanadski film
 14:40 Glee, serija za mlade
 15:25 Lovci na natprirodno
 16:05 Dva i pol muškarca
 16:30 Regionalni dnevnik
 16:55 Večernja škola
 17:25 Genijalci

17:55 Zürich: Atletika EP, prijenos
 20:40 Cardiff: Nogometni Supercup: Real M - Sevilla, prijenos
 22:40 Zakon i red: Odjel za žrtve, serija
 23:22 Most, serija
 00:17 Sestra Jackie, serija
 00:47 Ludnica u Clevelandu
 01:07 Noćni glazbeni program

06:35 RTL Danas, (R)
 07:20 Moji džepni ljubimci
 07:35 Virus attack
 07:50 Villa Maria, serija
 09:00 Inspektor Alex, (R)
 10:05 Voljeni dr. Martini, (R)
 11:45 Tko će ga znati! - (R)
 12:50 Tog se nitko nije sjetio!
 13:50 JAG, akcijska serija
 14:40 JAG, akcijska serija
 15:30 Inspektor Alex, serija
 16:30 RTL Vijesti
 16:45 Voljeni dr. Martini
 18:30 RTL Danas
 19:15 Tko će ga znati!
 20:00 Tog se nitko nije sjetio!
 21:00 Chuck, sada možete poljubiti Larryja, igrani film, komedija
 23:05 RTL Vijesti,
 23:25 Dr. House, serija
 00:20 Southland, drama
 01:10 Igre strasti, erotska serija
 02:00 Dr. House, serija (R)
 02:45 Astro show
 03:45 RTL Danas, (R)
 04:30 Kraj programa

SRIJEDA
13.8.2014.

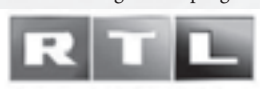
06:40 Najava
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:05 Sve će biti dobro
 10:00 Vijesti
 10:08 Britanija - Pogled iz zraka: Britanija koju je stvorio čovjek, dokumentarna serija
 11:08 Dr. Oz, talk show
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Jezik za svakoga (R)
 12:35 Znaj da te volim
 13:20 Roditelji i djeca, serija
 14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:45 Poljički pastir u pastvi Gradišća, dok film
 15:30 Punom parom, serija
 16:30 Odjednom mi, dokumentarni film
 16:55 Eurovijesti
 17:00 Vijesti

18:05 Večer na 8. katu: Zreljje je veselije (R)
 18:55 Stipe u gostima
 19:30 Dnevnik
 20:05 Loto 7/39
 20:10 Gruntovčani, TV serija
 21:10 Sunčevi misteriji, dokumentarni film
 22:05 Prijatelji, ljubavnici, drame - serija
 23:00 Dnevnik 3
 23:35 Ja, Don Giovanni - talijansko-španjolski film - Kino Europa
 01:40 Reprizni program
 02:55 Prekid programa radi redovnog održavanja
 04:25 Večer na 8. katu: Zreljje je veselije (R)
 05:10 Hrvatska uživo
 05:55 Ljubav u zaleđu

05:53 Najava
 05:56 Vijesti iz kulture
 06:03 Prkosna ljubav
 06:45 Prkosna ljubav
 07:28 Hello Kitty i prijatelji
 07:53 Živomir Gic
 08:03 Campi Campi
 08:28 TV vrtić: Ne mogu
 08:40 Sammie je nestao, drama za djecu
 08:55 Papreni detekтиви, serija
 09:20 Život s Derekom, serija
 09:45 H2O! Uz malo vode
 10:10 Merlin, serija za mlade
 10:55 Mučke, serija
 11:45 Ideje za uređenje prostora
 12:10 Nordijska kuhinja

Tareqa Taylora, dokumentarna serija (R)
 12:40 Djevojka iz Waterforda, kanadski film
 14:15 Glee, serija za mlade
 15:00 Lovci na natprirodno
 15:45 Dva i pol muškarca
 16:05 U uredu (US), serija
 16:30 Regionalni dnevnik
 16:55 Večernja škola
 17:25 Genijalci
 17:55 Zürich: Atletika EP, prijenos
 22:00 Četvrti protokol, britanski film
 00:00 Zakon i red: Odjel za žrtve, serija
 00:45 Most, serija
 01:40 Sestra Jackie, serija
 02:10 Ludnica u Clevelandu
 02:30 Noćni glazbeni program

06:35 RTL Danas (R)
 07:15 Moji džepni ljubimci
 07:35 Virus attack
 07:50 Villa Maria, serija
 08:55 Inspektor Alex, (R)
 10:05 Voljeni dr. Martini, (R)
 11:45 Tko će ga znati! - (R)
 12:50 Tog se nitko nije sjetio!
 13:50 JAG, akcijska serija
 14:40 JAG, akcijska serija
 15:30 Inspektor Alex, serija
 16:30 RTL Vijesti
 16:45 Voljeni dr. Martini
 18:30 RTL Danas
 19:15 Tko će ga znati!
 20:00 Tog se nitko nije sjetio!
 21:00 Sve o Steveu, igra film
 22:50 RTL Vijesti

23:10 Dr. House, serija
 00:05 Southland, drama
 00:50 Igre strasti, erotska serija
 01:40 Dr. House, serija (R)
 02:30 Astro show
 03:30 RTL Danas, (R)
 04:15 Kraj programa

ČETVRTAK 14.8.2014.

06:40 Najava
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:05 Sve će biti dobro
 10:00 Vijesti
 10:08 Britanija - Pogled iz zraka: Neukroćena Britanija, dok serija
 11:08 Dr. Oz, talk show
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Abeceda zdravlja: Mrena
 12:35 Znaj da te volim
 13:20 Pošteno i prema zakonu
 14:10 I to je Hrvatska
 14:30 Vijesti iz hrvatski znakovni jezik
 14:45 Tri kuhara
 15:40 Punom parom, serija
 17:00 Vijesti
 18:05 Večer na 8. katu: 8 TV veterana (R)
 18:55 Stipe u gostima
 19:30 Dnevnik
 20:05 Gruntovčani, TV serija
 21:05 7 dana, politički magazin
 21:55 Prijatelji, ljubavnici,

drame - serija
 22:50 Dnevnik 3
 23:25 Majke, makedonski film - Kino Regija
 01:30 7 dana, politički magazin
 02:15 Reprizni program
 02:30 Vijesti iz kulture
 02:40 Jezik za svakoga (R)
 02:50 Tri kuhara, dokumentarni film
 03:45 Drugi format (R)
 04:25 Večer na 8. katu (R)
 05:10 Hrvatska uživo
 05:55 Ljubav u zaleđu

06:04 Najava
 06:07 Vijesti iz kulture
 06:14 Prkosna ljubav
 06:56 Prkosna ljubav
 07:39 Hello Kitty i prijatelji
 08:04 Živomir Gic
 08:14 Campi Campi
 08:39 TV vrtić: Škrinjica
 08:51 Danica i dabar
 08:56 Laboratorij na kraju svemira: Nevidljiva tinta
 09:05 Papreni detekтиви, serija
 09:30 Život s Derekom, serija
 09:55 H2O! Uz malo vode
 10:20 Whistler, serija za mlade
 11:05 Mučke, serija
 11:55 Ideje za uređenje prostora
 12:20 Nordijska kuhinja
 Tareqa Taylora, dokumentarna serija (R)
 12:50 Zoe, američko-britanski film(R)
 14:15 Glee, serija za mlade

15:00 Lovci na natprirodno
 15:45 U uredu (US)
 16:05 U uredu (US)
 16:30 Regionalni dnevnik
 16:55 Večernja škola
 17:25 Genijalci (11/32)
 17:55 Zürich: Atletika EP
 22:00 Poseban odnos, britanski film
 23:35 Zakon i red: Odjel za žrtve, serija
 00:20 Most, serija
 01:15 Sestra Jackie, serija
 01:45 Ludnica u Clevelandu
 02:05 Noćni glazbeni program

06:35 RTL Danas, (R)
 07:20 Moji džepni ljubimci
 07:35 Virus attack
 07:50 Villa Maria, serija
 09:00 Inspektor Alex, (R)
 10:05 Voljeni dr. Martini, (R)
 11:45 Tko će ga znati! - (R)
 12:50 Tog se nitko nije sjetio!
 13:50 JAG, akcijska serija
 14:40 JAG, akcijska serija
 15:30 Inspektor Alex
 16:30 RTL Vijesti
 16:45 Voljeni dr. Martini,
 18:30 RTL Danas,
 19:15 Tko će ga znati!
 20:00 Tog se nitko nije sjetio!
 21:00 G.I. Jane, igrani film
 23:20 RTL Vijesti
 23:40 Dr. House, serija
 00:30 Southland, drama
 01:20 Igre strasti, erotska serija
 02:10 Dr. House, serija (R)
 04:00 RTL Danas, (R)
 04:40 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od poneđjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svijetnik* nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom *Glas domovine*, emitira se na HRT1 ponedjeljkom od 13.20 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00
 Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog *Bolja Srbija* • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik *Govorimo hrvatski*

19.00 - 19.30

• Poetski predah • *Popularne melodije* - zabavna glazba (ponedjeljkom) • *Na valovima hrvatske glazbene tradicije* - narodna glazba (utorkom) • *Veliki majstori glazbe* - ozbiljna glazba (srijedom) • *Rock vremeplov* (četvrtkom) • *Minute za jazz* (petkom)

19.30 - 20.00

• *Europski magazin* - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • *Kulturna povijest* (utorkom) • *Znanjem do zdravlja* (srijedom) • *Razmišljanje dopušteno* (četvrtkom) • *Tjedni vodič* (petkom)

20.00 - 20.30

• *U pauzi o poslu* (ponedjeljkom) • *Aktualije* (utorkom) • *Oliveni studio* (srijedom) • *Kulturni kafe* - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • *Vodič za moderna vremena* - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
 • 18.15 Vojvodanski tjedan
 • 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19.00 Vjerska emisija, duhovna glazba
 • 20.00 Divni novi svijet
 • 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
 • 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
 • 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19.30 Putnici kroz vrijeme emisija za djecu Hrvatskoga radija
 • 20.00 Hrvatima izvan domovine - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
 20.55 Odjava programa

104, 4 Mhz

MARIJA VIDA KOVIĆ, SLAMARKA IZ ĐURĐINA

Samouka umjetnica

Marija Vidaković je umirovljenica iz Đurđina. Nekada je bila uposlena kao krojačica, a i danas je, iako u mirovini, još uvijek aktivna u svom zanatu – šije nošnju, šlinga, a najveće zadovoljstvo joj predstavlja rad sa slamom. Zahvaljujući njoj đurđinska Dužijanca uvijek ima osiguranu sliku od slame koju prinose bandaš i bandašica na oltar, a također i perlice od slame za bandaški par.

Marija ima dvoje djece, sina **Marinka** i kćer **Jasminu**, te četvero unučadi – **Tihomira**, **Miu**, **Idu** i **Ivana**. Svi oni žive u Vancouveru već 15 godina, tako da Marija često odlazi u Kanadu, gdje također voli šiti nošnju ili raditi sa slamom, kako kaže, najviše iz razloga da prenese dio bunjevačke kulturne baštine na svoje unuke.

Kroz razgovor, Marija nam je otkrila tajnu gdje je naučila vještine za rad sa slamom, otkud joj tolika ljubav i strpljenje za tu umjetnost, ali i na koji način »šverca« slamu avionom do Kanade!

SLIKE ZA DUŽIJANCU

Umjetnost u tehnici slame Mariju je potpuno osvojila s ozbirom na vrijeme koje provodi uz rad sa slamom, ali i trud i ljubav koju ulaže u svoje radove. Ova danas najaktivnija slamarka u Đurđinu, selu odakle je potekla ova umjetnost, počela je raditi sa slamom prije 20-tak godina i to sasvim slučajno, a zanimljiva je

činjenica i da je nitko nije poučavao u tome. »Radim sa slamom od 1995. godine. Te godine mi je sin Marinko bio bandaš đurđinske Dužijance, a to je odlučeno tri tjedna prije. U međuvremenu je on otišao s *Bunjevačkim kolom* na more, a na nama roditeljima je ostala organizacija Dužijance. Između ostalog, trebalo je napraviti i perlice i nije imao tko. Tad sam pronašla jednu perlicu kod kuće, rastavila je i gledala... Probala sam po uzoru na nju napraviti novu i uspjela sam. Prvi cvijet nije bio za pokazivanje, drugi je bio malo bolji, a treći je već bio prihvatljiv. To je moj početak rada sa slamom«, govori Marija.

Kao i svaka slamarka, Marija je u početku najviše radila minijature od slame, a na prvu veću sliku od slame nagovorio ju je župnik msgr. **Lazar Krmpotić**. »Prije desetak godina vlč. Krmpotić me je došao zamoliti da napravim sliku za našu Dužijancu na temu Boga Oca, jer slamarka koja je do tad radila slike za Dužijancu, **Marija Ivković Ivandekić**, nije mogla. Nisam bila sigurno hoću li to znati i moći uraditi, ali pristala sam probati. Uspjela sam! Ta je slika, kao i sve ostale koje sam radila za Dužijance, u našoj đurđinskoj župnoj dvorani. Kad je nakon smrti vlč. Krmpotića na našu župu došao vlč. **Lazar Novaković**, došao mi je s idejom da napravim seriju slika, od sedam svetih sakramenata. Svake godine sam radila

jedan sakramenat za Dužijancu, a kako je prošle godine bio urađen posljednji, za ovu godinu sam u dogovoru s župnikom **Miroslavom Orčićem** počela raditi otajstva svjetla. Prvo, Isus koji je na rijeci kršten, ovogodišnja je prikazna slika Dužijance u Đurđinu i mogu reći da mi je to najdraža slika od slame koju sam napravila«, kaže Marija.

AMBASADORICA SLAMAR-STVA

Osim slika za Dužijancu, Marija tijekom godine radi

i druge slike, tako da njezinih radova ima od Srbije, Hrvatske, Austrije, Poljske, pa sve do Kanade. Kako kaže, od slame najviše voli praviti slike, jer su zatvorene i dugovječnije od ostalih uradaka.

Budući da često ide u Kanadu i da se tamo zadržava do pola godine, Marija radi sa slamom i »s one strane oceana«. Osim što uči unuke ukrašavati uskrсна jaja od slame i praviti čestitke, često tamo završava i neke svoje veće slike. Zanimljivo je da Marija svu slamu s kojom

OD 09.08.2014. DO 22.09.2014.

Ljetna akcija

TÓTH OPTIKA SUBOTICA

024 551-045

-20% NA FOTOKROMATSKA, POLAROIDNA I OBOJENA LEČA

-30% NA DIOPTRIJSKE OKVIRE

-50% NA SUNČANE NAOČALE

radi u Kanadi nosi u kuferu od Đurđina, preko Frankfurta, pa sve do Vancouvera. »Jednom prilikom sam nosila neke minijature od slame i na carini na aerodromu su me zaustavili. Nisam imala problema, ali im je bilo o neobično i interesantno za vidjeti. Puno slika i radova od slame sam podijelila i po Vancouveru. Tko god je vidio te radove, nije ostao ravnodušan i zaista su svi bili zadivljeni ovom umjetnošću koja je potekla na našim prostorima«, kaže Marija.

NOŠNJA ZA UNUKE

Iako je u mirovini, Marija nije napustila svoj krojački zanat. Članica je Kulturno-prosvjetnog društva *Đurđin*, gdje je pokrenula sekciju za šling, koja je uz izvrsne rezultate ipak ugašena zbog problema u društvu.

Kao i sa slamom, Marija je šlingati nošnju počela radi svojih bližnjih, iz ljubavi i također bez ičijih uputa i pomoći! »Ono što me je potaknulo na šlinganje je bilo krizmanje unuke Mie. Kada sam bila kod njih u Kanadi, pitala sam patera je li može Mia biti obučena u bunjevačku nošnju za krizmanje, a ne u crvenoj togi kao svi ostali, na što je on s oduševljenjem pristao. Tad sam krenula na posao... Šlingala sam joj nošnju godinu dana i nitko mi nije pokazivao, sve sam sama iz časopisa naučila. Sad imam u planu

Marijini radovi od slame za Dužijancu: slika *Isus koji je na rijeci kršten* i perlice za bandaški par

i drugoj unuci sašiti nošnju, ali svilenu. To ću raditi kad odem u Kanadu, jer je kod njih daleko bolji izbor materijala. I unucima, Tihomiru i Ivanu, također sam sašila nošnje, imaju čak i *prusluke* sa srebrnim dugmadima!« uz smijeh kaže Marija.

»Osim nošnje, unuka Mia ima i šlingan jastuk na kom spava, a sad mi je u planu napraviti isto to i unuci Idi. Također, želim im svima za miraz napraviti šlinganu posteljinu«, govori Marija.

DO PERFEKCIJE

Na pitanje otkud joj toliko strpljenja i volje za rad sa slamom i vezom, Marija odgovara da su joj najveća motivacija njezini bližnji, ali i osjećaj ispunjenosti i zadovoljstva kad završi neki rad. Naravno, sve mora biti perfektno urađeno, jer kako kaže, uživa u savršenstvu!

Iako joj djeca i unučad žive u Vancouveru, satima udaljeni i avionom od nje, Marija kaže

da se još ne planira preseliti u Kanadu. »Dok me god zdravlje služi, neću ni razmišljati o odlasku iz Đurđina, jer ovdje nam je obiteljska kuća koju održavam i u koju se moja djeca uvijek vraćaju kad dođu. Iako smo udaljeni, čujemo se svakodnevno zahvaljujući naprednoj telekomunikaciji. Obično pola godine budem kod njih, a pola kod kuće, te mi je i zbog toga lakše podnijeti toliku udaljenost«, objašnjava nam za kraj Marija.

Jelena Dulić

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com
024/553-774, 024/567-495, 063/508-813, 0600/553-774, 0600/567-465

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badawi

od 1991. sa vama

Alergotestiranje na 370 alergena, bez bola, bez krvi, pouzdano.

Poliklinika za vašu obitelj

POGLED S TRIBINA

Dinamo i Rijeka

Devet sezona i prvenstava 1. HNL osvojio je *Dinamo*, a kako je počelo i ovo natjecanje najboljih hrvatskih nogometnih klubova sve je izvjesnije da će modri iz Maksimira osvojiti i prvu decimu u povijesti. Jedini ozbiljniji konkurenti momčadi **Zorana Mamića** su Riječani, koji pod vodstvom slovenskog stratega **Matjaža Keka** nižu svoj rekordni niz pobjeda. NK *Rijeka* je, ojačana brojnim pojačanjima među kojima je i nekolicina bivših Dinamovaca (**Krstanović**, **Kramarić** i dr.), postala i ostala jedini pravi takmac višestrukim šampionima hrvatskog nogometa. *Hajduk* je godinama vodio mrtvu utrku (koju bi uvijek na koncu izgubio prije ili kasnije) s najvećim rivalom, održavajući natjecateljski duh između kontinentalnog i jadranskog nogometa. Da tako ostane i u ovoj sezoni 2014./15. pobrinut će se momčad s drugog kraja jadranske obale i ponovno bi dueli kopna i mora odlučivati o naslovima u prvenstvu i kupu. Podsjetimo kako su upravo *Riječani* aktualni osvajači Hrvatskog nogometnog kupa i Superkupa koji je nedavno odigran na Kantridi.

Prilog kvaliteti ove dvije trenutačno najbolje momčadi na hrvatskom nogometnom prostoru su i odlični rezultati na europskoj sceni, koji su konačno i najbolji, stvarni parametar vrijednosti i jakosti pojedine momčadi.

Dinamo bi morao potvrditi golemu prednost pobjede iz prvog susreta protiv *Aalborga*, dok je *Rijeka* već plasirana u posljednju rundu kvalifikacija za nastup u Ligi Europe.

A Hajduk?

Mlađoj momčadi splitskih bilih ova sezona u kojoj se bore s financijskim nedaćama i neiskustvom većeg dijela standardne postave mogla bi poslužiti kao veliki test i ispit budućnosti.

Talenata ima, to je neosporno, ali nogomet se igra zbog rezultata.

Dinamo i Rijeka ih imaju...

D. P.

TENIS

Hrvatski dubl osvojio futures

SOMBOR – Pobjednik futures turira koji je u nedjelju, trećeg kolovoza, završen u Somboru je domaći tenisač **Marko Tepavac**. On je u finalu svladao **Miljana Zekića**. Pobjednik u dublu je hvarski par **Matej Šabanov – Ivan Šabanov**, a do tutule su došli pobjedom nad francusko-australskim dvojcem **Alexsis Musjalek – Gevin van Peperzel**.

Z.V.

Uspjeh Filipa Krajinovića

SOMBOR – Somborski tenisač **Filip Krajinović** osvojio je challenger u Kortini. To je četvrta titula ovog tenisača, koji je do sada osvojio challenger u Vicenzi, a prije toga u američkoj futures seriji na turnirima u Little Rocku i Harlingenu. Naslov na posljednjem turniru osigurao je našem tenisaču 90 ATP bodova i ček na nešto više od šest tisuća eura. Turnirsku seriju Krajinović nastavlja na challengeru u San Marinu.

Z.V.

NOGOMET

Dinamo ipak ide dalje

SONTA – Prije samo dva tjedna činilo se da će i sončanski *Dinamo* podijeliti sudbinu klubova koji neće biti u stanju nastaviti natjecanje. Šestorica igrača, prošlosezonska pojačanja iz Apatina, otkazali su daljnju suradnju s plavima, a predsjednik **Aleksandar Mikulić** dao je neopozivu ostavku. »Ovako više ne možemo. S dužnosti predsjednika povlačim se zbog neozbiljnosti i nediscipline nogometaša koji su u dobi kad bi za svoj klub i svoje selo trebali pružati maksimum. Umjesto na treninzima i utakmicama, vrijeme provode po kafićima i kladionicama, tražeći nekog imaginarnog krivca za loše stanje u klubu. Mislim da smo uradili dosta. Renovirali smo klupski objekt, našli čovjeka koji im održava opremu, kosi i obilježava travnjak, tako da se ne mogu žaliti na loše uvjete. Uprava jedino ne može umjesto njih trenirati i igrati utakmice«, obrazložio je ostavku Mikulić. Veliki entuzijast **Adam Domić**, tajnik kluba, nije se mirio s ovom solucijom. On i skupina iskusnijih nogometaša samoinicijativno su zakazali prozivku raspoloživih igrača i početak priprema za naredno prvenstvo. Odaziv je bio zadovoljavajući, a u narednim danima će se obaviti liječnički pregledi. Prvoj ekipi će biti priključena i skupina šesnaestogodišnjaka iz *Dinamove* nogometne škole, koji će se uz specijalni liječnički pregled nastojati nametnuti za mjesta u ekipi. »Po tko zna koji put polazimo od ništice. Ne smijemo dopustiti da se klub ugasi, Sonta je ipak veliko selo. U hodu moramo formirati natjecateljsku ekipu, a isto tako i konsolidirati upravu. Za sada će treninge voditi naš bivši kapetan **Tadijan**, za kojega će nakon novih liječničkih pretraga biti poznato vraća li se na travnjak ili ne. Pitanje trenera svakako moramo riješiti na dulje staze, nadam se da će to biti netko od vrlo poznatih bivših nogometaša iz Sonte«, kaže Domić.

I. A.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,

- Telefon (danonoćno):

(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.rs

e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Prodajem zob, deblo oraha i kruške, muške čak-šire i kožne cizme, rojtoš i plišane marame, stol na razvlačenje sa stolicama. Tel.: 024 532-570.

Tečajevi talijanskog jezika, početne i napredne grupe. Naučite jezik ljepote i elegancije. Tel.: 065 2597700.

Prodajem 4 sobnu kuću na tihom i mirnom mjestu u Velikom Radanovcu, autobus na 400 m. Gradska voda, telefon, plin. Može zamjena za poljoprivredno zemljište. (cijena 50.000 eura) Tel.: 064 1759512.

Prodajem motokultivator IMT-506 Tel.: 065 4033077.

Prodajem ormar – kredenac za dnevnu sobu – sa stolom, stolicama i *virangašima*, muško tamno odijelo (kaput, prsluk i čakšire) i šešir. Tel.: 024 532570.

Povoljno prodajemo 3.850 m² građevinskog zemljišta kod bazena Dudova šuma u Subotici za gradnju 2 kuće, može za teniske terene, sadnju vinograda ili voćnjaka, sve pogledati u Ulici Pere Popovića Age. Kontakt: 063 7668808, e-mail: lea-nikolas17@yahoo.com

Prodajem stare cigle – velikog formata, cijele polutke, povoljno (15 din/kom). Tel.: 024 532570.

Povoljno kuća od 158 m² s gospodarskim zgradama u predgrađu Virovitice, Slavonija, Hrvatska. Za one koji hoće boravak u Europskoj uniji. Vrt, voćnjak uz kuću, povoljno prodajemo! Pitati na telefone 00381 644413383 i 00385 33543263.

Prodajem traktorsku prskalicu RAU 440 litara, paraču od 47 krila s krimerima, kembridž valjak (2 m širok iz jednog dela) – vučni. Tel.: 024 532570.

Prodajem lijepu 182 m² kuću u turističkom gradu s jezerom Slavonska Orahovica, Hrvatska. Vrijedi pogledati. Plin, telefon, zračna banja, blizu planine Papuk. Tel.: 00385 33 673076 ili 063 7668808. E-mail: leanikolas17@yahoo.com

Prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suteronom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i cg, u centru Sombora. Tel.: 025 5449220 ili 064 2808432.

Naprodaj: nova el. kosilica, el. štednjak s ravnom pločom, koturaljke, roze i bijele leandere, komplet crno muško odijelo s čakširama i prslukom, kožne čizme, razna bunjevačka ruva, sefiri, marame, stol na razvlačenje sa stolicama, virangaši, parača s krimerim, ručni kembridž valjak jednodijelni, ekskluzivna talijanska vjenčanica, tepih, tepih staze, ječmena i žitna slama. Tel.: 060-0532570 i 024/528-682.

Molim odgovornu i ozbiljnu obitelj bez predrasuda, koja bi prihvatila osobu u mirovini na doživotnu skrb, u vašem domu kao člana obitelji. Subotica-Osijek-Bjelovar-Darugar-Ivanciograd. Tel.: 060/155-8667.

Prodaju se: koturaljke, nova el. kosilica, cijele i polutke opeke velikog formata (13 din komad). Tel.: 024 528682.

Prodajem klasičan trosoban stan centar grada 116 m² pogodan za poslovni prostor potrebna adaptacija. Tel.: 024 526-243.

Izdajem stan od 40 m² u centru Zagreba – kod Britanca, potpuno opremljen na prvom katu. Cijena stanarine 00 Eur. Tel.: 063 517 007 ili 063 506 110.

IZDAJEM dvo i četverokrevetne APARTMANE i SOBE u Lumbardi na otoku Korčuli. Svaki apartman i soba ima svoju TERASU i poseban ULAZ. Mogućnost ljetovanja VEĆIH GRUPA. Gostima je na raspolaganju veliki ROŠTILJ. Svi gosti imaju osiguran PARKING za automobile i plovila. Udaljenost od mora 150 m. Sve detalje možete vidjeti na www.apartmanikorcula.com. email:marko.gusak@apartmanikorcula.com Kontakt osoba: Marko Gusak, prof. 091/6012021 098/ 9622059.

Prodajem vilerove goblene. Tel.: 063 8579679.

Makarska – iznajmljujem sobe sa kupatilom, frižiderom, upotrebom kuhinje i parkingom za sezonu 2014. godine. Telefon za Srbiju: 060-6331910, telefon za Hrvatsku: 00385-21617909

Kupujem poljoprivredno zemljište, u jednom komadu od cca 8 do 20 jutara obradive zemlje. Tel.: 064 1759512.

Prodajem garažu od 18 m² u ulici Bore Stankovića 5. Prva s lijeve strane. Tel.: 064 1759512.

Prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću novu katnicu sa suteronom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalnim priključcima i CG u centru Sombora. Tel.: 025 5449220 ili 0642808432.

Molim Zvonka Rođenovića, koji me putem jednog časopisa obavijestio da je u Švicarskoj da se javi ako ima prijatelje u Orahovici, Varaždinu, Kr. Toplice, da bi me prihvatili. I druga mjesta. Tel.: +381/628377263.

Subotica – centar prodaje se nov dvosoban stan 56 m² treći kat, lift, klima, dvije terase, cijena 42000 eura. Tel.: 024 529 745 ili 063 518 218.

Prodaje se roljka za glačanje veša i drvena vaga s tegovima (mjeri do 500 kg). Tel.: 064 3910112

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi VAŽI DO 15. 8. 2014.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga *CroArt* prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC Bunjevačko kolo, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4, radnim danom od 8 do 14 sati. Tel.: 024/556-898 ili 555-589.

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić (hruorednik@tippnet.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo)
Zlata Vasiljević (dopisništvo Sombor)
Suzana Darabašić (dopisništvo Šid)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik) (tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica) (jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALA:

Mirjana Dropulja (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55; ++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Rotografika
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Katalogizacija
u publikaciji Biblioteka
Matije crske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

ČESTITAMO: ROĐENJE SINA ŠIPOŠEVIH

Pjevač je rođen!

Zoran i Marina Šipoš dobili su početkom lipnja sina. Obitelj ovog člana tamburaškog sastava *Biseri*, prošlogodišnjeg pobjednika *Tamburica festa*, proširila se 2. lipnja u 16 sati, kada je svijet ugledao **Dalibor**. Majka Marina odmah je zabilježila na Facebooku: »Zaljubila sam se po drugi puta... Dobila sam sina! Ljudi moji, koja je to slatka, mala ljubav.«

»Sve se nekako događalo brzo«, kaže Zoran, koji je imao dosta nastupa u periodu trudnoće. Što se imena tiče, nije naslijeđeno od nekog iz rodbine ili predaka, već su ga roditelji birali po ljepoti i zvučnosti.

Rođenje prvog djeteta, a odmah sina, Zoran je dolično proslavio. Mada se porođaj očekivao još od subote, kada je stigla radosna vijest u ponedjeljak, slavlje je započelo. Da stvar bude zanimljivija, Zoranov kum **Miroslav Vujković Lamić** uzeo je godišnji odmor i došao iz Zagreba kako bi bio uz njega kada postane otac. »Hep-haj« je počeo u ponedjeljak, a u utorak su uspjeli obići svu rodbinu i prijatelje. »Bio je to težak, ali radostan dan«, priznaje Zoran. U srijedu su već majka i beba pušteni iz bolnice, te je krenulo novo poglavlje u životima Šipoševih.

Nažalost, Marina se nakon nekoliko tjedana morala vratiti u bolnicu zbog komplikacija sa žuču, te iz tog razloga nismo mogli ranije popratiti ovu objavu. Sada je sve u redu, a domom Šipoševih odjekuje najljepši zvuk – bebin plač.

Zoran kaže kako nije sigurno hoće li Dalibor biti glazbenik, ali ima sve peduvjete za pjevača!

N. Perušić

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Kontam niki da ne valja

Piše: Branko Ivković

Faljnīs čeljadi moja!
Av koliko gledim u ovu našu televiziju ja sve niki glupaviji i glupaviji pa se niki mislim da opravim dobru kartaniju i da se skupe čeljad pa da već jedared čujem prave visti. Na priliku kome se udaje čer, jel ženi sin, pa kome

je svladala trava kuruze, imal rđavi kuruza, a na tim televizoru ama baš ništa, od buve opravidu slona, a bome štogod da je važo od tog ni riči nema – čute kugod da su zaliveni. Pere mi se ode smije iza leđa pa će: »Ta imade kako da nemade ta nisi niki dan čuvo da je ukinuta pritplata na televiziju, a uvedena taksa. Al dabome da se ne zbuniš Braniša moj cina je ostala ista, al čedu ko ne plaća ić bome i plenit. Oca njim njevog, ako čedu oni ić plenit koji dođe ja ću ga plenit, pa nek bude šta Bog da!« Periša moj je vidno uzrujan pa sam mu moro nalit još jedan špricer. Bojim se da čoviku ne dođe rđavo, neg jal, jesil čuo da se planira istrošit jedno dvisto tristo iljada jevra, javlja radijon na ovo otiravanje lešina od josaga do Sombora. Al će i tu kogod masno zaradit i napunit buđelar. Tome je niki dan naračuno da će ga izdoć za kravu niki sedamnajst iljada dinara, siroma sve je moro odjavit i ujavit samo nije moro popu zvati, ostalo isto kugod za čeljade. Šta naši politikuni nisu vridni izmislit, misto da napravidu za te novce desetak omanji kuća za ovaj siroma svit oni pravidu koji kake kravije sarane, a samo vičedu. Imade to i u jevropskoj uniji ta kako nebi bilo, a u jevropskoj uniji ni zarada ne mož bit manja od dvi iljade jevra pa nemož radit dulje od sedam sati na dan pa nisu kamate kugod ode da moraš vratit dvared pa za dicu sve jeptino... Nemade svaka uprava toliko limuzina ko naša jedna varoš, a kad triba potrošit koji dinar na svit, onda nema se novaca. Tražidu se sponzori, poplave, narod na daje kapom i šakom, a onda se ne znade dije ni šta je. Svašta nam se dešava čeljadi moja, a neće izać na dobro. Kad se menio vakim matorim digod biži ondak kako je ovoj našoj sirotoj dici što radi po dvanajst trinajst sati i subatom i nediljom. Moram dobro nategnit da se ne srđim toliko jal čedu me odnet u bolnicu od strisa, a tek tamo ne daj Bože dospit. No doveće ću ić u kolo u Đurđin, malkoc se izigrat i izdivanit s našim svitom. Cigurno će bit lipo kolo, ne sumnjam ja u naše Đurđinčane, lipa će njim bit dužijanca. Av moram se rešit ovog Pere, malo je povuko mulj, a ja se moram spremić: »Jal Pere moj, moram pripravit biciglu pa ću doveće ić u goste, neg očes mi pomoć namirit?« »Ta niki nisam za tu opciju, neg idem kući, ajd zbogom«. Kaže meni Pere. Znao sam da će bit vako, Periša se drži onog starog adeta: »Kad se pije pomozi čeljadima, a kad se radi odmakni se da ne smetaš.« Čeljadi moja moram ić za poslom puno vas pozdravljam iz našeg lipog Ivković šora, imat ćemo kada divanit, ako Bog da.

Vaš Braniša

BAĆ IVIN ŠTODIR

Dobro mater i rekla

Bač Ivu vi dana ne drži misto. Čas je na sokaku, čas u straznjemu dvoru. Dojde i unutra i samo duše. Televiziju svakako ne gleda, al zoto nonomu crnomu sokočalu vidi i dosta noga što se na televizije ne vidi. Istina, ni što zapovidu šta da se obnaroduje na televizije probali tako i vamo, al sokočala dosta neposlušna. A i puno ji je. Tako se na televizije svi vi prvi, a ima ji vraganajst, samo otecavu ko će više pomoć nima što jim prvač voda puno toga razrušila, a na sokočalu se, ope, prikaziva kako se poplaviti okupili na velike čuprije i kažu da se neće razit dok jim se ne pomogne kako se obećalo. Š njima i žandari, al niko nikoga ne dira. »Ne znam šta bi rekla, svaki dan gledam kako i koliko naša država pomaže tomu svitu i ne samo tomu, neg i nomu u druge države. A vima doma nikada dosta. Eto, kažu da već neće jist ni konzerve što su dobili, a naskupljalo se toga, imade baram za još nekoliko godina. I kako sad da jim država dade nove, ka se bacu i stare?«, pita se njegova ka su sili večerat. Bač Ive oma prošlo kroz glavu šta je sve vidijo na sokočalu. »Još niki dan su naši te države što je niko ne zove država poslali rpu novaca, pa nek se sami raspodilu. Da jim šalju konzerve ne bi, ko zna koliko bi još tribalo dat novaca da se odnesu tamo. Kamijoni su danas jako skupi, a ajzibanom ne bi, samo oni znadu zašto. Eto i za priko imademo i čupriju i štreku, pa ope nikako ne dadu da se lipo vozamo ajzibanom ko što smo se vozali pri rata. A danas su tude i granice, pa bi još tribalo i čekat da graničari kažu svoje, pa i njima koišta poplaćat. E, zoto jim naši ni nisu slali konzerve, neg novaca, pa nek ji kupu tamo. A ve konzerve će se već raspodilit, brež brige. Ščim se vidlo da vi što su sradali ne volju jist kozervi, vi što su ji dilili dositili se jadu. Jedni probali prodavat na pijaca, al jim nikako ni išlo, brzo ji uvatili. I, kako ji uvatili, tako ji i puščali. Ta neće vada tužit svoje? Vima doma pomoć vada ni ne triba, a ne može jim se ni dat tako brzo. eto, napravili su kancelariju, izbirnili noga što će zapovidat oko toga, pa sad ščim budu gotovi papiri, oma će raspodilit i novce. Kanda se i tude već unaprid znade ko će koliko dobit. Nisu baš svi poplaviti jednako. Vada se znade ko je u koje partije, pa ka se dili, ima ko će i od toga vodit računa.«, veli bač Iva i zalje večeru bukaricom katarke. »Ta idi, čoveče, vad ne triba već i zoto bit u partije? Pa voda je vada voda, za sve nas jednaka, kad se krene, ne izbira ni po vire ni po partije. Vada svima jednako ruši«, veli njegova i na astalu pravi mista za dinju. Taman da se malo zasladu potli večere. »Ej, štaj to došlo međ nas, iskvarila se i vrimenta i ljudi. Dobro je rekla moja mater, dvajstprvi vik je stvarno vražji!« veli bač Iva i lati se dinje.

Piše: Ivan Andrašić

MISLI POZNATIH

- **Coco Chanel:** Žena bez parfema je žena bez budućnosti.
- **Jean Cocteau:** S vremena na vrijeme treba se odmoriti od nerada.
- **Charles Bukowski:** Neki ljudi nikada ne polude. Kakve zaista oni užasne živote vode.

KVIZ

Davor Gobac

Kada i koje godine se rodio pjevač hrvatske rock grupe Psihomodo pop?

Od koje godine u toj grupi i kako se ona prije zvala?

Gdje živi?

Osim pjevanja, kojom umjetnošću se Gobac još bavi?

Kako se zove emisija u kojoj je sudjelovao u zabavno-glazbenoj emisiji HRT-a 2007. godine?

Koje mjesto je u toj emisiji osvojio s partnericom Tamarom Despot?

17. veljače 1964.
1983., Neron
Zaprešić
Silkanjem
Ples sa zvijezdama
Treće mjesto

FOTO KUTAK

Da se nađe pri ruci...

VICEVI

Dođe mali Ivica iz škole i kaže tati: »Imam jednu dobru i jednu lošu vijest. Dobra je da sam dobio pet, a loša da je u pet rata.«

Mama mi se preudala i novi tata me uči plivati. Jel? Kako se snalaziš? Izvrsno, već sam se naučio izvući iz džaka!

Kako se zove japanski DJ?
DJ Rihter

DARKO TETKOV, NOGOMETAS NK VIŠNJEVAC

Upornost i ambicije

OSJEČKI NASTAVAK PRIČE

Nakon završetka osnovne škole, Darkova sljedeća životna postaja bio je Osijek. Otac je uspio osigurati probu u NK *Osijek*, a neovisno o ishodu, Darko je upisao sportsku gimnaziju. »Mjesec dana sam bio u ljetnom kampu na pokusu. Prošao sam, ali su mi klupski stručnjaci sugerirali da odem u NK *Višnjevac*, gdje sam imao sve uvjete za normalan nogometni razvoj. I sam znam kako mi je puno korisnije bilo igranje za *Višnjevac*, nego treniranje i sjedenje na klupi u *Osijeku*. U prvoj godini bilo mi je malo teško, rad je bio puno intenzivniji i drugačiji od onoga na kojega sam bio naviknut. Bez obzira na darovitost, u *Višnjevcu* je prioritet rad, red i disciplina, kako u igri, tako i u ponašanju. Jednostavno, politika kluba je takva da se igrači za prvu ekipu stvaraju u vlastitim mlađim dobnim kategorijama i upravo stoga se radi tako sustavno i žestoko. Prelaskom u starije kadete kockice su mi se posložile i radio sam i igrao s najvećom mogućom voljom i motivacijom. U objema dobnim kategorijama bio sam najbolji strijelac lige. Ovoga su me ljeta treneri prebacili u seniorsku ekipu, nadam se da ću se nametnuti i bez problema osigurati, a svakako i očuvati status prvotimca. Samo kontinuitet dobrih igara u *Višnjevcu* vratit će me u *Osijek*«, siguran je u sebe Darko. Nije se ograničio samo na nogomet, razmišlja i o izobrazbi i o budućnosti općenito. »Adap-

tirao sam se i na dosta visoke zahtjeve školovanja u sportskoj gimnaziji. I pokraj velikih obveza u klubu, stabilan sam vrlodobraš. Nadam se da ću bez problema uspjeti upisati DIF. Pred sobom imam još završnu godinu gimnazije, a onda borbu oko upisa na fakultet. Izbor kluba za kojega ću u budućnosti igrati ovisi o tome gdje ću se uspjeti upisati, u Zagrebu, Splitu ili Osijeku. Osobno bih najviše volio da to bude Osijek. Tada bih ostao u *Višnjevcu*. Dobra smo *škvadra*, ekipa je mlada, perspektivna, a u prijestolnici Slavonije već sam se potpuno odomadio. No, bez obzira gdje ću se uspjeti upisati, svaka moja odluka svakako će biti donesena u dogovoru s upravnim strukturama kluba«, kaže Darko. Ovoga se ljeta Darka može vidjeti kako pomaže roditeljima na poslovima u obiteljskom biznisu. »Pokraj očeva redovitog posla u osječkoj tiskari, obiteljski biznis nam je povrtlarstvo. Imamo zatvoren krug, od proizvodnje, do vlastite prodaje. Povrtlarstvo jest profitabilna djelatnost, ali i vrlo naporan i zahtijeva puno rada. Vidim koliko to opterećuje roditelje, pa i ja dajem svoj doprinos koliko god mogu. Dani su dugi, pa poslije posla stignem i na kupanje s prijateljima, a često razbacimo na goliće, onako šmekerski, za svoju dušu. No, za mene je ljetno pri kraju, pripreme za novu sezonu su počele, pa su i obveze maksimalne«, završava priču Darko Tetkov.

Ivan Andrašić

Mladi nogometaš osječkog NK *Višnjevac* **Darko Tetkov** (1996.), ovih dana živi na relaciji Sonta – Osijek. Učenik je sportske gimnazije u Osijeku, a u klubu je svojom nadarenošću, a još više upornošću, bio perjanica juniorske ekipe. Od ovoga ljeta je u krugu nogometaša koji će se boriti za mjesto u prvoj ekipi. Skroman, uvijek nasmijan mlađić, na travnjaku eksplodira, a treneri cijene njegovu brzinu, besprijeckornu tehniku i iznad svega borbenost.

NOGOMETAS OD MALIH NOGU

Darko je rođen i osnovnu školu je pohađao u Sonti. Prošao je i nogometnu školu mjesnog NK *Dinamo*, počeo je u drugom razredu osnovne škole. »Na upis u nogometnu školu nagovorili su me prijatelji iz odjela i iz ulice. Nisam imao neke velike ambicije, za mene je sve što smo radili bilo igra. Igrao sam s lakoćom u svojim dobnim kategorijama, ponekad i s generacijama godinu-dvije starijim od mene. Bio sam brz,

dobro sam baratao loptom, postizao sam i puno zgoditaka. Iako su mi voditelj škole **Goran Matić** i trener **Spomenko Kušljčić** stalno govorili kako sam izvanserijski talent i da se moram uozbiljiti i pojačati zalaganje na treninzima, o sebi kao nogometašu nisam ozbiljno razmišljao sve do osmog razreda. Tek tada sam spoznao koliko su voditelj i trener u nogometnoj školi uložili truda od nas ne praviti samo dobre nogometaše, nego i dobre i pristojne ljude«, s osmijehom priča Tetkov. Sve njegove utakmice s oduševljenjem je pratio i otac **Aca**. Uposlen u Osijeku, sa širokim krugom prijatelja, predosjetio je kako se za sinovljevu nogometnu budućnost treba boriti, a i ulagati u nju. Odnos spram nogometa promijenio je i Darko. »U osmom razredu počeo sam ozbiljnije razmišljati o svojoj budućnosti općenito. Maksimalno sam pojačao i zalaganje na treninzima, što je donijelo izvrsne rezultate u mojoj tjelesnoj spremi. U bliskoj budućnosti odjedanput sam vidio sebe u nogometu. Što bi rekli stari, oči su mi se otvorile preko noći«, kaže Darko.

SALAŠARI SOMBORSKI DIO VELIKOG SPEKTAKLA NA NERETVI

S Bačkog kanala na utrku u Metković

U Metkoviću se sutra vesla Maraton lađa na Neretvi * Veslačka utrka duga je 22,5 kilometara, a vesla se od Metkovića do Ploča * Dijelom ovog spektakla, četvrti puta zaredom, bit će i veslači HKUD-a Vladimir Nazor – Salašari somborski

Za maraton na Neretvi spremali su se na kanali-ma u okolici Sombora, a mi smo ih posjetili na treningu nekoliko dana pred put u Metković. Za razliku od prvog maratona, kada je to praktički bio put u nepoznato, sada je puno drugačije, jer dobro znaju kakva ih avantura čeka. »Prvi puta nismo znali na čega idemo, a sada već znamo što nas čeka, kakva je staza i za nas sada nema iznenađenja. No, kako maraton dobiva na popularnosti, sve je jača konkurencija, tako da će sigurno biti teže nego prvoga puta. Ove je godine naglasak na brzinskoj, kvalifikacijskoj utrci, jer je to kvalifikacijska utrka za poziciju na startu. Na startu su tri reda, a nama je cilj ući barem u drugi startni red«, kaže kapetan veslačke momčadi **Gašpar Matarić**. **Daniel Mandić**, moglo bi se reći već iskusni neretvanski veslač, ovoga puta očekuje još bolji rezultat. »Dobro bi bilo izboriti neko bolje mjesto, ali svatko tko

stigne do kraja za nekih 2,5 sata već je uspio. Veslanje na Neretvi prilično slično veslanju na našem kanalu. Prvih 12-13 kilometara Neretva je šira, poslije dolaze uzani kanali koji slični ovim našim, ali se mora malo više zapeti, jer voda potpuno stoji. Tako da se možemo ovdje na našem kanalu lijepo pripremiti«, kaže Daniel.

Sami po sebi ovi naši panonski veslači su zanimljiva priča, ali evo još jednog zanimljivog dodatka – među veslačima ove je godine i bivši gradonačelnik Sombora **Nemanja Delić**. Prošle je godine bio član službenog izaslantstva Sombora na Maratonu lađa, a ovoga je puta član veslačke momčadi. »Prošle sam godine imao čast biti gost predsjednika Republike Hrvatske na zapovjednom brodu. Ove mi se godine ispunila želja da i odveslam taj maraton. Spojila se tu moja ljubav prema sportu, veslanju, želja za upoznavanjem novih ljudi, novih običaja i eto me u ekipi *Salašari somborskih*. Dat ću sve od sebe da što bolje promoviramo Sombor i naše veslače«, kaže Delić.

somborskih. Dat ću sve od sebe da što bolje promoviramo Sombor i naše veslače«, kaže Delić.

»Samo veslanje je stvar izdržljivosti, snage, uvježbanosti ekipe i kondicije. Mi tu izdržljivost nemamo kao domaće ekipe, ali truditi ćemo se. Pomladili smo sastav ekipe, ali nadamo se što boljem plasmanu, jer na kraju naš cilj je sudjelovati, biti dijelom takve manifestacije. To je nama čast i zadovoljstvo«, kaže pročelnik sportske sekcije **Pavle Matarić**. A da je u pravu, svjedoči i prošlogodišnje priznanje koje su dobili za *fer play* ekipu.

»Prve smo godine bili atrakcija, druge godine s nevjericom su primili informaciju da ponovno dolazimo, treći put smo bili već stalni gosti, a četvrti put za nas je rutina. Naravno, malo se

šalimo, ali mi smo tamo atrakcija, za sve ekipe i medije. I svi pitaju otkud salašari somborski, pa da veslaju na Neretvi i to na maratonu koji je najjači u Hrvatskoj«, kaže predsjednik HKUD-a **Vladimir Nazor Mata Matarić** i dodaje kako je Maraton lađa na Neretvi jedna od značajnijih aktivnosti udruge koja pridonosi njenoj afirmaciji.

Maraton lađa na Neretvi ove se godine održava po 17. put. To je amatersko sportsko natjecanje u utrci starih izvornih plovila – lađa od Metkovića do Ploča. Organizatori procjenjuju kako duž rute od 22,5 kilometara maraton prati oko deset tisuća gledatelja. Ova se manifestacija održava pod pokroviteljstvom predsjednika Republike Hrvatske **Ive Josipovića**.

Z. Vasiljević

Dužijanca 2014.

Đurđin

Đurđinska Dužijanca proslavljena je svečanom misom zahvalnicom 3. kolovoza u crkvi sv. Josipa Radnika. Nositelji ove zahvale Bogu za žetvu i novi kruh bili su bandaš **Matiša Dulić**, bandašica **Kristina Ivković Ivandekić** te mali bandaš **Željko Horvaci** i mala bandašica **Katarina Musin**. Svetu misu je predvodio vlč. **Željko Šipek** uz koncelebraciju đurđinskog župnika **Miroslava Orčića**. Brojne nazočne vjernike vlč. Šipek kroz propovijed je pokušao osvjetiti o značenju, ali nadasve i važnosti riječi hvale. Također, govorio je i o bezuvjetnoj Božjoj ljubavi prema ljudima, ali i o našoj ljubavi i postupcima prema bližnjima. Na kraju mise zbor Svete Cecilije zapjevao je himnu domovini te je slavlje nastavljeno svečanim ručkom, a navečer Bandašicinim kolom.

U večernjim je satima u crkvi održana tradicionalna akademija u kojoj je sudjelovao ženski tamburaški sastav *Đurđinske cure*, vokalno-instrumentalni sastav *Ritam vjere*, mlađi đurđinski župni zbor te recitatori **Nikola Prčić** i **Jelena Stantić**.

Bandašicino kolo je otvorio ŽTS *Đurđinske cure*, a ostatak večeri je Đurđinčane i njihove goste zabavljao tamburaški sastav *Bunjevačkog kola*.

Je. D.

Mirgeš

Zahvala Bogu za darovani kruh, bunjevački Hrvati tradicionalno organiziraju tijekom srpnja i kolovoza. Prve nedjelje u kolovozu i u Mirgešu je obilježena ova žetvena svečanost. U predvećernjim satima, 3. je kolovoza iz obiteljske kuće **Ruže** i **Antuna Juhasa** krenuo mimohod s konjanicima i *karucama* s predvoditeljskim parom na čelu, te s mladima u narodnoj nošnji. Svi su prisustvovali misi zahvalnici, koju je prevodio tavan-kutski župnik vlč. **Franjo Ivanković**. Predvoditelji mirgeške Dužijance bili su bandaš **Aleksandar Tumbas**, bandašica **Dajana Cvijanov** te mali bandaš **Denis Stanišić** i mala bandašica **Mirela Lukačević**.

Nakon svete mise uslijedio je program akademije na kojoj su bandaš i bandašica u pratnji nekoliko *risara* predali kruh od novoga žita domaćinima Dužijance Ruži i Antunu Juhasu, nakon čega je uslijedio folklorno-glazbeni program. Nastupili su najmlađa skupina HKPD *Matija Gubec*, odjel iz Mirgeša, veterani folklornog odjela HKUD *Ljutovo* iz Mirgeša te pomladak tamburaškog odjela istoimenoga društva. Nakon završene akademije, bandaš i bandašica su pozvali sve prisutne u bandašicino kolo.

Mirgešku Dužijancu svake godine zajednički organiziraju župa sv. Križa, Mjesna zajednica Ljutovo te mjesno hrvatsko kulturno-umjetničko društvo.

I. D.

